

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU

Stowarzyszenia Lokalna Grupa
Działania „EUROGALICJA”
na lata 2009-2015

STOWARZYSZENIE
LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA
„EUROGALICJA”

Trzebownisko 2011

Autor:

Członkowie Stowarzyszenia
Lokalna Grupa Działania „EUROGALICJA”

Koordinacja prac i redakcja aktualizacji dokumentu:

Jerzy Koziarz

Aktualizacja z dnia: 19.05.2011r.

SPIS TREŚCI:

1. Wstęp	4
2. Charakterystyka Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „EUROGALICJA” jako jednostki odpowiedzialnej za realizację strategii	5
2.1. Nazwa i status prawny LGD oraz data wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego	5
2.2. Opis procesu budowania partnerstwa	6
2.3. Charakterystyka członków LGD oraz sposób rozszerzania lub zmiany składu LGD	7
2.4. Struktura organizacyjna LGD	12
3. Charakterystyka obszaru objętego LSR	17
3.1. Uwarunkowania przestrzenne	17
3.2. Uwarunkowania geograficzne, przyrodnicze	21
3.3. Uwarunkowania historyczne i kulturowe	26
3.4. Społeczność lokalna na obszarze LGD	30
3.5. Gospodarka obszaru	34
3.6. Specyfika obszaru objętego LSR	36
3.7. Uzasadnienie spójności obszaru objętego LGD	37
4. Analiza SWOT dla obszaru objętego LSR	39
5. Wizja i misja LGD	42
6. Cele ogólne i cele szczegółowe	42
7. Spójność specyfiki obszaru z celami LSR	43
8. Przedsięwzięcia planowane do realizacji	44
9. Zintegrowany charakter planowanych przedsięwzięć	57
10. Innowacyjny charakter planowanych przedsięwzięć	58
11. Procedury przyjmowania i oceny wniosków o przyznanie pomocy	59
12. Budżet LSR dla każdego roku jej realizacji	63
13. Proces przygotowania LSR	66
14. Rola LGD we wdrażaniu i aktualizacji LSR	68
15. Ewaluacja – zasady i sposób jej dokonywania	73
16. Powiązania LSR z innymi dokumentami planistycznymi związanymi z obszarem objętym LSR ...	76
17. Wykaz planowanych działań i przedsięwzięć realizowanych w ramach innych programów wdrażanych na obszarze LSR	79
18. Wpływ realizacji LSR na rozwój regionu i obszarów wiejskich	81
19. Załączniki	82

1. Wstęp

Lokalna Strategia Rozwoju, opracowana przez członków Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „EUROGALICJA” obejmuje obszar sześciu gmin południowo-wschodniej Polski: Trzebownik, Krasne, Czarna, Głogów Małopolski, Sokołów Małopolski i Kamień. Obszar ten jest spójny terytorialnie, przyrodniczo, kulturowo i historycznie. Przedstawiciele powyższych gmin połączyła wspólna wizja rozwoju obszaru.

Opracowanie powstało przy pełnym zaangażowaniu członków i partnerów Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „EUROGALICJA”.

Lokalna Strategia Rozwoju opracowana dla obszaru LGD „EUROGALICJA” obejmuje okres siedmiu lat: 2009-2015. Przyjęcie takiego horyzontu czasowego wynika m.in. z konieczności zachowania zgodności z dokumentami strategicznymi i operacyjnymi, a także z Planem Działania Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 i województwa (Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2020) oraz uwzględnia okres rozliczeniowy projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej w roku 2015. Czas realizacji strategii pokrywa się z bieżącym okresem programowania budżetowego Unii Europejskiej.

Opracowana strategia nie dotyczy wszystkich spraw i problemów występujących na obszarze objętym LSR, ale koncentruje się wokół dwóch celów strategicznych: Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru LGD „EUROGALICJA”

Zachowanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego obszaru LSR.

Wybrane cele strategiczne i operacyjne wynikają z uwarunkowań obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju, przeprowadzonej analizy SWOT oraz stanowią odpowiedź na zidentyfikowane podczas konsultacji społecznych potrzeby lokalnej społeczności.

Lokalne partnerstwo nie zastępuje więc istniejących instytucji, jednak dzięki nowemu sposobowi współpracy i celowemu, zewnętrznemu dofinansowaniu, wspiera wybrany kierunek rozwoju. W opracowanym dokumencie rozwijane są tylko te wątki, które opisują specyficzne zasoby i okazje do rozwoju terenu. Zintegrowany charakter strategii oznacza natomiast specyficzne podejście do rozwiązywania problemów poprzez wielosektorowe działania w sferze społecznej, gospodarczej i przyrodniczej.

Właściwy proces wypracowania Lokalnej Strategii Rozwoju obejmował badania uwarunkowań obszaru (diagnoza za pomocą badań ankietowych, a następnie weryfikacja wyników metodą warsztatową) oraz warsztaty strategiczne i konsultacje społeczne (analiza SWOT, wypracowanie wizji obszaru i misji LGD, wybór celów strategicznych i operacyjnych oraz warsztaty tematyczne). Podczas prac ze społecznością lokalną wykorzystywano różne metody pracy grupowej (badania ankietowe i wywiad społeczny, „burza mózgów”, debata).

Opracowana Lokalna Strategia Rozwoju jest zgodna ze Strategiami Rozwoju Gmin tworzących obszar EUROGALICJI.

Lokalna Strategia Rozwoju została przyjęta do realizacji uchwałą nr 20/2009 Walnego Zebrania Członków podczas posiedzenia w dniu 5 stycznia 2009 roku.

2. Charakterystyka Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „EUROGALICJA” jako jednostki odpowiedzialnej za realizację strategii

2.1. Nazwa i status prawny LGD oraz data wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego

Na obszarze sześciu gmin centralnej części województwa podkarpackiego: Czarna, Głogów Małopolski, Kamień, Krasne, Sokołów Małopolski oraz Trzebownisko zostało powołane Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „EUROGALICJA”.

Stowarzyszenie LGD „EUROGALICJA” zostało utworzone na mocy uchwały Zebrania Założycielskiego w dniu 22 listopada 2007 roku w Jasionce, a wniosek o rejestrację został złożony w Sądzie Rejonowym w Rzeszowie w XII Wydziale Gospodarczym Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 28 listopada 2007 roku. 24 stycznia 2008 roku Stowarzyszenie zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym - Rejestrze Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji oraz Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej pod numerem KRS 0000297788. Celem Stowarzyszenia jest działanie na rzecz rozwoju obszarów wiejskich przez:

1. Opracowanie i realizację Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR) w rozumieniu Ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o Wspieraniu Rozwoju Obszarów Wiejskich z Udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, przepisów wykonawczych do tej ustawy oraz przepisów Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.
2. Pobudzanie aktywności społeczności lokalnej oraz ich udział w opracowywaniu i realizacji LSR.
3. Upowszechnianie informacji o działaniach związanych z aktywizacją mieszkańców terenu LGD.
4. Działania na rzecz realizacji LSR (w zakresie działania LGD), pozyskiwanie partnerów i źródeł finansowania LSR.
5. Promocją obszarów wiejskich położonych na terenie działania LGD.
6. Doradztwo w zakresie przygotowania projektów i pozyskiwania środków na ich realizację.
7. Działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wchodzących w skład LGD.
8. Rozwój edukacji, wspieranie szkolnictwa i rozwój zasobów ludzkich poprzez kształcenie i przekwalifikowanie zawodowe ze szczególnym uwzględnieniem zastosowania nowoczesnych technologii informacyjnych.
9. Rozwój turystyki na obszarze działania LGD.
10. Integrację mieszkańców obszaru LGD.
11. Upowszechnianie wiedzy o kulturze, tradycjach oraz historii obszarów wiejskich.
12. Wspieranie rozbudowy infrastruktury służącej rozwojowi LGD.
13. Kształtowanie świadomości z zakresu ochrony środowiska, zachowania różnorodności biologicznej i krajobrazowej oraz ekologii.
14. Upowszechnianie informacji o LGD oraz o jej działaniach.
15. Promocję i rozwój gmin tworzących LGD.
16. Działania na rzecz osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym zamieszkujących teren LGD.
17. Działania w zakresie profilaktyki i ochrony zdrowia ludności z terenu działania LGD.
18. Współpracę międzyregionalną i międzynarodową na rzecz rozwoju turystyki i wykorzystywania dziedzictwa kulturowego.
19. Wymianę kulturalną i naukową.
20. Wspieranie działań na rzecz rozwoju przedsiębiorczości i samo zatrudnienia.
21. Promowanie podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

22. Rozwiązywanie problemów rolnictwa i środowisk wiejskich.
23. Wymianę doświadczeń z innymi podmiotami z zakresu zarządzania administracją i podmiotami gospodarczymi oraz działalnością samorządów lokalnych.
24. Promocją integracji środowisk społecznych oraz wyrównywanie szans.
25. Tworzenie tożsamości regionalnej organizacji działających na terenie LGD.
26. Wymianę wiedzy, informacji i doświadczeń pomiędzy organizacjami.
27. Promowanie partnerstwa trójsektorowego.
28. Lobbing na rzecz wspólnych celów organizacji pozarządowych i LGD.
29. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego i informacyjnego.
30. Pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych na działalność LGD.
31. Kształtowanie pozytywnych wzorców wśród dzieci i młodzieży.
32. Propagowanie rozwoju intelektualnego wśród dzieci i młodzieży.
33. Integracja środowisk pedagogicznych i młodzieżowych.
34. Propagowanie idei zdrowego stylu życia.
35. Wspieranie akcji charytatywnych.
36. Wspieranie lokalnej działalności artystycznej w kraju i za granicą.
37. Wspieranie środowisk artystycznych przed instytucjami, organizacjami pozarządowymi, publicznymi oraz gospodarczymi.
38. Wspieranie oraz propagowanie współpracy społeczności lokalnej wraz z członkami LGD na rzecz oświaty, kultury, turystyki, sportu, sztuki oraz gospodarki.
39. Upowszechnianie wiedzy na temat Unii Europejskiej i podejmowanych przez nią działań.
40. Budowa otoczenia sprzyjającego aktywności zawodowej w regionie

Statutowymi organami Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „EUROGALICJA” są:

1. Walne Zebranie Członków (101 osób);
2. Rada (12 osób);
3. Zarząd (6 osób);
4. Komisja Rewizyjna (6 osób).

2.2. Opis procesu budowania partnerstwa

Historia partnerstwa „EUROGALICJA” sięga lipca 2007 roku. Podczas spotkania, którego inicjatorami była Gmina Trzebowniko oraz Stowarzyszenie na Rzecz Pomocy Rodzinie „AGAPE”, a w którym udział wzięły również Gmina Głogów Małopolski, Sokołów Małopolski i Czarna, zawiązała się Grupa Inicjatywna na rzecz programu LEADER.

Wykorzystując dotychczasowe doświadczenia we wspólnym rozwiązywaniu problemów oraz posługując się najlepszymi wzorcami partnerstwa z Polski i Europy przystąpiono do budowy Lokalnej Grupy Działania. Sukcesywnie, do dnia Zebrania Założycielskiego (22 listopada 2007 r.) odbywały się spotkania Grupy Inicjatywnej: 27 sierpnia 2007 roku, na którym to skonkretyzowano Grupę Inicjatywną oraz określono kierunki jej prac, 5 września 2007 roku, na którym wybrano formę prawną funkcjonowania LGD (Stowarzyszenie specjalne), a także wybrano jej nazwę (EUROGALICJA) oraz utworzono kalendarz najbliższych działań związanych z utworzeniem LGD, a także 15 października. Kolejno na przełomie września i października prowadzone były działania informacyjne i promocyjne dotyczące powstawania nowego Stowarzyszenia. Działania te prowadzone były przez członków Grupy Inicjatywnej i zostały skierowane do wszystkich mieszkańców czterech Gmin. Miały one na celu zainteresowanie jak największej liczby organizacji społecznych, podmiotów gospodarczych, instytucji publicznych oraz osób fizycznych członkostwem w Stowarzyszeniu. W działaniach wykorzystywano najróżniejsze formy komu-

nikacji, między innymi: umieszczanie zaproszeń do współpracy na stronach internetowych gmin, w lokalnych gazetach oraz na tablicach ogłoszeń w Urzędach Gmin. Kierowano również bezpośrednio zaproszenia do współpracy, wraz z formularzami deklaracji, do lokalnych liderów oraz wszystkich organizacji społecznych i firm działających na wyżej wymienionych terenach. Po szerokiej kampanii informacyjnej, 16 października 2007 roku, zorganizowano spotkanie informacyjno-promocyjne Grupy Inicjatywnej wraz z wszystkimi zadeklarowanymi i chętnymi, potencjalnymi partnerami. Pomimo złożonych 78 deklaracji członkowskich w spotkaniu uczestniczyła tylko połowa (36 osób). Na spotkaniu dokonano prezentacji Grupy oraz jej dotychczasowych członków, ustalono harmonogram działań i zaprezentowano projekt statutu Stowarzyszenia, a także omówiono zasady działania programu LEADER 2007-2013. Od tego momentu do grona partnerów dołączyła Gmina Krasne. Przełom października i listopada to okres podejmowania stosownych uchwał o przystąpieniu do Stowarzyszenia przez Gminy (od tego momentu już przez 6 Gmin: Trzebowniko, Czarna, Sokołów Młp., Głogów Młp., Krasne i Kamień), organizacje pozarządowe i gospodarcze z jednej strony oraz działań promocyjnych i zbierania deklaracji potencjalnych członków z drugiej. Był to również okres intensywnych przygotowań organizacyjnych i prawnych do Zebrania Założycielskiego.

W dniu 22 listopada 2007 roku licznie zgromadzeni członkowie (84 osoby) podjęli decyzję o zrzeszeniu się sześciu Gmin. W zebraniu założycielskim udział wzięli przedstawiciele sektora gospodarczego, społecznego, rolnicy, młodzież oraz najwyżsi przedstawiciele władz Gminnych. Wspólnie określono kierunki działania zawiązanego Stowarzyszenia oraz wybrano jego władze.

2.3. Charakterystyka członków LGD oraz sposób rozszerzania lub zmiany składu LGD

W listopadzie 2007 roku ukształtowany został skład członków założycieli Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „EUROGALICJA”, który do lutego 2011 roku został uzupełniony o kolejnych członków. Obecnie członkami zwyczajnymi Stowarzyszenia jest (101 osób):

1. Sektor publiczny (10 członków):

- ✚ Gmina Czarna;
- ✚ Gmina Kamień;
- ✚ Gmina Krasne;
- ✚ Gmina Głogów Młp.;
- ✚ Gmina Sokołów Młp.;
- ✚ Gmina Trzebowniko;
- ✚ Dom Pomocy Społecznej w Górnicy;
- ✚ Gminny Ośrodek Kultury w Czarnej;
- ✚ Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Sokołowie Młp.
- ✚ Gminny Dom Kultury i Biblioteka w Głogowie Małopolskim

2. Sektor społeczny (62 członków):

- ✚ Stowarzyszenie na Rzecz Pomocy Rodzinie „AGAPE”;
- ✚ Towarzystwo Przyjaciół Kamienia;
- ✚ Parafia Rzymsko-Katolicka w Nienadówce;
- ✚ Spółdzielnia Mieszkaniowa „AMATOR”;
- ✚ Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne „WSZYSCY RAZEM”;
- ✚ LKS „PIAST” Nowa Wieś;
- ✚ Parafia Rzymsko-Katolicka w Wólce Niedźwiedzkiej;

- ✚ Parafia Rzymsko-Katolicka w Trzebosi;
- ✚ Parafia Rzymsko-Katolicka w Górnio;
- ✚ Parafia Rzymsko-Katolicka w Czarnej;
- ✚ Ochotnicza Straż Pożarna w Zaczerniu;
- ✚ Klub Sportowy - Budy Głogowskie;
- ✚ LKS Trzebowniko;
- ✚ Miejsko-Gminny Związek Drużyn Harcerstwa Polskiego w Sokołowie Młp.;
- ✚ LKS "CRASNOVIA";
- ✚ Ochotnicza Straż Pożarna w Sokołowie Młp.;
- ✚ Sokołowskie Stowarzyszenie Rolników na Rzecz Wspierania Inicjatyw Gospodarstw
- ✚ LKS Jasionka;
- ✚ Łukawski Klub Sportowy "ŁUKAWIEC";
- ✚ "Klub Kobiet" z Medyni Łańcuckiej;
- ✚ Kółko Rolnicze w Jasionce;
- ✚ Ochotnicza Straż Pożarna w Jasionce;
- ✚ Ochotnicza Straż Pożarna w Kamieniu;
- ✚ Stowarzyszenie Gospodyń Wiejskich w Trzebowniku;
- ✚ Stowarzyszenie Przyjaciół Trzebownika
- ✚ Lucyna Solak;
- ✚ Janusz Białek;
- ✚ Rafał Kuźniar;
- ✚ Dariusz Kulka;
- ✚ Paweł Baj;
- ✚ Barbara Madej;
- ✚ Ryszard Bereś;
- ✚ Robert Krakowski;
- ✚ Zbigniew Bury;
- ✚ Elżbieta Golenia;
- ✚ Agnieszka Bał;
- ✚ Małgorzata Kowal;
- ✚ Małgorzata Greszta;
- ✚ Paweł Białek;
- ✚ Grzegorz Dec;
- ✚ Marek Piróg;
- ✚ Irena Maj-Surdyka;
- ✚ Adam Majowicz;
- ✚ Henryk Sądej;
- ✚ Małgorzata Majczak-Partyka;
- ✚ Stanisław Babiary;
- ✚ Tadeusz Szymczakiewicz;
- ✚ Zbigniew Gielarowski;
- ✚ Helena Piotrowska;
- ✚ Grzegorz Gola;
- ✚ Wiesław Nykiel;
- ✚ Marek Śliż;
- ✚ Piotr Dykiel
- ✚ Edward Ryś

- ✚ Justyna Nizioł
- ✚ Paweł Grzesiek
- ✚ Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Głogów Młp.
- ✚ Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich "GOSPOSIA"
- ✚ Agata Nowacka-Bednarz
- ✚ Magdalena Bielenda
- ✚ Halina Dudek
- ✚ Halina Golec

3. Sektor gospodarczy (29 członków):

- ✚ Bank Spółdzielczy w Jasionce;
- ✚ Bank Spółdzielczy w Głogowie Młp.;
- ✚ Spółdzielnia Telekomunikacyjna „WIST” w Łące;
- ✚ MEGAROLEX Sp. z o.o. w Jasionce;
- ✚ Gospodarstwo Ogrodnicze HORTENFLORA;
- ✚ Zakład Usług Budowlanych i Instalacyjnych Dariusz Lech;
- ✚ PUH Eltrafo Tomasz Krauz;
- ✚ PPHU „COMPLET” Tadeusz Kracz;
- ✚ Zakład Produkcji Śrub w Palikówce;
- ✚ Pośrednictwo Doradztwo Finansowe i Ubezpieczeniowe "MARKA";
- ✚ Zakład WOD-KAN-CO i GAZ w Krasnym;
- ✚ Firma Handlowa "Kot-Pol" Zofia Kot;
- ✚ ZPH „LIMET” s.c;
- ✚ SAGIER” Agencja Public Relations Inga Safader;
- ✚ ZPUH” GWINTMAR” Stanisław Marut
- ✚ Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe Beata Żrałka
- ✚ Agent Ubezpieczeniowy Małgorzata Rymanowska;
- ✚ Jan Bieniasz (Rolnik);
- ✚ PHU “BARTEX” Sklep spożywczo-przemysłowy Bogusław Ulhurski
- ✚ Firma GAMS Stanisław Gancarz;
- ✚ “WULKAN” Zakład Wulkanizacyjny Marek Partyka;
- ✚ PPHU “EMALS” Stanisław Kida
- ✚ Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna “POSTĘP”
- ✚ CONNECT Sp. z o.o. Andrzej Białek
- ✚ ZHiD “Rylski-Rylski”Sp.J.
- ✚ Zakład Instalatorstwa WOD-KAN-CO i GAZ Emil Kunysz
- ✚ PPUH WickerPL Joanna Radomska
- ✚ G&J Rzeszutek Spółka Cywilna
- ✚ TRANS-PLUS Sławomir Wisz

Obecnie jak również w kolejnych latach Stowarzyszenie stara się o poszerzenie składu LGD EUROGALICJA. Poprzez pracowników biura jak i członków Zarządu obecna jest na wszystkich ważniejszych imprezach kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych na terenie sześciu gmin wchodzących w skład LGD, gdzie za pomocą stoiska wystawienniczego promuje Stowarzyszenie oraz zachęca do członkostwa w nim. Dodatkowo przedstawiciele LGD uczestniczą w zebraniach wiejskich w miejscowościach, które nie są reprezentowane w Stowarzyszeniu, celem informacji i promocji uczestnictwa w nim.

Instytucje publiczne wraz z Samorządami, wspierającymi finansowo Stowarzyszenie LGD „EUROGALICJA” są najmniej reprezentowane w tej organizacji i stanowią 10% wszystkich podmiotów tworzących LGD. Dotychczasowe doświadczenie samorządów w rozwiązywaniu różnego rodzaju problemów wiejskich, jak również w realizacji projektów rozwoju wsi, ukształtowały we władzach gminnych przeświadczenie, że tylko konsolidując siły oraz posiadając wspólnie wypracowane metody działania są w stanie skutecznie wspierać rozwój obszarów wiejskich. Wszystko to sprawiło, iż pięć gmin powiatu rzeszowskiego oraz jedna z powiatu łańcuckiego wyraziły chęć utworzenia ponad gminnej organizacji, jaką jest Stowarzyszenie LGD „EUROGALICJA”.

Podmioty sektora społecznego są najszerzej reprezentowane wśród członków Stowarzyszenia i stanowią 61% składu LGD. W jej skład weszły najprężniej działające organizacje pozarządowe, mające równocześnie bogate doświadczenie w pozyskiwaniu zewnętrznych funduszy i zarządzaniu projektami, będące organizacjami o charakterze ponad gminnym, a także przedstawiciele instytucji oraz organizacji, które najczęściej funkcjonują na terenie obszarów wiejskich, będąc jednocześnie inicjatorami najważniejszych wydarzeń w życiu społecznym, kulturowym i sportowo-rekreacyjnym wsi: Parafie Katolickie, Koła Gospodyń Wiejskich, Ochotnicze Straże Pożarne oraz Ludowe Kluby Sportowe. Dużą grupą wśród członków sektora społecznego stanowią lokalni liderzy oraz młodzież.

Sektor gospodarczy (29%) tworzą podmioty w szczególności zainteresowane podniesieniem poziomu życia na obszarach wiejskich. Należą również do najaktywniejszych na terenie poszczególnych Gmin, od lat wspierając różnego rodzaju inicjatywy społeczne.

Banki Spółdzielcze wspierają LGD wieloletnim doświadczeniem w zarządzaniu finansowym, a Spółdzielnia Telekomunikacyjna „WIST” systematycznie zapewnia rozwój społeczeństwa informacyjnego na obszarach wiejskich.

Zgodnie z postanowieniem § 11 statutu Stowarzyszenia LGD „EUROGALICJA” członkiem zwyczajnym Stowarzyszenia mogą być:

- 1) osoby fizyczne, które:
  - a) spełniają warunki określone w ustawie Prawo o Stowarzyszeniach,
  - b) działają na rzecz rozwoju obszarów wiejskich lub wyrażą na piśmie deklarację takiego działania,
  - c) przedłożą rekomendacje przynajmniej dwóch członków Stowarzyszenia,
  - d) złożą deklarację członkowską.

- 2) osoby prawne, w tym jednostki samorządu terytorialnego, które przedstawiają:
  - a) deklarację przystąpienia do LGD,
  - b) deklarację działania na rzecz obszarów wiejskich,
  - c) wyciąg z rejestru KRS,
  - d) wskazanie osoby reprezentującej osobę prawną w LGD,
  - e) NIP,
  - f) REGON,
  - g) przedłożą rekomendacje przynajmniej dwóch członków Stowarzyszenia.

Nabycie i utrata członkostwa następuje w drodze uchwały przyjętej zwykłą większością głosów Zarządu Stowarzyszenia.

Utrata członkostwa w Stowarzyszeniu następuje z powodu:

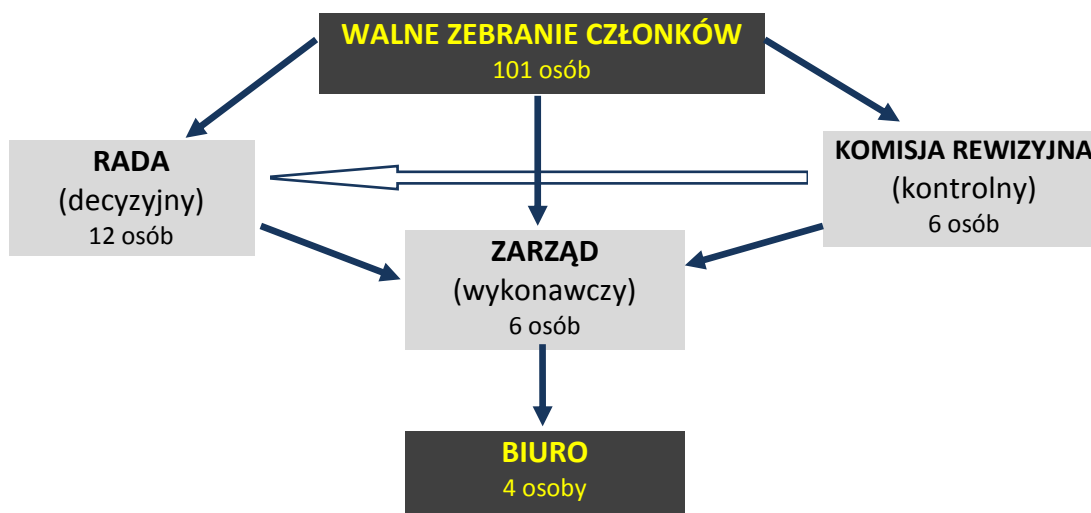
- 1) pisemnej rezygnacji złożonej Zarządowi – w przypadku osoby fizycznej;
- 2) decyzji o wystąpieniu z LGD złożonej Zarządowi przez osoby prawne;
- 3) wykluczenia przez Walne Zebranie Członków na wniosek Zarządu z powodu:
  - a) działalności niezgodnej ze Statutem lub uchwałą władz Stowarzyszenia;
  - b) pozbawienia praw publicznych w wyniku prawomocnego orzeczenia sądu;
- 4) śmierci osoby fizycznej lub likwidacji osoby prawnej,
- 5) cofnięcia rekomendacji;
- 6) nie opłacania składek członkowskich za trzy kolejne okresy.

Osoby prawne mogą być również członkami wspierającymi LGD po złożeniu wniosku do Zarządu LGD i pisemnym ustaleniu z Zarządem zasad wspierania LGD, wówczas utrata statusu takiego członka następuje z chwilą:

1. złożenia Zarządowi pisemnej rezygnacji,
2. wykluczenia przez Walne Zebranie Członków na wniosek Zarządu :
  - a) za działalność niezgodną ze Statutem lub uchwałą władz LGD,
  - b) z powodu nie realizowania ustalonych zasad wspierania LGD,
  - c) likwidacji osoby prawnej będącej członkiem wspierającym LGD.

Członkowie wspierający mają prawo: składać Zarządowi LGD wnioski dotyczące działalności LGD oraz brać udział w posiedzeniach władz LGD z głosem doradczym, na zaproszenie tych władz.

2.4. Struktura organizacyjna LGD „EUROGALICJA”

Walne Zebranie Członków

Walne Zebranie Członków zwołuje Zarząd, co najmniej jeden raz na dwanaście miesięcy lub na pisemny wniosek Komisji Rewizyjnej lub na wniosek co najmniej 1/3 członków Stowarzyszenia, powiadamiając o jego terminie, miejscu obrad i propozycjach porządku obrad wszystkich członków Stowarzyszenia listami poleconymi lub w każdy inny skuteczny sposób, co najmniej 14 dni przed terminem rozpoczęcia obrad.

Do kompetencji Walnego Zebrania należy w szczególności:

1. uchwalanie kierunków i programu działania Stowarzyszenia;
2. ustalanie liczby członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
3. wybór i odwołanie członków Zarządu, Komisji Rewizyjnej i członków Rady;
4. rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań Zarządu i Komisji Rewizyjnej, w szczególności dotyczących projektów realizowanych w ramach lokalnej strategii opracowanej przez LGD;
5. udzielenie absolutorium ustępującemu Zarządowi;
6. uchwalanie zmian Statutu;
7. podejmowanie uchwał w sprawie przystąpienia Stowarzyszenia do innych organizacji;
8. podejmowanie uchwał w sprawie rozwiązania LGD;
9. rozpatrywanie odwołań od uchwał Zarządu wniesionych przez członków Stowarzyszenia;
10. uchwalanie i dokonywanie zmian w regulaminach obrad Walnego Zebrania, Komisji Rewizyjnej, Zarządu i Rady
11. przyjmowania rocznych sprawozdań z działalności Rady i Zarządu;
12. ustalanie wysokości składek członkowskich;
13. uchwalanie i dokonywanie zmian na wniosek Zarządu Lokalnej Strategii Rozwoju;
14. zatwierdzanie Regulaminów Rady, Komisji Rewizyjnej, Zarządu oraz Biura Stowarzyszenia;
15. uchwalanie wysokości wynagrodzenia dla członków Rady Stowarzyszenia;
16. ustalanie zasad wynagradzania Prezesa i członków Zarządu;
17. ustalanie wysokości limitu zaciąganych przez Zarząd Stowarzyszenia kredytów i pożyczek;
18. ustalanie wysokości zobowiązań, z tytułu umów zawieranych przez Zarząd stowarzysze-

nia w roku budżetowym dla zapewnienia ciągłości finansowej LGD.

W Walnym Zebraniu mogą uczestniczyć zwyczajni członkowie Stowarzyszenia oraz z głosem doradczym członkowie wspierający Stowarzyszenia, a także zaproszeni przez Zarząd goście. Każdemu członkowi zwyczajnemu Stowarzyszenia przysługuje na Walnym Zebraniu jeden głos.

Zarząd

Sektory: **społeczny** (83%) i **gospodarczy** (17%)

Gmina Kamień	Miasto i Gmina Sokołów Młp.	Miasto i gmina Głogów Młp.	Gmina Czarna	Gmina Krasne	Gmina Trzebowniko
K	M	M	M	M	M

Zarząd składa się z Prezesa, 2 Wiceprezesów, Skarbnika i 2 członków Zarządu wybieranych i odwoływanych przez Walne Zebranie w głosowaniu tajnym, większością głosów. Kadencja Zarządu trwa 4 lata.

Pierwszy Zarząd został wybrany na 4 lata w składzie:

Prezes Zarządu

1. **Małgorzata Majczak -Partyka** – Koło Gospodyń Wiejskich w Kamieniu

Wiceprezesa Zarządu

2. **Marek Śliż**

3. **Ks. Zbigniew Góra** - Parafia Rzymsko-Katolicka w Czarnej

Skarbnik Zarządu

3. **Bronisław Ciasnocha** - Bank Spółdzielczy w Jasionce

Członkowie Zarządu

4. **Piotr Dykiel**

Do kompetencji Zarządu należy:

1. przyjmowanie nowych członków Stowarzyszenia;
2. reprezentowanie Stowarzyszenia na zewnątrz i działanie w jego imieniu;
3. kierowanie bieżącą pracą Stowarzyszenia;
4. zwoływanie Walnego Zebrania;
5. opracowanie projektu uchwały w sprawie składek członkowskich;
6. powoływanie i odwoływanie Dyrektora Biura Stowarzyszenia;
7. ustalanie wielkości zatrudnienia i zasad wynagradzania pracowników Biura Stowarzyszenia na wniosek Dyrektora Biura Stowarzyszenia zgodnie z posiadanym limitem finansowym;
8. ustalanie regulaminu Biura Stowarzyszenia;
9. opracowanie LSR oraz innych wymaganych przepisami PROW dokumentów, celem przystąpienia do konkursu na realizację LSR i przedstawienie jej do uchwalenia na Walnym Zebraniu Członków;
10. przygotowanie wniosku o dofinansowanie realizacji LSR i przystąpienie do konkursu na jej dofinansowanie, zgodnie z przepisami PROW;
11. realizacja LSR zgodnie z zasadami wynikającymi z przepisów PROW, w tym ogłaszanie konkursów na projekty, z zakresu działania 4.1 PROW, ich przyjmowanie i przedkładanie Radzie, celem dokonania wyboru projektów do realizacji w ramach strategii;
12. opracowanie wniosków i innych dokumentów w celu pozyskania środków na realizację

- celów z innych programów pomocowych;
13. wykonywanie innych działań wymaganych przepisami, związanymi z realizacją LSR w ramach osi LEADER PROW
  14. ustalanie wysokości wynagrodzenia Prezesa i Członków Zarządu zgodnie z zasadami przyjętymi przez Walne Zgromadzenie.

Komisja Rewizyjna

Do reprezentowania Stowarzyszenia oraz do zaciągania zobowiązań majątkowych upoważniony jest Prezes z jednym z członków Zarządu łącznie lub Wiceprezes Zarządu z jednym z członków Zarządu łącznie.

Sektory: **społeczny** (50%) i **gospodarczy** (33%) **publiczny** (17%)

Gmina Kamień	Miasto i Gmina Sokołów Młp.	Miasto i gmina Głogów Młp.	Gmina Czarna	Gmina Krasne	Gmina Trzebowniko
M	M	M	M	M	M

Składa się z Przewodniczącego, Wiceprzewodniczącego i 4 członków wybieranych i odwoływanych przez Walne Zebranie w głosowaniu tajnym, większością głosów. Członkiem Komisji Rewizyjnej nie może być osoba skazana prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo popełnione umyślnie. Członkowie Komisji Rewizyjnej nie mogą być w związku małżeńskim, ani też w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości z tytułu zatrudnienia.

Komisja Rewizyjna została powołana na okres 4 lat w składzie:

Przewodniczący Komisji Rewizyjnej

1. **Jerzy Melech** – Miejsko-Gminny Związek Drużyn Harcerstwa Polskiego w Sokołowie Młp., Wiceprzewodniczący

2. **Janusz Dudek** - Przedsiębiorstwo Wielobranżowe "DUDEK",

Członkowie

2. **Antoni Cisło** – Kółko Rolnicze w Jasionce,

3. **Stanisław Pado** – Bank Spółdzielczy w Głogowie Młp.,

5. **Stanisław Gancarz** – Firma GAMS Stanisław Gancarz

6. **Jan Furtek** - Wspólnota GAMS Stanisław Gancarz

Do kompetencji Komisji Rewizyjnej należy:

1. kontrola bieżącej działalności Stowarzyszenia;
2. ocena prac i składanie wniosków w przedmiocie udzielenia absolutorium dla Zarządu na Walnym Zebraniu;
3. występowanie z wnioskiem o zwołanie Walnego Zebrania;
4. dokonywanie wyboru podmiotu mającego zbadać sprawozdanie finansowe Stowarzyszenia zgodnie z przepisami o rachunkowości w trybie konkursu.

RadaSektory: **publiczny** (50%)

Gmina Kamień	Miasto i Gmina Sokołów Młp.	Miasto i gmina Głogów Młp.	Gmina Czarna	Gmina Krasne	Gmina Trzebowniko
M	M	M	K	M	M

Sektory: **społeczny** (25%) i **gospodarczy** (25%)

Gmina Kamień	Miasto i Gmina Sokołów Młp.	Miasto i gmina Głogów Młp.	Gmina Czarna	Gmina Krasne	Gmina Trzebowniko
M	M	M	K	M	K

Rada składa się z Przewodniczącego, 2 Wiceprzewodniczących, Sekretarza i pozostałych członków. W skład Rady wchodzi: obligatoryjnie przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, będących członkami Stowarzyszenia oraz 50% członków Rady stanowią podmioty, o których mowa w art. 6 ust. 1 lit b i c rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich – czyli partnerzy gospodarczy i społeczni oraz inne odpowiednie podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, organizacje pozarządowe, w tym organizacje zajmujące się zagadnieniami z zakresu środowiska naturalnego, oraz podmiotami odpowiedzialnymi za promowanie równości mężczyzn i kobiet - wybierani i odwoływani przez Walne Zebranie w głosowaniu tajnym, większością głosów na okres kadencji. Kadencja Rady trwa 4 lata. Członkowie Rady nie mogą być jednocześnie członkami Zarządu i Komisji Rewizyjnej ani pracownikami biura oraz pozostawać z członkami Zarządu w związku małżeńskim, ani też w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości z tytułu zatrudnienia. W przypadku rezygnacji członka Rady, odwołania (członek Rady może zostać odwołany na wniosek Rady, Zarządu, będą członków Walnego Zebrania w przypadku dezorganizacji pracy organu) bądź śmierci w trakcie trwania kadencji, Walne Zebranie Członków podejmuje uchwałę o przyjęciu rezygnacji członka lub przyjęciu jego odwołania w głosowaniu tajnym, zwykłą większością głosów, a następnie w możliwie jak najkrótszym terminie organizuje nowe wybory na członka Rady. Pierwsza Rada została powołana na okres 4 lat w składzie:

Przewodniczący Rady1. **Marek Poreba** – Gmina Trzebowniko,Wiceprzewodniczący Rady2. **Ewa Panek** – Gmina Czarna,Wiceprzewodniczący Rady3. **Alfred Maternia** – Gmina Krasne,Sekretarz Rady4. **Agnieszka Pietraszek** – Stowarzyszenie na Rzecz Pomocy Rodzinie „AGAPE”,Członkowie Rady5. **Ryszard Bugiel** – Gmina Kamień,6. **Antoni Jeż** - Gmina Głogów Młp.7. **Bogusław Kida** – Gmina Sokołów Młp.,8. **Stanisław Ziaja** – Zakład WOD-KAN-CO i GAZ w Krasnem,9. **Paweł Baj**,10. **Wiesław Lichota** – PPHU „LIMET”11. **Jerzy Bednarz** – Ochotnicza Straż Pożarna w Kamieniu,

12. *Małgorzata Rymanowska* –Agent Ubezpieczeniowy.

Wszyscy członkowie Rady posiadają stosowne kwalifikacje i doświadczenie gwarantujące profesjonalną i obiektywną ocenę operacji (Załącznik Nr 1).

Posiedzenie Rady odbywa się przynajmniej raz w roku. Rada podejmuje uchwały zwykłą większością głosów. W razie równej liczby głosów decyduje głos Przewodniczącego Rady.

Do kompetencji Rady należy:

1. wybór operacji zgodnie z art.62 ust. 4 rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia Rozwoju Obszarów Wiejskich przez EFRROW (Dz.Urz.UE 1277 z 21.10.2005 r. str.1), które mają być realizowane w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju,

2. kontrola nad Stowarzyszeniem w zakresie realizacji operacji, o których mowa w pkt.1

Członkowie Rady nie decydują o sposobie zarządzania Lokalną Grupą Działania „EUROGALICJA”, a ich główną kompetencją jest wybór projektów do dofinansowania, a następnie kontrola w zakresie ich realizacji.

Wybór operacji dokonywany jest w formie uchwały Rady, podjętej zwykłą większością głosów przy obecności, co najmniej połowy członków uprawnionych do głosowania. Od uchwały Rady przysługuje wnioskodawcy odwołanie zgodnie z Procedurą Odwołań od decyzji organu decyzyjnego. Wszystkie głosowania Rady są jawne.

Zgodnie z regulaminem Rady (Załącznik Nr 3), głosowania mogą odbywać się w następujących formach:

1. przez podniesienie ręki na wezwanie Przewodniczącego Rady,
2. przez wypełnienie i oddanie członkom komisji skrutacyjnej kart do oceny operacji, stanowiących załączniki do Procedury Oceny Zgodności Operacji z LSR.

Przed rozpoczęciem głosowania członkowie Rady wypełniają deklarację bezstronności.

W przypadku głosowania nad wyborem projektu dotyczącego podmiotu reprezentowanego przez członka Rady, ma on obowiązek wyłączenia się z głosowania. Wniosek taki składa członek Rady na początku posiedzenia do Przewodniczącego Rady, który na podstawie wniosku decyzyją wszystkich członków Rady odsuwa od określonego głosowania zainteresowanego członka, w związku z czym Rada głosuje w mniejszym składzie.

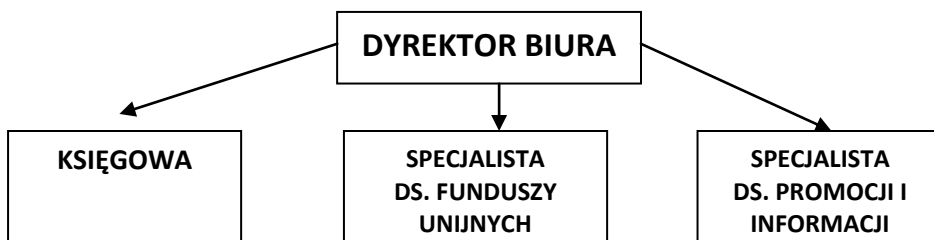
Biuro Stowarzyszenia

Biuro Stowarzyszenia jest jednostką administracyjną Stowarzyszenia, która kieruje pracami organizacyjnymi i przygotowawczymi. Prowadzi sprawy LGD między innymi poprzez inspirowanie i podejmowanie działań na rzecz Stowarzyszenia oraz pełną obsługę w zakresie spraw administracyjnych, finansowych i organizacyjnych. Biurem kieruje Dyrektor Biura zatrudniony przez Zarząd Stowarzyszenia LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „EUROGALICJA”, który może z upoważnienia Zarządu reprezentować Stowarzyszenie na zewnątrz w granicach umocowania. Na wniosek Dyrektora Biura (zgodnie z procedurą rekrutacji – Załącznik Nr 5), Zarząd zatrudnia pozostałych pracowników, określa ich kompetencje, obowiązki, odpowiedzialność oraz czas pracy i wynagrodzenie.

Dyrektor Biura sprawuje pieczę nad majątkiem i sprawami Stowarzyszenia w ramach jego umocowania oraz spełnia swoje obowiązki ze starannością wymaganą w obrocie gospodarczo-finansowym przy ścisłym przestrzeganiu przepisów prawa oraz postanowień statutu, uchwał Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia i uchwał Zarządu.

Struktura organizacyjna Biura:

1. Dyrektor Biura Stowarzyszenia;
2. Księgowa Stowarzyszenia (*obecnie*: Biuro Rachunkowe „KSIĘGA” s.c.);
3. Specjalista ds. funduszy unijnych;
4. Specjalista ds. promocji i informacji.

Biuro Stowarzyszenia mieści się w Szkole Podstawowej w Trzebowniku. Biuro dysponuje trzema pomieszczeniami: biuro obsługi, archiwum oraz biuro Dyrektora w sumie 60m² wyposażonych w niezbędny sprzęt biurowy, komputerowy i multimedialny. Sala konferencyjna użyczana jest w sąsiednim budynku Urzędu Gminy w Trzebowniku. Warunki techniczne i lokalowe Biura zapewniają możliwość przyjmowania i obsługi wnioskodawców oraz mieszkańców terenu, przychodzących po informację bądź doradztwo. Umożliwiają również organizację spotkań i posiedzeń organów Stowarzyszenia i archiwizowanie dokumentów.

Stowarzyszenie LGD „EUROGALICJA” zostało zarejestrowane 24 stycznia 2008 roku. Jako formalnie zarejestrowana instytucja nie realizowała dotychczas wspólnych projektów. Natomiast kilka projektów obecnie znajduje się w trakcie wyboru do dofinansowania. Na doświadczenie LGD składa się natomiast doświadczenie członków partnerstwa. Z tego powodu do prowadzenia biura LGD oraz koordynacji projektu LEADER 2007-2013 została wybrana osoba z doświadczeniem i wiedzą w realizacji projektów współfinansowanych ze środków unijnych. Doświadczenie poszczególnych partnerów w realizacji projektów zostało przedstawione w załączniku Nr 2.

3. Charakterystyka obszaru objętego LSR

3.1. Uwarunkowania przestrzenne

Lokalna Strategia Rozwoju obejmuje obszar sześciu gmin położonych w południowo-wschodniej Polsce, w centralnej części województwa podkarpackiego. Region położony jest w południowo-wschodniej części kraju. Graniczy od wschodu z Ukrainą od południa ze Słowacją oraz z województwami: od północnego wschodu z lubelskim, od północnego zachodu z świętokrzyskim i od zachodu z małopolskim. Stolicą i najważniejszym miastem województwa podkarpackiego jest Rzeszów. Gminy tworzące obszar partnerstwa należą do dwóch powiatów: rzeszowskiego i łańcuckiego. Obszar ten o powierzchni 560,68 km² jest spójny terytorialnie.

Tabela 1. Gminy tworzące obszar objęty Lokalną Strategią Rozwoju

Lp.	Nazwa gminy	Nazwa powiatu	Typ gminy (MW miejsko-wiejska; W wiejska)	Identyfikator jednostki podzia- łu terytorialnego kraju	Powierzchnia (w km ²)
1.	Czarna	łańcucki	W	1810032	78,11
2.	Głogów Młp.	rzeszowski	MW	1816065	145,93
3.	Kamień	rzeszowski	W	1816082	73,21
4.	Krasne	rzeszowski	W	1816092	39,10
5.	Sokołów Młp.	rzeszowski	MW	1816115	134,04
6.	Trzebownisko	rzeszowski	W	1816132	90,29
Razem powierzchnia obszaru objętego LSR:					560,68

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego, 2007 r.

Tabela 2. Obszary o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)

Lp.	Nazwa gminy	Typ obszaru				Powierzchnia (ONW km ²)	% udział ONW w użytkach rolnych
		niziny strefy nizinnej I	niziny strefy nizinnej II	Ze specyficznymi utrudnieniami	górski		
1.	Kamień (Łowisko)	X				11,08	21,9
2.	Sokołów Młp. (Górno)	X				18,22	19,1
3.	Sokołów Młp. (Markowizna)		X			4,75	4,9
4.	Sokołów Młp. (Trzebuska)	X				18,45	19,3
5.	Sokołów Młp. (Wólka Sokołowska)	x				5,96	6,2

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego, 2007 r.

Tereny wiejskie zajmują 81% powierzchni obszaru (19% zajmują miasteczka: Sokołów Młp. i Głogów Młp.). ONW stanowią 19% użytków rolnych. Sieć osadniczą tworzy 51 sołectw.

Gmina Czarna – gmina wiejska o powierzchni 78,11 km², znajduje się w powiecie łańcuckim. Geograficznie gmina leży w obrębie Płaskowyżu Kolbuszowskiego w południowej części Kotliny Sandomierskiej. Jest to obszar płaskich garbów, o kierunku zbliżonym do równoleżnikowego, oddzielonych od siebie płaskimi dolinami po obu stronach rzeki Wisłok. Krajobraz charakteryzuje się płaską rzeźbą terenu i poprzedzielany jest dolinami i potokami. Najwyższe wzniesienie to: Królewska Góra – 261 m n.p.m. w Medyni Głogowskiej i Góra Zalas – 259,6 m n.p.m. między Rakszawą a Zalesiem. Cały obszar gminy, wyłączając mały skrawek południowy i północny położony jest na poziomie 200 m n.p.m. Miejscowość Czarna, Dąbrówki oraz Wola Mała leżą w dolinie Wisłoka, natomiast pozostałe wsie położone są na terenach równinnych i pagórkowatych. Gmina sąsiaduje z miastem Łańcut i gminami: Białobrzegi, Krasne, Łańcut, Rakszawa, Sokołów Młp. oraz Trzebownisko. Sieć osadniczą tworzy 8 sołectw. Przez gminę przebiega czynna linia kolejowa w miejscowości Krzemienica o długości 5 km.

Gmina Głogów Małopolski – gmina miejsko-wiejska (liczba ludności zameldowana w mieście Głogów Młp. na dzień 31.XII.2006 r. to 5 162 osób) o powierzchni 145,93 km², znajduje się w powiecie rzeszowskim. Teren gminy Głogów Młp., choć niezbyt urozmaicony pod względem ukształtowania terenu, charakteryzuje się wysokimi walorami krajobrazowymi. Przeważająca część terenu charakteryzuje się rzeźbą niskofalistą. Falista rzeźba terenu występuje tylko w miejscowościach: Przewrotne, Hucisko i Wysoka Głogowska, a w Rudnej Małej, Rogoźnicy, Woli Cichej i Lipiu występuje rzeźba płasko równinna. Gmina sąsiaduje z gminami: Świlcza, Trzebownisko, Sokółów Młp., Ranizów, Kolbuszowa oraz z miastem Rzeszów. Sieć osadniczą tworzy 13 sołectw i miasto Głogów Młp. Przez gminę przebiega czynna linia kolejowa w kierunku Rzeszów-Warszawa o długości 15,7 km oraz 5 km w kierunku Rzeszów-Kraków.

Gmina Kamień – gmina wiejska o powierzchni 73,21 km², znajduje się w powiecie rzeszowskim. Pod względem morfologicznym Gmina położona jest w obrębie pod prowincji morfologicznej Kotliny Sandomierskiej. Teren wznosi się na wysokości od 178 m n.p.m. w dolinie Jeżówki, do 242,7 m n.p.m. na południe od Kamienia Krzywej Wsi, w południowej części gminy. Jest to teren pagórkowaty o mało zróżnicowanej rzeźbie. Elementami urozmaicającymi monotony krajobraz są ciągi wzgórz morenowych. Powierzchnię płaskowyżu rozcinają doliny Rudnej i Jeżówki i jej dopływów, dopływu Trzebośnicy-żyłki oraz dopływów Turki, odprowadzającej swe wody do Łęgu. Gmina sąsiaduje z czterema gminami: Jeżowe, Nowa Sarzyna, Ranizów i Sokółów Młp. Gmina podzielona jest na sześć sołectw. Przez gminę nie przebiega żadna czynna linia kolejowa.

Gmina Krasne – gmina wiejska o powierzchni 39,1 km², znajduje się w powiecie rzeszowskim, w południowo-wschodniej części województwa podkarpackiego. Gmina położona jest na pograniczu Karpat i Kotliny Sandomierskiej, zajmuje obszar tzw. Rynny Podkarpackiej, po obu stronach międzynarodowej drogi E-40. W większości jest to pagórkowaty teren, od południa znajduje się malownicze wzgórze Św. Marii Magdaleny (394 m n.p.m.) stanowiące północną krawędź pogórza Dynowskiego. Teren poprzecinany jest licznymi potokami i ciekami, które wijąc się między wzniesieniami stanowią atrakcje turystyczno-rekreacyjną. Około 7% powierzchni gminy należy do strefy chronionego krajobrazu. Gmina sąsiaduje z miastem Rzeszów oraz gminami Łańcut i Czarna, Chmielnik Rzeszowski oraz Trzebownisko. Gmina podzielona jest na cztery sołectwa. Przez gminę przebiega czynna linia kolejowa międzynarodowej magistrali kolejowej E-30 w relacji Wrocław- Kraków- Przemyśl- Medyka o długości 6 km.

Gmina Sokółów Młp. – gmina miejsko-wiejska (liczba ludności zameldowana w mieście Głogów Młp. na dzień 31.XII.2006 r. to 4011 osób) o powierzchni 134,04 km², znajduje się w powiecie rzeszowskim. Gmina położona jest na Płaskowyżu Kolbuszowskim należącym do Makroregionu Kotliny Sandomierskiej, na skraju byłej Puszczy Sandomierskiej, w zlewni rzek: Turki, Trzebośnicy i Świerkowca. Gmina Sokółów Młp. charakteryzuje się pagórkowato równinnym krajobrazem o znacznym udziale lasów, które częściowo są objęte ochroną krajobrazową. Na terenie gminy nie występują naturalne wyższe wzniesienia, oraz duże zbiorniki wodne. Pod względem geologii północna część gminy wśród utworów powierzchniowych posiada przewagą piasków. Na południu występują utwory gliniaste pochodzenia zwałowego, a w dolinach rzek utwory aluwialne, przeważnie pyłowo – piaszczyste. Ponad 23% powierzchni gminy pokrywają lasy zasobne w bogate runo leśne i obfitujące w zwierzynę łowną. Północna część gminy charakteryzuje się dużymi kompleksami lasów, natomiast południowa stanowi zespół wsi o podobnej strukturze i intensywnej uprawie rolnej, gdyż występują tam stosunkowo dobre warunki glebowe. Gmina sąsiaduje z czterema gminami: Trzebownisko, Kamień, Głogów Młp. i gmina Ranizów. Gmina podzielona jest na dziesięć sołectw. Przez gminę nie przebiega żadna czynna linia kolejowa.

Gmina Trzebowniko – gmina wiejska o powierzchni 90,29 km², znajduje się w powiecie rzeszowskim w centralnej części województwa podkarpackiego. Pod względem geograficznym gmina położona jest w południowej części Kotliny Sandomierskiej. Na tle innych gmin województwa podkarpackiego Gmina Trzebowniko charakteryzuje się dogodnym położeniem komunikacyjnym. Przez teren gminy przebiegają dwie drogi krajowe: Nr 9 Rzeszów-Radom i Nr 19 Kuźnica Białostocka-Rzeszów. W przyszłości przebiegać będzie autostrada A-4 wschód-zachód ze zjazdem do Rzeszowa w Terliczce i droga ekspresowa S19 północ-południe z Domostwa do Barwinka. Istotnym atutem jest również usytuowanie na terenie gminy Trzebowniko międzynarodowego lotniska w Jasionce, stwarzającego szanse rozwoju. Gmina sąsiaduje z czterema gminami: Sokołów Młp., Czarna, Krasne, Głogów Młp. i miastem Rzeszów. Gmina podzielona jest na dziesięć sołectw. Przez gminę przebiega czynna linia kolejowa międzynarodowej magistrali kolejowej E-30 w relacji Wrocław- Kraków-Przemyśl- Medyka o długości 0,3 km.

Obszar objęty Lokalną Strategią Rozwoju sąsiaduje z gminami: Nowa Sarzyna, Jeżowe, Raniżów, Białobrzegi, Rakszawa, Żołynia, Chmielnik Rzeszowski, Rakszawa oraz z miastami Rzeszów i Łańcut. Na uwagę zasługuje Rzeszów, miasto na prawach powiatu, stolica województwa podkarpackiego oraz diecezji rzeszowskiej. Rzeszów stanowi powiat grodzki, a także jest siedzibą ziemskiego powiatu rzeszowskiego. Miasto pełni funkcję głównego ośrodka administracyjnego, przemysłowego, handlowo-usługowego, akademickiego i kulturalnego w Polsce południowo-wschodniej. Rzeszów posiada międzynarodowy port lotniczy i Podkarpacki Park Naukowo-Technologiczny ukierunkowany na przemysł wysoko technologiczny. W mieście znajdują się duże państwowe uczelnie wyższe tj. Uniwersytet Rzeszowski (z 10 wydziałami) i Politechnika Rzeszowska oraz kilka prywatnych m. in.: Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania, będąca jedną z największych niepublicznych uczelni w kraju. W stolicy Podkarpacia działają trzy urzędy konsularne (Republiki Federalnej Niemiec, Republiki Słowacji oraz Ukrainy). Rzeszów jest członkiem Unii Metropolii Miast Polskich oraz Stowarzyszenia Eurocities – zrzeszającego wielkie miasta europejskie. Kolejnym ważnym sąsiadem LGD jest Łańcut – miasto powiatowe, przez kilka kolejnych wieków siedziba rodów magnackich: Pileckich, Lubomirskich oraz Potockich. Lubomirscy wybudowali ufortyfikowaną rezydencję, przebudowaną później przez Potockich, którzy w XIX wieku przyczynili się do rozwoju gospodarczego miasta, dzięki wielu inwestycjom (fabryka likierów, browar). Na rozwój Łańcuta wpłynęła również linia kolejowa wybudowana tu w 1859 roku. Po ostatniej wojnie powstały nowe zakłady przemysłowe, osiedla mieszkaniowe i wiele nowych instytucji. Niekwestionowaną wizytówką miasta jak i znakiem rozpoznawczym jest, jeden z najpiękniejszych w kraju, kompleks parkowo – pałacowy. Przyciąga on rocznie ponad 300 tys. turystów z Polski i świata. Na terenie parku znajduje się rezydencja magnacka z oryginalnymi wnętrzami, wielka kolekcja powozów, ogród zimowy z wieloma egzotycznym gatunkami roślin, zameczek romantyczny oraz największy w Polsce zbiór ikon. Godna zwiedzenia jest także Łańcucka Fara z cudownym obrazem Matki Bożej Szkaplerznej, barokowa synagoga pełniąca dziś funkcję muzeum judaików oraz jedyne w Polsce Muzeum Gorzelnictwa. Zśród wielu imprez kulturalnych warto wspomnieć o Festiwalu Muzycznym w Łańcucie przyciągającym melomanów z całej Polski i zagranicy.

3.2. Uwarunkowania geograficzne i przyrodnicze

Obszar „EUROGALICJI” – objęty Lokalną Strategią Rozwoju położony jest w obrębie dwóch makroregionów tj. Kotliny Sandomierskiej i Pogórza Karpackiego, w obrębie jednostki geologicznej zwanej Zapadliskiem Podkarpackim, powstałej w wyniku ruchów górotwórczych Karpat, podczas których wielkie masy skalne zostały przemieszczone w kierunku północnym, tworząc wzdłuż czoła Karpat niecką, tzw. Rynną Podkarpacką. Makroregiony składają się z jednostek zwanych mezoregionami, których na terenie LGD wyróżnia się cztery: Płaskowyż Kolbuszowski, Pradolina Podkarpacką, Pogórze Rzeszowskie i Pogórze Strzyżowskie. Próg Karpat, który w okolicy Rzeszowa jest wyraźnie obniżony, tworzy tzw. Zatoką Rzeszowską z najmłodszych tworów geologicznych jednostki inoceramowej północnej, składającej się z warstwy margli, wapnistego piaskowca drobnoziarnistego i warstwy ilastych łupków. Taka budowa geologiczna rejonu, zwłaszcza na kierunku północnym, wynika z faktu istnienia w okresie mioceńskim depresji wypełnionej wodami mioceńskiego morza, które pozostawiło po sobie liczne warstwy osadu dennego. W owym czasie budową geologiczną stanowiły ropy mioceńskie, osady rzeczne starszego czwartorzędu i osady glacialne, wierzch natomiast stanowiły utwory lessowe maskujące pierwotny rys rzeźby. Atrakcją turystyczną jest zapewne wycieczka przez tereny Pradoliny Podkarpackiej, równoleżnikowego, płaskiego obniżenia szerokości około 4-6 km, ciągnącego się u podnóża Karpat. Na opisywanym terenie przejście Pogórza Rzeszowskiego w Rynnę Podkarpacką ma kształt języków pokrywy lessowej, nieregularnego brzegu, a nawet piaszczysto-lessowych wydmy wpadających w płaskie łąki torfowe. Rzeźba terenu ma wygląd rozległej platformy, fragmentami podmokłej, poprzecinanej rzędami drzew. Drzewa osłaniają liczne ciek wodne – naturalne bądź też sztuczne, w postaci rowów melioracyjnych. Warstwa humusowa Pradoliny Podkarpackiej tworzy osobliwość tego terenu – torf. Jego kilkumetrowa warstwa wyściela dno Pradoliny, co świadczy o wodnym, bagnistym charakterze tego obszaru w przeszłości. Istnieje teoria o tym, iż w okresie glacialnym, tj. do ok. 10 000 lat temu, płynęła tędy potężna rzeka zwana Prawisłą. W myśl tej teorii Rynna Podkarpacka jest w rzeczywistości korytem Prawiły, która po ustąpieniu lodowca odprowadzała wody spływające z Karpat do Morza Czarnego. Gdy ok. 10 000 lat temu przebiła sobie koryto na północ, po dawnym korycie pozostały wielkie obszary wodne w postaci jezior rozmaitej wielkości. Z biegiem czasu porastały one roślinnością tak, iż dziś grubość torfu sięga czasami aż 6 metrów. Rynna Podkarpacka stanowi po części koryto rzeki Wisłok, która przecina łagodnie wzniesienia wraz z licznymi dopływami. Rzeka tworzy w tym regionie rozległą dolinę z poziomymi tarasowymi, nieckami bezodpływowymi i fragmentami starorzeczy. Na obszarze LSR można wyróżnić różne formy morfologiczne charakteryzujące rzeźbę terenu. Zbocza wysoczyzny są wyniesione do ok. 195 do 250 m n.p.m. i nachylone ku dolinie Wisłoka. Przeważają spadki 5 – 12%, lokalnie dochodzą do 20%. Generalnie teren posiada ekspozycję południową. Powierzchnie są pocięte nieregularnymi dolinkami bocznymi. W dolinie Wisłoka charakterystyczną formą morfologiczną jest terasa zalewowa pochodzenia akumulacyjnego rzeki, forma płaska o spadkach nie przekraczających 2 %, wzniesiona ok. 4 – 7 m nad średni poziom wody w rzece. Z rozległą doliną rzeki Wisłok związane są największe zasoby wód podziemnych, związanych z osadami Pradoliny Podkarpackiej. Są to wody czwartorzędowe, występujące na stosunkowo niewielkich głębokościach i wchodzące w skład Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 425 „Dębica - Stalowa Wola - Rzeszów” wraz ze strefą pośrednią, zatwierdzonego Decyzją Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa KDH1/013/6037/97 z dnia 18 lipca 1997 r. średnia głębokość tego zbiornika wynosi 10 – 30 m. Poziom wodonośny stanowią żwiry zalegające pod warstwą ilów, co sprawia, że woda znajduje się pod nieznacznym ciśnieniem hydrostatycznym. Wody te poprzez system studni służą do zaopatrzenia całego terenu LGD.

Na obszarze „EUROGALICJI” znajdują się tereny podlegające szczególnej ochronie:

1. Sokołowsko- Wilczowolski Obszar Chronionego Krajobrazu (Gmina Głogów Młp. 2 810 ha, Kamień i Sokołów Młp. – 3 000 ha). Wyróżnia się on wysokimi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi, w skład których wchodzi obszary leśne, zbiorniki wodne, wydmy śródlądowe, wzgórza morenowe, mokradła, oczka wodne, torfowiska. To świat pełen roślin chronionych: rosiczka okrągłolistna, długosz królewski, wawrzynek główkowy, grązel żółty oraz ptaków: bocian czarny, trzmielojad, kobuz, błotniak stawowy. Do szczególnie interesujących należy wiele obiektów objętych ochroną jako użytki ekologiczne, pomniki przyrody.
2. Mielecko -Kolbuszowsko-Głogowski Obszar Chronionego Krajobrazu (Gmina Głogów Młp. - 1 130 ha) Rzeźba terenu to wytworzone z piasków wydmy tworzące "górkę" np. Góra Biesiadna (222 m n.p.m.), Góra Cygańska (279 m n.p.m.). Dominują lasy sosnowe bogate w cenne runo leśne, a w okolicach Przyłęku również występuje las bukowy. W cennych ekologicznie biocenozach podmokłych, wodnych i bagiennych, występuje wiele roślin objętych ochroną, np. rosiczka okrągłolistna, długosz królewski, grzybień biały, gniadosz rozesłany oraz zwierząt i ptaków, np. łoś, bóbr europejski, wilk, czapla biała oraz bocian czarny.
3. Brzózniński Obszar Chronionego Krajobrazu (Gmina Sokołów Młp. – 1 400 ha). Dominują w nim lasy liściaste, grądowe i mieszane oraz "reliktove" stanowiska lasów bukowo - jodłowych. Można zobaczyć tu, m.in. fragment drzewostanu z dużym udziałem modrzewia polskiego oraz starodrzewu bukowego z wieloma gatunkami roślin górskich w runie, a także torfowiska z bogatą florą i fauną.
4. Rezerwat BÓR (Gmina Głogów Małopolski i Trzebownik – 365,43 ha) mający za zadanie chronić zagrożone gatunki rezerwatu. Oprócz naturalnych ostoi leśnych boru wilgotnego, występują rzadko spotykane w tej części Polski górskie gatunki roślin, których występowanie pozwoliło zaliczyć ten teren do podgórskiej formy buczyny karpackiej. Wiele ze zwierząt występujących na terenie rezerwatu jest wpisanych do "Polskiej Czerwonej Księgi" gatunków wymierających bądź zagrożonych. W rezerwacie znajdują się także miejsca pamięci narodowej. W latach 1940-44 hitlerowcy rozstrzelali tu około 300 Polaków i 5000 Żydów.
5. Rezerwat Zabłocie (Gmina Głogów Młp. – 680 ha). Ochroną objęte są stanowiska lęgowe rzadkiej ornitofauny, kompleks stawów rybnych wraz z obrzeżami i pasem lasu w okolicy Poręb Kupieńskich. Żyją tutaj: bocian czarny, błotniak stawowy, bekas kszycy, bręczki, orlik krzykliwy, trzmielojad, kureczka nakrapiana, perkoz rdzawoszyjny, dzierzba, wiele gat. kaczek i in. Obszar ten bogaty jest również w roślinność wodną, np. grzybień biały, pióropusznik biały, mieczyk dachówkowaty.

6. Obszary należące do Europejskiej Sieci Ekologicznej NATURA 2000: Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków – Puszcza Sandomierska (Gmina Głogów Młp. – 2714,8 ha oraz Gmina Kamień – 3481,8 ha) Obszar ten stanowi bardzo cenną ostoję wielu gatunków ptaków. Stwierdzono tu występowanie 43 gat. ptaków z zał. I Dyrektywy Ptasiej. Rośnie tu głównie sosna z domieszką buka, olchy, jodły i brzozy. Do walorów leśnych należy zaliczyć obfitość występowania grzybów i jagód. Obszar specjalnej ochrony ryb – Dolny San i Wisłok potencjalny (Gmina Trzebowniko – 134 ha oraz Gmina Czarna – 61 ha). Obszar ten jest ostoją wielu gatunków ryb cennych z przyrodniczego i gospodarczego punktu widzenia (31 gatunków ryb z dziewięciu rodzin, w tym pięć objętych ochroną gatunkową: minog strumieniowy, łosoś, boleń, różanka, brzanka, koza złotawa, głowacz biało płetwy itp).
7. Pomniki przyrody:
  - lipa drobnolistna - 22 sztuki (Gmina Trzebowniko, Gmina Czarna)
  - dąb szypułkowy (Łąka - Gmina Trzebowniko)
  - platan klonolistny (Zaczernie - Gmina Trzebowniko)
  - Czarny Staw (Gmina Głogów Młp.)
  - Aleja dębowa – 80 sztuk (Gmina Kamień)
  - Drzewostan Dębowy składający się z 292 dębów (Gmina Kamień)
  - jodły – 5 sztuk (las Morgi, Gmina Kamień)
  - dąb szypułkowy (Gmina Krasne)
8. Użytki ekologiczne:
  - Leśnictwo Marynin (153b – 1,24 ha i 163f- 0,52 ha; Gmina Sokołów Młp.)

Obszary ochrony przyrody obejmują 28% terenów LGD, w tym obszary należące do Europejskiej Sieci Ekologicznej NATURA 2000 stanowią 40% tego obszaru. Obszar EUROGALICJI sąsiaduje z gminą Raniżów, która z racji małej urbanizacji terenów w całości została włączona do obszarów NATURA 2000. Słynną atrakcją turystyczną gminy Raniżów jest zalew „Maziarnia” w Wilczej Woli o powierzchni lustra wody ok. 160 m².

Klimat

Klimat na obszarze objętym Lokalną Strategią Rozwoju znajduje się w granicach makroregionu Kotliny Sandomierskiej, która pod względem klimatycznym charakteryzuje się dość długim i ciepłym latem, ciepłą zimą i stosunkowo niedużą ilością opadów. Przeciętna temperatura w ciągu roku wynosi tu około +8 °C, zaś temperatura dnia w ciągu lata kształtuje się w granicach +18°, w ciągu zimy obniża się do -3 °C. Przeciętna opadów jest tu najniższa w województwie i wynosi od około 600 mm do 700 mm. W ciągu roku przeważają wiatry zachodnie. Warunki klimatyczne na ogół są korzystne. Elementami wpływającymi na zróżnicowanie warunków topoklimatycznych są: rzeźba terenu, szata roślinna, wody gruntowe, powodujące różnice temperatur, wilgotności powietrza i powstawanie mgieł.

Gleby

Gminy tworzące obszar objęty Lokalną Strategią Rozwoju posiadają zróżnicowane warunki glebowe. W obrębie teras rzecznych występują mady, klasy gleb I, II, IIIA i IIIB użytków rolnych. W rejonie wysoczyzny występują gleby słabsze - bielice i gleby brunatne. Największy udział mają gleby klasy IV i V, stanowiące ponad 48% gruntów na terenie obszarów objętych LSR oraz gleby klasy III A i III B, stanowiące 20 % ogółu. Występują również gleby klas I i II – głównie

na terenie Gmin Trzebowniko, Krasne oraz gleby klasy VI na terenie Gmin Sokołów Młp. Korzystnymi cechami w prowadzeniu działalności rolniczej są rzeźba terenu, średnie temperatury powietrza i optymalna długość okresu wegetacyjnego. Użytki rolne obejmują 65% powierzchni ogólnej obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju (w województwie podkarpackim użytki rolne stanowią 30,3% powierzchni ogólnej). Grunty orne stanowiące podstawową bazą dla towarowej produkcji roślinnej mają powierzchnię 58% użytków rolnych (w województwie podkarpackim udział ten wynosi 72%). Największa powierzchnia sadów występuje w Gminie Czarna i Trzebowniko odpowiednio 3 % i 2,16 % ogółu użytków rolnych na tych terenach. Trwałe użytki zielone (łąki i pastwiska) zajmują znaczną powierzchnię w Gminie Sokołów Młp. i Głogowie Młp. (średnio 28,4 % użytków rolnych, w województwie odpowiednio 26%). Duże powierzchnie ziemi wyłączone są z produkcji rolnej i leśnej w związku z obszarami górniczymi gazu ziemnego i obszarami chronionymi.

Lasy

Kompleksy leśne stanowią 25% powierzchni obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju, co jest wartością mniejszą od krajowej (28,8%) oraz od wojewódzkiej (36,8%). Z całego obszaru EUROGALICJI najwięcej lasów występuje w gminie Głogów Młp. (33,7%) oraz Czarna (30,2%) – blisko średniej wojewódzkiej i powyżej średniej krajowej, a najmniej w gminie Krasne – tylko 5,3%. Dominują głównie zwarte kompleksy leśne, siedliska lasu mieszanego świeżego i boru mieszanego świeżego. W składzie gatunkowym dominuje drzewostan iglasty, głównie sosna oraz dąb szypułkowy, w domieszce występuje brzoza brodawkowata, buk i olsza czarna.

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z gmin, 2006 r.

Bogactwa naturalne

Najważniejszym bogactwem naturalnym eksploatowanym na obszarze EUROGALICJI jest gaz ziemny. Decyzję Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa utworzonych zostało 7 obszarów górniczych.

Największe zasoby gazu znajdują się na terenie Gminy Trzebowniko - 4 obszary górnicze złoża gazu ziemnego „STOBIERNA” (Wólka Podleśna, Łukawiec) o powierzchni 1 897 067 m² i pokładach gazu 39 mln m³, złoża gazu ziemnego „JASIONKA” (Jasionka, Tajęcina) o powierzchni 5 761 687 m² i pokładach: 1 753 mln m³ oraz złoża gazu ziemnego „TERLICZKA” (Terliczka, Nowa Wieś) o powierzchni 2 877 916 m² i pokładach 648,54 mln m³, a także Ośrodek Zbioru Gazu w Trzebowniko o pokładach 490,93 mln m³. Pokłady gazu znajdują się również w Gminie Krasne – 2 obszary: HUSÓW- ALBIGOWA-KRASNE – 58,9 km² (pole gazu ziemnego składa się z 7 poziomów gazonośnych zalegających na głębokości 500-1000 m) oraz PALIKÓWKA – 2,29 km² (17 horyzontów zalegających na głębokości 867-1903 m) i w Gminie Kamień (obecnie nie ma czynnych otworów eksploatujących gaz ziemny). Najbardziej dostępnym i eksploatowanym surowcem są iły rakowieckie, piaski, żwiry rzeczne i polodowcowe, torf oraz glina. Ważnym bogactwem naturalnym na obszarze objętym strategią jest przyroda. Nawet w przemysłowym krajobrazie Gmin środowisko naturalne cechuje się stosunkowo dużą bioróżnorodnością.

Zasoby wodne

Obszar objęty Lokalną Strategią Rozwoju charakteryzuje się stosunkowo bogatymi zasobami wodnymi. Użytkowane wody podziemne zaliczane są do klasy II, tj. wody średniej jakości. Gminy tworzące obszar posiadają mocno rozwiniętą sieć rzeczną należącą do zlewni rzeki Wisłok, który płynie w korycie wciętym na głębokości ok. 3 - 10 m i osiagającym szerokość ok. 30 - 50 m. W czasie normalnych, corocznych wysokich stanów wody, wykraczają one poza obręb koryta, lokalnie mogą zalać niewielkie fragmenty najniższej położonych terenów terasy zalewowej. W obrębie rozpatrywanych Gmin zasadniczą warstwą wodonośną stanowią piaski i żwiry rzeczne i wodnolodowcowe. Z uwagi na zróżnicowaną budowę geologiczną osadów czwartorzędowych, wytworzyły się obszary o różnej głębokości i miąższości warstwy wodonośnej oraz różnym charakterze zwierciadła wody. Duże, zasobne struktury wodonośne położone są w południowej i środkowej części obszaru w obrębie których, znajduje się tzw. Główny Zbiornik Wód Podziemnych - GZWP 425. Z tego regionu Gminy czerpią wodę na swoje potrzeby w pełni zaspokajając obecnych i przyszłych odbiorców. Dla ochrony wód podziemnych GZWP nr 425 w dokumentacji hydrogeologicznej zatwierdzonej decyzją MOŚZNiL nr KDH1/01/603/97 z 18.07.1997r ustalone zostały obszary ochronne GZWP nr 425 - ONO i OWO (obszar najwyższej i wysokiej ochrony) o łącznej powierzchni 3023 km². Zbiornik ten jest największą obszarowo warstwą wodonośną województwa podkarpackiego. Zaliczony do wód gruntowych płytkiego krążenia podatny jest na degradację. Największa wydajność otworów studziennych występuje w terasach dużych rzek średnio 60 m³/h. Zbiornik ten charakteryzuje się dużą zmiennością warstwy wodonośnej od 5 do 20 m.

Zanieczyszczenie środowiska

Obszar Lokalnej Strategii Rozwoju jest słabo uprzemysłowiony i głównymi źródłami zanieczyszczeń są: emisja niska do atmosfery powstająca na skutek spalania paliwa stałego w indywidualnych kotłowniach, zanieczyszczenia komunikacyjne ruchu pojazdów mechanicznych oraz hałas komunikacyjny (przez znaczną część obszaru przebiegają główne szlaki komunikacyjne: drogi krajowe A4, S9 i S7 oraz międzynarodowe lotnisko, wkrótce autostrada A4 oraz droga ekspresowa S-19), stosowanie nawozów i środków chemicznych w rolnictwie, słabo szczelne szamba, z których ścieki wydostają się do gruntów i wód gruntowych (obszar LSR skanalizowany jest w 70%), nie kontrolowane pozbywanie się nieczystości płynnych, śmieci i odpadów z gospodarstw domowych, niewystarczająca gospodarka odpadami (problem dzikich wysypisk i niedostateczna ilość gniazd recyklingowych). Zagrożenia rolniczej przestrzeni produkcyjnej mają charakter ilościowy i jakościowy. Zagrożenia ilościowe wyrażają się w zmniejszaniu powierzchni użytkowanej rolniczo w następstwie przejmowania gruntów na cele nierolnicze. Zagrożenia o charakterze jakościowym wynikają z działalności wydobywczej, nieprawidłowej uprawy na terenach o znacznych nachyleniach powierzchni, oddziaływania na grunty rolne zanieczyszczeń pochodzących z przemysłu i komunikacji, zanieczyszczeń wód i zanieczyszczeń odpadami. Składowiska odpadów stałych i płynnych oraz nieumiejętne wykorzystanie ścieków i odpadów do nawożenia gleb może prowadzić do ich zanieczyszczenia. Na obszarze LSR zjawiskiem negatywnym, powodującym degradację gleb, zmniejszenie areału użytkowanego rolniczo jest również niezorganizowana eksploatacja piasków. Główny problem stanowią nielegalne spalanie odpadów (głównie tapicerskich) i wyrobów z plastiku, stwarzających nie tylko uciążliwość zapachową, ale w szczególności zagrożenie dla zdrowia. Na stan czystości powietrza na obszarze EUROGALICJI mają niewątpliwie wpływ punktowe źródła emisji zanieczyszczeń przemysłowych i gospodarki komunalnej Łańcuta oraz aglomeracji rzeszowskiej.

3.3. Uwarunkowania historyczne i kulturowe

Obszar objęty Lokalną Strategią Rozwoju obejmuje gminy, o których pierwsze wzmianki

pojawiły się w XII wieku. Podstawowym zajęciem ludności w tamtych czasach było rolnictwo, pasterstwo i eksploatacja lasów, natomiast w miastach rozwijało się rzemiosło i handel. Znaczna część ziem należała do rodu Rzeszowskich, w kolejnych latach wsie i miasteczka pozostawały w rękach starostów mianowanych przez króla, oraz stawały się własnością bogatych rodów ziemskich. Na obszarze EUROGALICJI występują liczne obiekty o dużej wartości historycznej i kulturowej, a wiele z nich zostało wpisanych do rejestru zabytków.

Najważniejsze zabytki sakralne to m.in.:

- Zespół Kościoła parafialnego p.w. Św. Antoniego w Przewrotnym (g. Głogów Młp.);
- Zespół Kościoła parafialnego p.w. Św. Jana Chrzciciela (neogotycki) w Sokołowie Młp.;
- Zespół Kościoła parafialnego p.w. Św. Bartłomieja w Nienadówce (g. Sokołów Młp.);
- Zespół Kościoła parafialnego p.w. Bożej Opatrzności w Trzebosi (g. Sokołów Młp.);
- Zespół Kościoła p.w. Wniebowzięcia NMP w Krasnem;
- Zespół Kościoła parafialnego p.w. Św. Wawrzyńca w Malawie (g. Krasne);
- Kościół Św. Marii Magdaleny w Malawie (g. Krasne);
- Zespół Kościoła filialnego p.w. Św. Jakuba Starszego w Krzemienicy (g. Czarna);
- Zespół Kościoła parafialnego p.w. Św. Onufrego w Łące (g. Trzebowniko);
- Zespół Kościoła parafialnego p.w. Narodzenia NMP w Zaczerniu (g. Trzebowniko);
- Zespół Kościoła parafialnego p.w. Niepokalanego Serca NMP w Stobiernej (g. Trzebowniko);
- Kościół parafialny p.w. Matki Bożej Królowej Polski w Wólce Niedźwiedzkiej (g. Sokołów Młp.);
- Kościół parafialny p.w. Nawiedzenia Matki Bożej w Medyni Głogowskiej (g. Czarna);
- Kościół p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Kamieniu;
- Kaplica myśliwska p.w. Św. Huberta w Miłocinie (g. Głogów Młp.);
- Zespół Klasztorny SS Służebniczek Starowiejskich w Jasionce (g. Trzebowniko);

Pozostałe dobra kultury materialnej charakterystyczne dla obszaru objętego LSR to m.in.:

- Zespół pałacowy w Łące z przełomu XVII i XVIII wieku (g. Trzebowniko);
- Zespół dworu w Jasionce z 1872 roku (g. Trzebowniko);
- Zespół browaru w Zaczerniu z pocz. XIX w. (g. Trzebowniko);
- Dawna leśniczówka Potockich w Czarnej z 1934 roku (g. Czarna);
- Zespół budynków dawnej Dyrekcji Lasów Ordynacji Potockich w Dąbrówkach: piwnice, adiunktówka, suszarnia, kancelaria nadleśniczego, gajówka, szkoła (g. Czarna);
- Karczma drewniano-murowana z początku XX wieku w Medyni Łańcuckiej (g. Czarna);
- Zespół dworski w Przewrotnem: dwór, lodownia, studnia z zadaszeniem, figura Św. Antoniego oraz NMP, park z aleją i stawem (g. Głogów Młp.);
- Układ urbanistyczny miasta Głogów Młp. wraz z ratuszem z XVIII roku;
- Układ urbanistyczny centralnej strefy miejskiej z XVI do XIX w. w Sokołowie Mł.;
- Kopiec Niepodległości w Trzebosi (g. Sokołów Młp.);
- Pałac Okocimskich w Morgach (g. Kamień);
- Kaplica grobowa Bielańskich na cmentarzu w Krasnem z XIX w.;
- Kolumna zwieńczona rzeźbą Św. Antoniego w Krasnem.

Poza wymienionymi powyżej zabytkami istnieje wiele innych równie cennych, dodatkowo ob-

szar obfituje w zabytkowe kapliczki oraz budynki mieszkalne charakterystyczne dla tego regionu. Większość z nich wymaga jednak kapitalnej renowacji, gdyż z uwagi na znaczny upływ czasu staje się zagrożeniem dla przechodniów.

Na obszarze EUROGALICJI organizowane są imprezy kulturalne i sportowe, a także targi i wystawy oraz wernisaże, które cieszą się ogromnym zainteresowaniem zarówno wśród mieszkańców jak i gości z zewnątrz.

Imprezy cyklicznie organizowane przez każdą z gmin dla swoich mieszkańców:

- Dożynki Gminne, obchody Dni Gminy, Zawody Strażackie i Dzień Strażaka,
- Andrzejki, Katarzynki, Mikołajki, Dzień Dziecka, Dzień Matki, Dzień Kobiet, Dni Seniora, Wigilia,
- Konkursy recytatorskie, poezji śpiewanej, plastyczne, wiedzy o ochronie przeciwpożarowej, przegląd teatrów jasełkowych, spotkania kapel ludowych,
- Turnieje sportowe: tenisa stołowego, piłki nożnej, piłki siatkowej, unihokeja, szachowe, biegi przełajowe, turnieje pływackie,
- Spektakle teatralne, promocje książek, wernisaże, wystawy,
- Wakacyjne kolonie dla dzieci, plenery artystyczne,
- Koncerty kolęd, koncerty muzyczne,
- Imprezy turystyczno-promocyjne.

Najważniejsze imprezy cykliczne organizowane przez gminy lub na terenie gmin, w których uczestniczą mieszkańcy obszaru objętego LSR:

- Festyn „Podkarpackie Smaki” organizowany przez samorząd oraz przedsiębiorstwo SMAK w Górnem (g. Sokółów Młp.);
- Międzywojewódzkie Spotkania Teatrów Jasełkowych organizowane przez GDKiB w Głogowie Młp.;
- Zawody w Rajdach Długodystansowych – Mistrzostwa okręgu Zabajka (g. Głogów Młp.);
- Ogólnopolskie zawody psich zaprzęgów w Zabajce (g. Głogów Młp.);
- Wojewódzkie Spotkania Kapel Ludowych organizowane przez GOK w Głogowie Młp.;
- Międzynarodowy Festiwal Miast Partnerskich w Głogowie Młp.;
- Spotkania Muzyków i Śpiewaków Ludowych „Dolina Łącka” objęte patronatem Marszałka Województwa (g. Trzebownik);
- Międzyregionalny Konkurs „Wokół Wigilijnego Stołu” organizowany w dworze OSTOYA w Jasionce przez GOK w Trzebowniku;
- Ogólnopolski Konkurs Gry na Harmonijkach Ustnych „HAKAM” – odbywający się od 18 lat, (g. Kamień);
- Spotkania z Mową Gwarową „GWARDAM” – impreza kultywująca stare obyczaje i zwyczaje Gminy. Na scenie przypominającej przedwojenną zagrodę wiejską, grupa dzieci, młodzieży i dorosłych ubrana w stroje ludowe przedstawia scenki z życia ówczesnej ludności, posługując się charakterystyczną gwarą (g. Kamień);
- „Wiklinowe sploty” – impreza odbywająca się corocznie od 1997 roku poświęcona koszykarstwu: wystawy wyrobów wiklinowych, pokazy wyplatania koszy oraz konkursy wiedzy o wikliniarstwie (g. Kamień - Łowisko);

- Międzynarodowe Warsztaty Garncarskie oraz Jarmark Garncarski (g. Czarna);
- Międzynarodowe Koncerty Sakralne w Kościele Św. Jakuba w Krzemienicy (g. Czarna);
- Wesele w Krzemienicy (g. Czarna);
- Rajd rowerowy Garncarskim Szlakiem (g. Czarna).

Na obszarze EUROGALICJI działają stowarzyszenia oraz zespoły ludowe i artystyczne kultywujące tradycje i dziedzictwo kulturowe. Są to m.in.:

- Kapela Ludowa „Głogowianie”, Grupa Muzyczna „Dawna Galicja”, Zespół Muzyki Dawnej „Capella Glogoviensis” oraz Zespół Pieśni i Tańca oraz Kapela Zespołu „Przewrotniacy”, Zespół Pieśni i Tańca „HANKA” (g. Głogów Młp.);
- Zespół Regionalny „Wesele Krzemienieckie” – program przedstawiany przez zespół jest autentyczną inscenizacją wesela wiejskiego z okolic Łańcuta w XIX w., zespół jest laureatem wielu prestiżowych nagród krajowych jak i zagranicznych, Zespół Śpiewaczy „Czarniacy”, „Dąbrówczanki”, „Wolanie”, Zespoły taneczne i wokalne: Figielek, Jakubki, Cantylena i inne. Teatr Obrzędowy „Tkacze” i Chór Świętego Jakuba, Teatr Dramatyczny w Krzemienicy (g. Czarna);
- Folklorystyczny Zespół Śpiewaczy „Strażowniaki”, Strażacka Orkiestra Dęta, Kapela Ludowa z Krasnego, Parafilany Teatr „IMPRESJA” w Strażowie (Gmina Krasne);
- Kapela Ludowa „Sokoły” (g. Sokołów Młp.);
- Kapela „Zagrodzianie” – kapela odznaczona wieloma nagrodami krajowymi i zagranicznymi, w swoim repertuarze posiada muzykę folkloru podrzeszowskiego oraz lokalnego, Kapela ludowa „Siedlorze”, „żytnioki” i „Jasiołczanie” (g. Trzebownisko);
- Zespół Śpiewaczy „Kamieniacy” (g. Kamień).

Zwyczaje, obrzędy i legendy charakterystyczne dla obszaru EUROGALICJI:

- Rozsypywanie słomy lub sieczonej po Pasterce w noc wigilijną przez kawalerów w obejściach, gdzie mieszkają panny, żeby w dzień Bożego Narodzenia wyśmiewać się, że nie mają posprzątane, a dziewczyny zamiast świętować muszą sprzątać;
- Młodzieńcy i kawalerzy w noc wigilijną robią ludziom różne psoty np. zdejmują furtki wejściowe i chowają lub wnoszą do sąsiadów, czasami zdejmowane są całe bramy i chowane w śniegu, tak by gospodarz odnalazł ją dopiero na wiosnę;
- Kolędowanie, chodzenie z gwiazdą lub Herodem i śpiewanie kolęd za oknami domów lub w domach. Gospodarze zapraszają kołędników i dają kolędę w postaci pieniędzy lub wódki i przekąski. Kolędowanie zaczyna się od drugiego dnia Świąt Bożego Narodzenia, a kończy się w Trzech Króli;
- W maju istnieje zwyczaj śpiewania pod krzyżami i kaplicami pieśni maryjnych;
- Legenda zakola Wisłoka:
- Według legendy zakola, Wisłoka to pozostałość po tym, jak rzeka „bronila” Królową Jadwigę przed zbójcami. Królowa została napadnięta w drodze z Łańcuta podczas przeprawy przez rzekę. Za każdym razem, gdy rabusie zbliżali się do uciekających, ziemia zapadała się, a rzeka zmieniała bieg, wypełniając zapadliska wodą. Podobno dzięki temu możemy dzisiaj zachwycać się meandrami Starego Wisłoczyska.

Na terenie EUROGALICJI istnieją bogate tradycje wikliniarskie oraz garncarskie. Nadal

te tradycyjne metody wyplatania koszy czy lepienia naczyń przynoszą ludziom dochody. Region ten pochwalił się może również bogatymi tradycjami kulinarnymi. Na liście produktów regionalnych znajdują się: kielbasa głogowska, kielbasa sucha pieczona z Górna, wiejska pieczona z Górna, kielbasianka z Górna, podkarpacki miód spadziowy oraz chleb razowy łańcucki na liściu kapusty.

Opisy historyczne dowodzą, że teren EUROGALICJI, to zachodnia część dawnej Rusi Czerwonej, opanowanej w 1013 r. w czasie pierwszej wyprawy kijowskiej przez króla Bolesława Chrobrego. Za króla Kazimierza Wielkiego Ruś ta włączona została do państwa polskiego jako część składowa Korony. Teren ten zamieszkały był przez ludność tubylczą i osiedlaną przez władyków. Po włączeniu tych ziem do Polski, częściowo nie zagospodarowanych, zaczęto je kolonizować. Osiedlano tu ludność w różnych formach: na prawie polskim, ruskim, magdeburskim. W początkowym okresie osiedlania się ludności świadomość społeczną kształtowały dwa kierunki kulturoznawcze. Ludność północnej części była bardziej pod wpływem kultury lasowiackiej, południowa pod wpływem kultury Rzeszowian. Wydarzenia mające wpływ na obszar EUROGALICJI widoczne są w historii gmin, a szczególnie miast gminnych. Poniżej opisane zostały tylko kluczowe wydarzenia historyczne i osoby szczególnie znaczące dla kultury i gospodarki obszaru oraz stanowiące zasób wykorzystywany obecnie lub możliwy do wykorzystania.

- Lata 1605-1610 spustoszenie obszarów przez prywatne wojny Stanisława Stadnickiego – tzw. „Diabła Łańcuckiego”.
- W XVII wieku rzeka Wisłok zmieniła swoje koryto, które ostatecznie ukształtowało się przed 1750 rokiem, zmieniając tym samym ukształtowanie dzisiejszych terenów.
- W 1867 roku Austria zreformowała się i przekształciła w dualistyczną, konstytucyjną i parlamentarną monarchię Austro- Węgry, w której Galicja otrzymała częściową autonomię.
- Strajk chłopski w 1937 roku zorganizowany przez Ludowców, który swoim zasięgiem objął powiaty: brzozowski, jarosławski, jaworski, kolbuszowski, krośnieński, lubaczowski, łańcucki, nizański, przemyski, przeworski, rzeszowski i tarnowski.
- W październiku 1939 roku dekretem Hitlera utworzono Generalne Gubernatorstwo z gubernatorem Hansem Frankiem rezydującym w Krakowie. Gubernatorstwo to zostało podzielone na 4 dystrykty, a te z kolei na kresy. Rzeszów został siedzibą powiatu rzeszowskiego z Heinz Eausem (zbrodniarzem wojennym) na czele.
- Wiosną 1940 roku na polach między Jasionką, Nową Wsią, Zaczerniem i Tajęcina rozpoczęto budowę lotniska (obecnie jedyne międzynarodowe lotnisko na terenie województwa podkarpackiego).
- W 1942 roku w lesie „Bór” dokonano mordu na żydach głogowskich i rzeszowskich.
- W roku 1944 w Trzebusce, koło Sokołowa Młp., utworzono obóz NKWD oraz dokonano mordu na ludności w lesie Turzańskim, gdzie obecnie znajduje się miejsce pamięci nazywane „Małym Katyniem”.
- 22 lipca 1960 roku oddano do użytkowania linią kolejową na terenie Gminy Głogów.

Na obszarze EUROGALICJI mieszkało wielu ludzi znanych i znaczących dla kultury i gospodarki, m.in.:

- Józef Ślisz (1934-2001) wicemarszałek senatu, wieloletni przywódca NSZZ „Solidar-

ność” RI, związany z Łąką.

- Władysław Skubisz "Pingwin" (1922-1944) - żołnierz AK, dowódca grupy dywersyjnej, która dokonała w Rzeszowie zamachu na gestapowców. Urodzony we wsi Krasne.
- Mikołaj Spytek Ligeża z Borku h. Półkozic (ok.1562-1637) - właściciel Rzeszowa, starosta Żydaczowski; przywódca szlachty na sejmikach ziemskich i konfederacyjnych; przyczynił się do rozwoju Głogowa Młp., wspierał Kościół.
- Urszula Lubomirska z Branickich (ok.1697-1776) - właścicielka Głogowa Młp., gdzie została pochowana. Zajmowała się polityką.
- Maria Karolina z Lubomirskich Radziwiłłowa (ok.1730-1795) miecznikowa litewska, żona "Panie Kochanku", czynna politycznie. Wychowana w rodzinnym Głogowie.
- Ludwik Nabelak (1804-1883) - publicysta, działacz polityczny. Urodzony w Stobiernej.
- Franciszek Frączek „SŁOŃCESŁAW” (1908-2006) artysta, malarz, etnograf, mieszkał i tworzył w Krzemienicy (Gmina Czarna).
- Franciszek Kotula (1900 -1983) etnograf, historyk, folklorysta i muzealnik, urodził się w Głogowie Młp.
- Sławomir Mrozek w latach 1940-41 uczęszczał do szkoły w miejscowości Kamień.

3.4. Społeczność lokalna na obszarze LGD

Na obszarze objętym strategią zamieszkuje 81 233 mieszkańców (dane na dzień 31.12.2006 roku). Ludność wiejska stanowi 89%, pozostała część zamieszkuje w miastach: Głogów Młp. (5162 osób) i Sokołów Młp. (4011 osób). Rozkład przestrzenny ludności jest zróżnicowany. Największa gęstość zaludnienia występuje w miejscowościach położonych w sąsiedztwie miasta Rzeszów (Gmina Krasne – 245 osób/km² i Gmina Trzebownisko 210/km²), w miarę zwiększania odległości od miasta gęstość zaludnienia zmniejsza się (Gmina Kamień 93 osób/km²) sprawiając, iż gęstość zaludnienia dla obszaru EUROGALICJI wynosi 144 osób/km² i jest wyższa od średniej województwa podkarpackiego 118 osób/km². Stolica województwa podkarpackiego sąsiadująca z obszarem EUROGALICJI oddziałuje bezpośrednio na liczbę ludności na obszarze LSR. Przeważający wiejski charakter obszaru podkreśla również współczynnik feminizacji. Dla gmin tworzących EUROGALICJĘ na 100 mężczyzn przypada 104 kobiety, co stanowi taki sam współczynnik jak w województwie. Na obszarze objętym Lokalną Strategią Rozwoju przyrost naturalny jest ciągle dodatni (1,8), dodatnie jest również saldo migracji. Najwyższe saldo migracji dotyczy Gmin, które uznawane są za tzw. „sypialnię” Rzeszowa: Głogów Młp. (10,9) oraz Trzebownisko (5,3). Dodatkowo saldo migracji wynika również z tendencji społecznych: wieś w obecnym okresie stała się modnym miejscem zamieszkania i to zarówno wśród ludzi młodych. Obszar EUROGALICJI zamieszkuje 81 233 mieszkańców, z czego 51% stanowią kobiety a mężczyźni 49% ogółu. Najliczniejszą grupą stanowi ludność w wieku produkcyjnym.

Tabela 3. Ludność obszaru objętego LSR

Gmina	Ludność w wieku		
	przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym
Czarna	2623	6518	1659
Głogów Młp.	4452	11300	2581
Sokołów Młp.	4088	9915	2410
Kamień	1800	4042	1042
Krasne	2261	5941	1393

Trzebownisko	4642	11619	2662
Ogółem	19866	49335	11747
	25%	61%	14%

źródło: Opracowanie własne na podstawie Rocznika Statystycznego Województwa Podkarpackiego 2006

Wysoki udział młodych ludzi w ludności ogółem tworzy perspektywiczną strukturę wiekową ludności. Charakterystyczny dla aktualnej sytuacji demograficznej gmin, tworzących obszar LGD jest wzrost aktywności zawodowej ludności przy wzroście liczby osób utrzymujących się z rent, emerytur i zasiłków. Struktura wieku ludności nie odbiega od struktury w powiecie. Mimo rosnącej liczby małych i średnich przedsiębiorstw na obszarze EUROGALICJI bezrobocie występuje na poziomie 6,26%. Ogólna liczba bezrobotnych wynosi 5071 osób (stan na 31.12.2006). Najwyższą stopę bezrobocia mają gminy Czarna, Sokołów Młp. i Kamień zaś najniższą Trzebownisko, Głogów Młp. i Krasne. Istotną miarą problemu bezrobocia jest udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych (54%). Tylko w Gminie Krasne jest więcej bezrobotnych mężczyzn niż kobiet. Od 2006 roku liczba bezrobotnych systematycznie spada. Na koniec 2007 roku bezrobocie na terenie EUROGALICJI zmniejszyło się o 487 osób, a na koniec kwietnia 2008 jeszcze o kolejne 396 osób. Od roku 2004 zanotowano systematyczny spadek bezrobocia, czego wynikiem są powyższe dane na koniec 2007 roku z wyraźnie zaznaczoną tendencją spadkową. Nadal jednak większość bezrobotnych stanowią kobiety: 58,45%. Utrzymująca się sytuacja spadkowa bezrobocia od 2004 roku jest wynikiem wejścia Polski do Unii Europejskiej i otwarcia zagranicznych rynków pracy dla polskich obywateli. Rozważając problem bezrobocia, należy jednak uwzględnić bezrobocie ukryte na terenach wiejskich.

Tabela 4. Bezrobocie na obszarze LGD „EUROGALICJA”

Gmina	Bezrobotni		Ogółem
	kobiety	mężczyźni	
Czarna	448	396	844
Głogów Młp.	609	472	1081
Sokołów Młp.	556	509	1065
Kamień	226	201	427
Krasne	279	304	583
Trzebownisko	626	445	1071
Ogółem	2744	2327	5071
	54%	46%	6,26%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Rocznika Statystycznego Województwa Podkarpackiego 2006

Zasoby siły roboczej występujące na obszarze EUROGALICJI wykorzystywane są w niezadowalającym stopniu. Dzieje się tak na skutek utrzymywania się niemal na stałym poziomie liczby ludności w wieku produkcyjnym, przy jednoczesnym spadku zatrudnienia. Zmieniła się również zasadniczo struktura zatrudnienia. W wyniku przemian gospodarczych powstała możliwość podjęcia pracy w firmach prywatnych, gdzie znalazła zatrudnienie co druga osoba czynna zawodowo z terenu LGD.

Ogólny poziom wykształcenia ludności obszaru EUROGALICJI odbiega znacznie od średniej krajowej. Osób z wykształceniem wyższym (5,45%) i średnim (22,06%) jest prawie dwukrotnie mniej niż średnio w kraju. W zakresie poziomu i specjalności wykształcenia daje się również zauważyć problem niedostosowania struktury kształcenia w szkołach do szybko zmieniających się potrzeb gospodarki rynkowej, jej poszczególnych działów i gałęzi.

Ochrona zdrowia na obszarze objętym LSR realizowana jest przede wszystkim przez Zespoły Opieki Zdrowotnej oraz Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej (29 placówek). W stosunku do lat ubiegłych obserwuje się polepszenie zakresu usług medycznych świadczonych na rzecz mieszkańców, głównie z powodu rosnącej liczby prywatnych placówek zdrowotnych. Na obszarze istnieje 19 aptek i punktów aptecznych, średnio na 1 aptekę przypada 4260 osób. Zadania pomocy społecznej realizują Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej funkcjonujące w każdej Gminie. Przy realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej GOPS-y współpracują z organizacjami pozarządowymi działającymi na ich terenie i terenie miasta Rzeszowa. Na terenie EUROGALICJI około 6000 rodzin korzysta z pomocy społecznej. Głównymi powodami korzystania z pomocy społecznej były ubóstwo, bezrobocie oraz niepełnosprawność.

Nad bezpieczeństwem publicznym czuwają Posterunki Policji zlokalizowane na terenie każdej Gminy, dodatkowo w Gminie Trzebownisko funkcjonuje Straż Gminna. Na obszarze EUROGALICJI nie notuje się większej ilości przestępstw i wypadków drogowych. O bezpieczeństwo przeciwpożarowe dbają jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej. Formacje te znajdują się prawie we wszystkich miejscowościach obszaru LGD. OSP czynnie uczestniczy w życiu kulturalnym i społecznym wsi.

Obszar EUROGALICJI posiada dobrze rozwiniętą sieć szkół podstawowych (46 placówek), gimnazjum (30 placówek) i przedszkoli (35 placówek), posiada również kilka szkół ponadgimnazjalnych. Na terenie Gminy Głogów Młp. znajduje się Niepubliczna Szkoła Muzyczna I stopnia z uprawnieniami szkoły publicznej oraz filia Wyższej Szkoły Inżyniersko-Ekonomicznej w Ropczycach. Na terenie Gminy Krasne istnieją Instytuty Uniwersytetu Rzeszowskiego. Jest to jedyna szkoła wyższa na terenie EUROGALICJI. Na Instytucie Archeologii studiuje w trybie dziennym 60 studentów, po 3 latach studenci uzyskują dyplom licencjata. W planach jest uruchomienie 5-letnich studiów magisterskich. Na Instytucie Wychowania Plastycznego prowadzone są 5-letnie studia magisterskie w trybie dziennym i zaocznym. Z uwagi na sąsiedztwo miasta wojewódzkiego, które posiada ogromną bazę edukacyjną, większość młodzieży uczęszcza do szkół w Rzeszowie.

Na obszarze objętym LSR działalność sportowa prowadzona jest przede wszystkim przez Stowarzyszenia Kultury Fizycznej oraz Gminne Ośrodki Sportu i Rekreacji, które podlegają władzom lokalnym i funkcjonują na gminnych obiektach sportowych. Gminy tworzące obszar EUROGALICJI posiadają dość dobrą bazę do uprawiania sportu: boiska, sale gimnastyczne, rzadziej stadiony i ścieżki rowerowe. Działalność sportowo-rekreacyjna jest dość prężna i należy do dziedzin wspieranych i promowanych przez samorządy lokalne. Na terenie każdej z gmin działają stowarzyszenia, sekcje i kluby sportowe.

Ważną rolę w organizacji życia społecznego na wsi pełnią Koła Gospodyń Wiejskich oraz Ochotnicze Straże Pożarne, które organizują święta miejscowości oraz różne imprezy kulturalne i społeczne i często są jedynymi organizacjami, w których mieszkańcy wsi mogą działać społecznie.

Działalnością kulturalną zajmują się przede wszystkim Gminne Ośrodki Kultury. Są one organizatorami spektakli teatralnych, wystaw plastycznych twórców profesjonalnych, amatorów oraz dzieci i młodzieży, koncertów wykonawców profesjonalnych oraz zespołów wychodzących z okręgu amatorskiego ruchu artystycznego, oraz festynów sportowo-rekreacyjnych. Ponadto Ośrodki prowadzą naukę języków obcych, naukę gry na instrumentach muzycznych, zajęcia zespołów tanecznych, spotkań z ciekawymi ludźmi, realizują imprezy okolicznościowe oraz turnieje sportowe i konkursy tematyczne.

Na obszarze objętym LSR działa wiele lokalnych organizacji zajmujących się kulturą, jak również prężnie działają omówione wcześniej zespoły ludowe.

Istotnym potencjałem EUROGALICJI są organizacje pozarządowe, do których należą m.in.:

1. Stowarzyszenie Inicjatywy Czarniańskiej „SZABA” z siedzibą w Czarnej;
2. Stowarzyszenie „Klub Kobiet” z siedzibą w Medyni Łąncuckiej;
3. Stowarzyszenie Rozwoju Twórczości Artystycznej – VIVE z siedzibą w Krzemienicy;
4. Stowarzyszenie Inicjatywy Zaleskiej „Jodełka”;
5. Sokołowskie Stowarzyszenie Rolników na Rzecz Wspierania Lokalnych Inicjatyw Gospodarczych i Społecznych;
6. Stowarzyszenie Wspierania Dzieci Potrzebujących Pomocy w Sokołowie Młp.
7. Stowarzyszenie Gospodyń Wiejskich w Trzebownisku;
8. Stowarzyszenie na Rzecz Pomocy Dzieciom i Młodzieży Sprawnej Inaczej;
9. Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym Gminy Krasne, Kamień i Głogów;
10. Fundacja im. Jacka Krawczyka w Palikówce, mająca na celu działalność charytatywną;
11. Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego „LASOWIACY” Gminy Głogów Młp.

Organizacje pozarządowe z terenu EUROGALICJI działają głównie w obszarze kultury, pomocy charytatywnej i socjalnej, a także organizują życie społeczne, kulturowe, sportowo-rekreacyjne i gospodarcze wsi. W sumie na obszarze objętym LSR działa około 100 różnych organizacji lokalnych z wyraźnie zaznaczoną tendencją wzrostową, co świadczy o dużym zaangażowaniu obywatelskim w życie Gmin. O dużej, lokalnej aktywności społecznej świadczy również frekwencja w wyborach samorządowych i lokalnych (zawsze ponad 50%) oraz podczas zebrań wiejskich.

Mieszkańcy z terenu objętego LSR mają dostęp do pełnej infrastruktury technicznej. Sieć komunikacyjną EUROGALICJI tworzy system dróg o znaczeniu krajowym, regionalnym, powiatowym i lokalnym. Głównymi szlakami komunikacyjnymi jest droga krajowa nr 9 Rzeszów-Radom, nr 19 Kuźnica Białostocka-Rzeszów oraz Rzeszów-Przemyśl. W przyszłości przez ten teren przebiegać będzie również autostrada A-4 ze zjazdem do Rzeszowa w Terliczce, przecinająca południowe krańce Polski na kierunku wschód-zachód oraz droga ekspresowa S-19 z Domostrwa do Barwinka. Znaczącym problemem jest zły stan techniczny infrastruktury drogowej. Istniejące ciągi komunikacyjne w dużej mierze wymagają dużych nakładów na remonty oraz odbudowę poboczy i systemu ich odwadniania oraz poszerzenia jezdni i budowę bezpieczniejszych skrzyżowań. Obiekty mostowe nieprzystosowane do ruchu ciężkich pojazdów również wykazują ślady systematycznego pogarszania stanu technicznego, co może skutkować zwiększeniem za-

grożenia w ruchu drogowym oraz spowodować ograniczenia w możliwościach inwestowania. Drogi nie są dostosowane do uprawiania turystyki rowerowej, nie ma specjalnie do tego celu wyznaczonych i wyodrębnionych poboczy czy chodników. Transport publiczny opiera się o połączenia PKS oraz linie podmiejskie MPK. Na terenie EUROGALICJI usytuowane jest międzynarodowe lotnisko Rzeszów-Jasionka. Mieszkańcy mogą również korzystać z linii kolejowych. EUROGALICJA jest w całości zelektryfikowana. Istniejący układ sieci średniego napięcia 15 kV gwarantuje pokrycie aktualnego zapotrzebowania na moc i energię elektryczną, a także odpowiedni poziom niezawodności zasilania odbiorców. Przestarzałe linie niskiego napięcia są w miarę potrzeb i możliwości remontowane i wymieniane na nowe. Prawie 70% gospodarstw z terenu LSR posiada przyłącze gazowe. W większości miejscowości zainstalowana jest sieć średnioprężna. Istniejące obecnie urządzenia gazownicze w pełni pokrywają zapotrzebowanie mieszkańców na ten rodzaj energii.

Gminy tworzące obszar EUROGALICJI są prawie w 100% zwodociągowane oraz w 70% skanalizowane. Na całym obszarze jest nieuregulowana gospodarka wodno-ściekowa. Brakuje również systemu rejestracji urządzeń gospodarki wodnej i ściekowej, systemu kontroli zbiorników bezodpływowych oraz oczyszczalni przydomowych. Sieci wodociągowe wykonane są głównie z rur PVC, nieduża część kolektorów jest jednak wykonana z azbestu. Większość gmin posiada własne oczyszczalnie ścieków, blisko 70% mieszkańców jest przez nie obsługiwana. Gospodarka odpadami organizowana i nadzorowana jest przez wydziały zajmujące się sprawami komunalnymi w poszczególnych urzędach gminy. Prowadzone działania z zakresu gospodarki odpadami w poszczególnych gminach mają charakter indywidualny – każda gmina prowadzi ją we własnym zakresie. Dominującą formą unieszkodliwiania odpadów jest ich składowanie. Na terenie gmin prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów. W tym celu w większości miejscowości usytuowane są gniazda recyklingowe, które składają się z pojemników, w których gromadzone są: szkło białe, szkło kolorowe, plastik i metal. Odbiorem odpadów zajmuje się głównie MPGK oraz firmy prywatne. Większość gmin należy do Związku Komunalnego „WISŁOK” i korzysta ze składowiska odpadów Kozodrza-Ostrów. Wszystkie miejscowości obszaru objętego LSR posiadają sieć telekomunikacyjną. Działalność telekomunikacyjna na obszarze EUROGALICJI prowadzona jest przede wszystkim przez TP SA w Rzeszowie, która swym działaniem obejmuje wszystkie gminy, drugim operatorem jest Spółdzielnia Telekomunikacyjna „WIST” w Łące. Obok sieci telefonii stacjonarnej znacznie bardziej wykorzystywana jest łączność komórkowa. Na obszarze EUROGALICJI brakuje szerokopasmowego łącza, a na terenie niektórych gmin istnieją trudności w uzyskaniu stałego łącza internetowego.

3.5. Gospodarka obszaru

W działalności gospodarczej poza rolnictwem dominujący jest sektor prywatny, który wyraźnie przeważa nad sektorem publicznym. Słabością nowopowstałych podmiotów gospodarczych jest to, że są to z reguły niewielkie firmy jedno lub kilkusobowe. Na obszarze LSR występuje niewielka ilość prywatnych przedsiębiorstw przemysłowych, co związane jest z brakiem kapitału potrzebnego do prowadzenia tego rodzaju działalności. Największa liczba podmiotów gospodarczych występuje w działalności handlowo-usługowej (2694 firmy). Z roku na rok liczba podmiotów gospodarczych wzrasta średnio o 40 nowych podmiotów rocznie. Największą aktywność gospodarczą wykazują gminy znajdujące się w bezpośrednim sąsiedztwie Rzeszowa – głównego ośrodka przemysłowo-usługowego na Podkarpaciu. Kluczowe firmy działające na obszarze LSR to m.in. : Podkarpacka Fabryka Okien „OKNORES”, Zakład Mięśny „SMAK” w Górnem, PPH „ACCORD”, Leroy Merlin, SKAN SKA SA oddział w Rudnej Małej, SARIA Małopolska oddział w Przewrotnem, Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „DREMEX” Sp. z o.o. w

Rudnej Małej, Firma NTB Sp.o.o. w Głogowie Młp., Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowo - Usługowe ”VIDOK” w Rudnej Małej, AUCHAN w Krasnem, Firma GREIN PLAST, Bimex-Bollhoff Sp. z o.o. w Krzemienicy, Zakład Produkcji Przyczep i Nadwozi „STIM” w Pogwizdowie, Rzeszowska Spółdzielnia Mleczarska „RESMLECZ” w Trzebownisku oraz Przedsiębiorstwo Budowlane HART–B ex. Sp. z o.o., a także Spółdzielnia Telekomunikacyjna „WIST” w Łące i Przedsiębiorstwo Państwowe Port Lotniczy Rzeszów-Jasionka. Oprócz tych największych funkcjonuje wiele mniejszych podmiotów gospodarczych: zakładów produkcyjnych, handlowych i usługowych, w większości jednoosobowych, w branży samochodowej, ślusarskiej, blacharskiej, stolarskiej, budowlanej i tapicerskiej. Niektóre rozwijają się żywiłowo, dostosowując swój profil do potrzeb rynku, inne w sytuacji niesprzyjających warunków zewnętrznych przekształcają się, likwidują działalność, a na ich miejscu tworzą się nowe, podobne firmy. Funkcjonuje również kilkanaście firm z kapitałem zagranicznym. Łącznie z dużymi zakładami tworzą znaczną liczbę miejsc pracy, kreując w ten sposób świadomość mieszkańców. Na obszarze EUROGALICJI znajdują się tereny objęte Podkarpackim Parkiem Naukowo-Technologicznym oraz tereny podstrefy Specjalnej Strefy Ekonomicznej Euro Park Mielec. Władze gmin podchodzą priorytetowo do potrzeb uzbrajania terenów pod inwestycje usługowe i produkcyjne. W większości gmin istnieją tereny przemysłowe, kompletnie uzbrojone, zaś w miarę rozwoju i potrzeb infrastruktura zostaje rozbudowywana na bieżąco. W celu „przyciągnięcia” inwestorów władze gmin stosują również ulgi podatkowe. Ze względu na wysokie koszty finansowe, niewiele gmin posiada Plan Zagospodarowania Przestrzennego. Na obszarze EUROGALICJI funkcjonują Banki Spółdzielcze, a także oddziały Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Boguchwale. Banki wykonują wszelkie operacje związane z obrotem oszczędnościowym i kredytowym (również na działalność gospodarczą). Problem dla przedsiębiorców stanowi brak ośrodków specjalizujących się w doradztwie gospodarczym. Istotnym ograniczeniem jest niedostateczna infrastruktura finansowa. Na terenie EUROGALICJI praktycznie nie występują bankomaty, trudności pojawiają się również w przypadku płatności kartą. Obecnie niedogodności związane z niedostatkiem infrastruktury finansowej łagodzi nieco sąsiedztwo Rzeszowa i łatwy dojazd do miasta.

Użytki rolne obejmują 65% powierzchni ogólnej obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju, z czego 19% stanowią obszary o niekorzystnych warunkach gospodarowania. Większość powierzchni rolniczej pozostaje we władaniu sektora prywatnego, złożonego z 9717 gospodarstw rolnych ponad 1 ha oraz 7208 „działek” rolnych do 1 ha. Na obszarze EUROGALICJI istnieje bardzo duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych – średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi 2,3 ha (w powiecie rzeszowskim 2,80 ha, w województwie podkarpackim 3,50 ha, w kraju 7,00 ha). Od wielu lat obserwuje się również postępujący proces starzenia się właścicieli gospodarstw. Ze względu na niekorzystną strukturę wykształcenia rolników oraz zaawansowany wiek u większości z nich, brakuje racjonalizacji produkcji rolniczej, adaptacji do warunków gospodarki rynkowej oraz reorientacji zawodowej i podejmowania inicjatyw gospodarczych. Produkcja rolnicza w zdecydowanej większości gospodarstw ma charakter wszechstronny, a nie wyspecjalizowany, charakteryzuje się też niskim stopniem intensyfikacji. Dominującymi kierunkami produkcji rolnej na obszarze LSR jest produkcja mleka oraz żywca wieprzowego. Produkcja roślinna jest podporządkowana produkcji zwierzęcej jako zabezpieczenie bazy paszowej. Oprócz tego produkuje się zboża chlebne i ziemniaki. Na terenie EUROGALICJI znajduje się siedziba Podkarpackiej Grupy Producentów Zbóż i Roślin Oleistych (Łąka). Obszar należy do terenów o niskim poziomie zanieczyszczenia środowiska, co predysponuje do prowadzenia rolnictwa ekologicznego. Obecnie na jego terenie istnieje kilkanaście certyfikowanych gospodarstw zajmujących się ekologiczną uprawą.

3.6. Specyfika obszaru objętego LSR

Obszar objęty Lokalną Strategią Rozwoju posiada znaczny potencjał dla rozwoju rekreacji, turystyki i agroturystyki. Turyści znajdą tu urzekające krajobrazy (wydmy śródlądowe, wzgórza morenowe, mokradła, oczka wodne, torfowiska, stare Wisłoczysko), czyste powietrze, lasy oraz bogactwo roślin i zwierząt, liczne zabytki kultury, a także ciekawe imprezy i tajemnicze legendy. Stosunkowo wysoka lesistość terenu to dobra baza do wytyczenia szlaków pieszych, rowerowych i konnych. Rozwojem turystyki konnej zainteresowane są gospodarstwa hodujące konie rasy małopolskiej. Zagospodarowanie istniejących i tworzenie nowych sztucznych zbiorników wodnych umożliwi rozwój rekreacji oraz sportów wodnych. Na terenie wszystkich gmin tworzących EUROGALICJĘ rozwija się rekreacja piesza i rowerowa (sprzyjają temu obszary chronionego krajobrazu, starorzecze Wisłoka, rezerваты oraz obszary specjalnej ochrony ptaków i ryb objęte programem NATURA 2000). Do najciekawszych należą:

Ścieżka rowerowa „Garncarski Szlak”- nagrodzona przez Polskę Organizację Turystyczną certyfikatem produktu Turystycznego roku 2007. Trasa przebiega przez cztery miejscowości (Medynia Głogowska i Łańcucka, Zalesie oraz Pogwizdów) pośród tradycyjnych warsztatów garncarskich, galerii gliniaków, rzeźby ceramicznej i drewnianej po żeremia bobrów zamieszkujących Zalesiańskie stawy. Na trasie znajduje się wypożyczalnia rowerów.

Szlak Architektury Drewnianej Województwa Podkarpackiego trasa VII rzeszowsko-jarosławska. Trasa prowadzi w swej zasadniczej części przez pofałdowane tereny Podgórze Rzeszowskiego oraz fragmentarycznie Pogórze Strzyżowsko-Dynowskiego.

Szlak zielony imienia gen. Władysława Sikorskiego, o ogólnym przebiegu: Bór Głogowski – Przewrotne – Kolbuszowa – Niwiska – Tuszów Narodowy (74 km). Szlak ten udostępnia zwiedzającym m.in. duży, zwarty kompleks leśny Nadleśnictwa Głogów, położony we wschodniej części gminy, wraz z atrakcyjnymi terenami rezerwatu „Bór”, a także charakterystyczne dla omawianego obszaru, tereny zagospodarowane rolniczo. Szlak rozpoczyna się na terenie wspomnianego rezerwatu „Bór”, przy trasie komunikacyjnej Rzeszów – Kolbuszowa. Od tego miejsca podąża w kierunku wschodnim przez teren rezerwatu, jak i jego otuliny, aby przy drodze leśnej Tajęcina – Głogów Małopolski skręcić na północ. Następnie liniami oddziałowymi i traktami leśnymi dochodzi do drogi Hucisko – Przewrotne.

Szlak niebieski – o ogólnym przebiegu: Głogów Małopolski – Sokołów Małopolski – Julin (30 km). Szlak ten udostępnia zwiedzającym atrakcyjne turystycznie tereny, takie jak duży zwarty kompleks leśny Nadleśnictwa Głogów, tereny zagospodarowane rolniczo, a także zabytki miasta Głogowa. Szlak rozpoczyna się w obrębie głogowskiego rynku. Z tego miejsca podąża w kierunku północno – wschodnim, dochodząc do wspomnianego kompleksu leśnego. Następnie drogami leśnymi prowadzi na północ, aby w okolicy Studzieńca skręcić na północny wschód i opuścić teren gminy na wysokości osady Podlas.

Szlak żółty – „Dookoła Rzeszowa”, o ogólnym przebiegu: Tyczyn – Matysówka – Św. Roch – Słocina Górna – Wilkowyja – Załęże – Nowa Wieś k. Jasionki – Stobierna – Wysoka Głogowska – Głogów Małopolski – Budy Głogowskie – Bratkowice – Dąbrowa – Błędowa Zgłobieńska – Zgłobień – Niechobrz Górny – Mogielnica – Lutoryż – Działy Babickie – Wisłoczanka - Zarzeczce – Siedliska – Przyłasek Pondziwojski – Hermanowa - Tyczyn (120 km). Szlak ten umożliwi zapoznanie się z najatrakcyjniejszymi, pod względem turystycznym, terenami np. rezerwat przyrody „Bór”, projektowany faunistyczny – florystyczny „Zabłocie” oraz interesującym pod względem florystycznym kompleks leśny „Annapol”.

Ścieżki piesze i rowerowe zlokalizowane w obrębie poszczególnych gmin (około 15 różnych szlaków

Rozwój rekreacji i sportów wodnych oraz wędkarstwa umożliwiają sztuczne zbiorniki wodne powstałe głównie w wyniku eksploatacji gospodarczej (wzrostu wyrobiska) - na terenie EUROGALICJI jest ich około 30 o łącznej powierzchni 100 ha kryte pływalnie na terenie Gminy Głogów Młp. i Trzebowniko. Wokół części z nich istnieją tereny rekreacyjno-sportowe (pełnowymiarowe boiska sportowe, zadane miejsca grillowe itp.), a także wokół zarezerwowane są tereny usługowe z pełnym dostępem do mediów.

Wizytówką obszaru są Kluby Jeździeckie wyposażone w niezbędną infrastrukturę do uprawiania wszelkich sportów konnych z rozwiniętą infrastrukturą rekreacyjną. W planach poszczególnych gmin jest budowa kolejnych akwenów wodnych, a także Ośrodka Sportu i Rekreacji „OLIMPIA” w Nowej Wsi wg. Trzebowniko) z ogromną bazą sportową na skalę wojewódzką. Pomimo ogromnego potencjału przyrodniczego i kulturowego, obszar EUROGALICJI nie jest w pełni wykorzystywany w celach rekreacyjnych i prawie wcale w celach turystycznych ze względu na słabo rozwiniętą bazę noclegową (zbiorowego zakwaterowania i kwater agroturystycznych) oraz pozostałej infrastruktury turystycznej (oznakowane i zagospodarowane szlaki, wypożyczalnie rowerów i tereny do jazdy konnej, kąpieliska, punkty widokowe itp.). Brak jest również produktów turystycznych. Na obszarze objętym LSR brakuje punktów informacji turystycznej oraz wykwalifikowanych przewodników turystycznych. Niestety brak również jednego kalendarza imprez i wspólnej promocji obszaru.

3.7. Uzasadnienie spójności obszaru LGD

Po dokonaniu powyższej diagnozy można stwierdzić, iż tereny objęte LSR cechuje wysoki stopień spójności, którą należy rozpatrywać w odniesieniu do następujących kryteriów:

Spójność obszaru

Wspólną cechą łączącą obszar działalności LGD jest położenie regionu w południowo-wschodniej części kraju, w obrębie dwóch makroregionów tj. Kotliny Sandomierskiej i Pogórza Karpackiego, w obrębie jednostki geologicznej zwanej Zapadliskiem Podkarpackim, który graniczy od wschodu z Ukrainą, a od południa ze Słowacją oraz znajduje się na skrzyżowaniu układów komunikacyjnych łączących północ z południem i wschód z zachodem. Stolicą i najważniejszym miastem województwa podkarpackiego jest Rzeszów, który pełni funkcję głównego ośrodka administracyjnego, przemysłowego, handlowo-usługowego, akademickiego i kulturalnego dla wszystkich gmin wchodzących w skład LGD. Obszar jej działalności obejmuje 560,68 km² i graniczy w południowej części z Rzeszowem. Obszar ma długą historię rozwoju życia społecznego i gospodarczego. Ukształtowany został przez człowieka w około XII wieku. Podstawowym zajęciem ludności w tamtych czasach było rolnictwo, pasterstwo i eksploatacja lasów, natomiast w miastach rozwijało się rzemiosło i handel. Wraz z rozwojem gospodarczym stolicy województwa jako centrum zatrudnienia i usług, region EUROGALICJI w coraz większym stopniu staje się sypialnią dla ludzi pracujących w Rzeszowie

Spójność przyrodniczo-środowiskowa

Wspólną cechą łączącą obszar LGD jest urozmaicona rzeźba terenu i piękno przyrody. Krajobraz EUROGALICJI, powstał w wyniku ruchów górotwórczych Karpat, podczas których wielkie masy skalne zostały przemieszczone w kierunku północnym, tworząc wzdłuż czoła Karpat zagłębienie, nieckę, tzw. Rynnę Podkarpacką. Rynna ta stanowi po części koryto rzeki Wisłok, która przecina łagodnie wzniesienia wraz z licznymi dopływami. Rzeka tworzy w tym regionie rozle-

głą dolinę z poziomymi tarasowymi, nieckami bezodpływowymi i fragmentami starorzeczy i jest największą rzeką regionu, która przepływa przez większość obszaru LGD. Najważniejszym bogactwem naturalnym eksploatowanym na obszarze EUROGALICJI jest gaz ziemny, zaś najbardziej dostępnym i eksploatowanym surowcem są ropy naftowe, piaski, żwiry rzeczne i polodowcowe, torf oraz glina. Ważnym bogactwem naturalnym na obszarze objętym strategią jest przyroda. Obszary ochrony przyrody obejmują 28% terenów LSR, w tym obszary należące do Europejskiej Sieci Ekologicznej NATURA 2000 stanowią 40% tego obszaru. Wiele ze zwierząt występujących na tych terenach jest wpisanych do "Polskiej Czerwonej Księgi" gatunków wymierających bądź zagrożonych.

Spójność kulturowa

EUROGALICJA jest częścią regionu etniczno-kulturowego związanego z Rzeszowem. Znaczna część ziem należała do rodu Rzeszowskich, a ludność znajdowała się pod wpływem kultury Rzeszowian i Lasowian. W tradycji EUROGALICJI zachowało się trochę obrzędów ludowych – znanym zwyczajem jest rozsypywanie słomy lub siewki po Pasterce w noc wigilijną przez kawalerów w obejściach, gdzie mieszkają panny, żeby w dzień Bożego Narodzenia wyśmiewać się, że nie mają posprzątane, a dziewczyny zamiast świętować muszą sprzątać. Kolędowanie od drugiego dnia Świąt Bożego Narodzenia, chodzenie z gwiazdą lub Herodem i śpiewanie kolęd za oknami domów lub w domach. Gospodarze często zapraszają kolędników i dają kolędę w postaci pieniędzy lub przekąski. Spójną cechą są pieśni ludowe oraz regionalne potrawy. Wizytówką stanowią proziaki, szmalcówka, ziemniaki z kociołka czy placek „malasiak”. Obszar LGD charakteryzuje się głęboką tradycją religijną.

Spójność gospodarczo-społeczna

Gospodarka obszaru LGD opiera się na sektorze prywatnym, który wyraźnie przeważa nad sektorem publicznym. Słabością nowopowstałych podmiotów gospodarczych jest to, że są to z reguły niewielkie firmy jedno lub kilkuosobowe. Na obszarze LSR występuje niewielka ilość prywatnych przedsiębiorstw przemysłowych, co związane jest z brakiem kapitału potrzebnego do prowadzenia tego rodzaju działalności. Problem stanowi bezrobocie, które najczęściej dotyka kobiety po 50 roku życia. Wiele młodych osób przenosi się do innych miejsc z powodu braku zatrudnienia lub atrakcyjniejszego finansowo zatrudnienia. Te zmieniające się cechy charakterystyczne tutejszej gospodarki doprowadzają do braku lokalnej infrastruktury usługowej. Na obszarze objętym strategią zamieszkuje 81 233 mieszkańców. Rozkład przestrzenny ludności jest zróżnicowany. Największa gęstość zaludnienia występuje w miejscowościach położonych w sąsiedztwie miasta Rzeszów, w miarę zwiększania odległości od miasta gęstość zaludnienia zmniejsza się sprawiając, iż gęstość zaludnienia dla obszaru EUROGALICJI wynosi 144 osób/km². Na obszarze EUROGALICJI istnieje bardzo duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych – średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi 2,3 ha. Od wielu lat obserwuje się również postępujący proces starzenia się właścicieli gospodarstw. Ze względu na niekorzystną strukturę wykształcenia rolników oraz zaawansowany wiek u większości z nich, brakuje racjonalizacji produkcji rolniczej, adaptacji do warunków gospodarki rynkowej oraz reorientacji zawodowej i podejmowania inicjatyw gospodarczych. Obszar należy do terenów o niskim poziomie zanieczyszczenia środowiska, co predysponuje do prowadzenia rolnictwa ekologicznego. Obecnie na jego terenie istnieje kilkanaście certyfikowanych gospodarstw zajmujących się ekologiczną uprawą.

4. Analiza SWOT dla obszaru objętego LSR

Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji kategorii słabych i silnych stron oraz szans i zagrożeń. Głównym celem analizy SWOT jest określenie aktualnej i perspektywicznej

pozycji przedmiotu analizy SWOT oraz prognoza strategii postępowania. Zakres rodzajowy czynników, które mają wpływ na przedmiot analizy SWOT jest bardzo szeroki. Z jednej strony są to czynniki zewnętrzne i wewnętrzne, a z drugiej pozytywne i negatywne. Skuteczną ich identyfikacją jest podstawą analizy SWOT. Pomocnym w celu identyfikacji tych czynników jest schemat dzielący czynniki analizy SWOT na cztery kategorie:

- zewnętrzne pozytywne (szanse lub okazje). Należy znaleźć w otoczeniu kluczowe czynniki, które pozwolą na utrzymanie pozycji lub jej ekspansję a jednocześnie osłabią zagrożenia. Szanse mają pozytywny wpływ na rozwój i pokonywanie barier płynących z otoczenia.
- zewnętrzne negatywne (zagrożenia). Musimy zidentyfikować w otoczeniu kluczowe czynniki, które są przeszkodą dla utrzymania pozycji, rozwoju lub ekspansji. Zagrożenia mają negatywny wpływ przede wszystkim na utrzymanie pozycji, jak również na perspektywy rozwoju. Skuteczną ich identyfikacją jest podstawą opracowania prawidłowej strategii. Czynniki zewnętrzne mogą w jednym przypadku być szansą a w innych są zagrożeniem.
- wewnętrzne pozytywne (mocne strony). Identyfikacja mocnych stron wynika ze znajomości przedmiotu analizy. Im ta znajomość jest głębsza, tym wynik analizy jest bardziej efektywny. Mocne strony zależą od rodzaju przedmiotu analizy. Całkowicie inaczej będzie prowadzona ich identyfikacja w przypadku przedsiębiorstwa, a inaczej w przypadku analizy przedsięwzięcia, które nie będzie miało charakteru gospodarczego. Praktycznie w każdym przypadku mocne strony są wynikiem wszelkiego rodzaju zasobów i kwalifikacji przedmiotu analizy.
- wewnętrzne negatywne (słabe strony). Identyfikacja słabych stron przebiega podobnie jak identyfikacja mocnych stron przedmiotu analizy i jest wynikiem znajomości przedmiotu analizy. Praktycznie w każdym przypadku słabe strony są wynikiem wszelkiego rodzaju braku zasobów i braku kwalifikacji przedmiotu analizy.

Poniżej przedstawiona została analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń regionu. Analiza ta została przeprowadzona metodą warsztatową dla całego obszaru (techniką „burzy mózgow”) przy udziale wszystkich uczestników warsztatów z uwzględnieniem wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców obszaru LGD. Poniższe zestawienie obrazuje zbiór wiedzy o stanie i potrzebach EUROGALICJI ułożonych przekrojowo.

MOCNE I SŁABE STRONY obszaru EUROGALICJI

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ○ położenie w pobliżu miasta wojewódzkiego; ○ atrakcyjne tereny pod inwestycje; ○ tendencje wzrostowe w napływie ludności z zewnątrz; ○ dodatni przyrost naturalny; ○ czyste środowisko; ○ dość wysoka lesistość; ○ występowanie obszarów objętych szczególną ochroną; ○ rozwijanie selektywnej zbiórki odpadów; ○ dobre warunki do rozwoju turystyki pieszej, rowerowej i konnej; ○ brak szkodliwych dla środowiska składowisk odpadów niebezpiecznych; ○ zasoby przyrody (pomniki przyrody, flora i fauna); ○ warunki do rozwoju agroturystyki (zainteresowanie rolników); ○ występowanie zbiorników wodnych (30 cieków wodnych o łącznej powierzchni 100 ha z tendencją wzrostową); ○ wzrastający poziom zamożności ludzi; ○ dobrze zorganizowane i wyposażone placówki oświatowe (przedszkola, szkoła, gimnazjum, licea, szkoły wyższe); ○ rozwój indywidualnego budownictwa jednorodzinnego; ○ bogata infrastruktura techniczna; ○ wolne tereny inwestycyjne przeznaczone pod budownictwo mieszkaniowe; ○ kultywowanie tradycji i obyczajów ludowych; ○ zachowane budownictwo zabytkowe; ○ Zagroda Garncarska; ○ aktywność społeczna mieszkańców; ○ cykliczne imprezy o znaczeniu regionalnym i ponad regionalnym; ○ tradycje lokalne (historia); ○ placówki służby zdrowia; ○ dostępność komunikacyjna i dobra sieć dróg; ○ polityka prorozwojowa samorządów terytorialnych dla sektora MSP; ○ rosnąca liczba podmiotów gospodarczych; ○ dobre warunki glebowe; ○ Port lotniczy Rzeszów-Jasionka ○ dobre warunki do wykorzystania odnawialnych źródeł energii – energia wiatrowa i biomasę; ○ utworzenie LGD „EUROGALICJA”; ○ transport lotniczy. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ duża ilość pokryć eternitowych; ○ niedostateczna infrastruktura rekreacyjno-sportowa; ○ niedoinwestowanie działalności kulturalnej; ○ brak społeczeństwa obywatelskiego; ○ mała świadomość możliwości; ○ istnienie dzikich wysypisk; ○ niski poziom świadomości ekologicznej mieszkańców; ○ brak Planów Zagospodarowania Przestrzennego; ○ mało atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego; ○ niedostateczna promocja regionu; ○ brak ukierunkowanej oferty edukacyjnej; ○ niedostateczna ilość placów zabaw dla dzieci; ○ słaba informacja i promocja turystyczna; ○ emigracja młodych i wykształconych ludzi; ○ ograniczone środki finansowe przeznaczone na sport i kulturę fizyczną; ○ mała ilość oznaczonych szlaków turystycznych; ○ słabo rozwinięta baza kulturalna; ○ niewykorzystane dla rekreacji i turystyki zasoby naturalne; ○ zły stan techniczny dróg oraz infrastruktury około drogowej; ○ mała przepustowość systemu dróg; ○ nie wystarczająca ilość ofert pracy; ○ dość wysokie bezrobocie; ○ niski poziom przedsiębiorczości i mała ilość małych i średnich firm; ○ silne rozdrobnienie gospodarstw rolnych; ○ mała aktywność młodzieży w działalności na rzecz społeczności lokalnych; ○ słaba znajomość języków obcych; ○ brak przetwórstwa rolno-spożywczego; ○ słaby kapitał społeczny; ○ mała integracja społeczna ○ niski poziom usług ○ słaba współpraca zagraniczna samorządów; ○ mało miejsc spotkań; ○ niski stopień wykorzystania OZE; ○ brak sieci współpracy.

SZANSE I ZAGROŻENIA obszaru EUROGALICJI

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ○ autostrada A-4 oraz droga ekspresowa S-19; ○ Podkarpacki Park Naukowo-Technologiczny "Aeropolis" ; ○ wykorzystanie środków pomocowych w ramach PROW i POKL na rozwój wsi oraz szkolenia zawodowe i przekwalifikowanie się; ○ wspieranie rolnictwa ekologicznego; ○ korzystne warunki dla rozwoju OZE; ○ poszerzenie zakresu usług medycznych; ○ wzrost świadomości społeczeństwa w zakresie profilaktyki zdrowotnej; ○ położenie w sąsiedztwie miasta wojewódzkiego; ○ Fundusze Strukturalne UE; ○ popularyzowanie masowych imprez sportowo-rekreacyjnych; ○ wzrost wykształcenia, szczególnie ludzi młodych; ○ rozwój turystyki rowerowej; ○ szeroki zakres uzbrojenia terenów; ○ dotowanie rolnictwa z EFRROW; ○ rekultywacja i zagospodarowanie terenów; ○ korzystanie z doświadczeń innych LGD krajowych i europejskich. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ wzrost bezrobocia ogółem; ○ ubożenie społeczeństwa; ○ brak nawyków kultury ekologicznej w społeczeństwie; ○ emigracja ludności do krajów UE; ○ nielegalna wycinka drzew; ○ degradacja zieleni; ○ brak polityki finansowej wspierającej budownictwo mieszkaniowe; ○ zanieczyszczenia napływające z sąsiednich regionów; ○ brak zasadniczej reformy zdrowia; ○ upadek tradycji folklorystycznych; ○ niż demograficzny; ○ brak środków finansowych na budowę autostrady i remonty dróg; ○ brak prywatnych podmiotów gospodarczych; ○ brak kapitału społecznego; ○ spadek jakości gleb; ○ proces starzenia się ludności; ○ dominacja postaw zachowawczych wśród mieszkańców; ○ niechęć rolników do przekwalifikowania się; ○ zmieniające się przepisy legislacyjne; ○ klęski żywiołowe; ○ słabe wykorzystanie środków z UE; ○ konflikty międzynarodowe; ○ biurokracja w pozyskiwaniu środków; ○ niezadowolenie społeczeństwa i spadek aktywności; ○ brak stabilizacji cen w rolnictwie oraz cen energii i paliw; ○ bariery instytucjonalne dla rozwoju MŚP;

Obszar cechuje niska przestępczość, dogodne położenie pod względem komunikacyjnym, czyste powietrze, bogate środowisko przyrodnicze oraz bogata infrastruktura techniczna. Są to cechy, które przyciągnęły w ostatnim czasie wiele firm oraz mieszkańców. Jednakże pojawiły się problemy z integracją społeczną ludności napływowej oraz lokalnej, brak wystarczających ofert pracy, bezrobocie, brak miejsc spotkań oraz terenów rekreacyjnych, co w konsekwencji doprowadziło do marginalizacji mieszkańców obszarów wiejskich. Duża gęstość zaludnienia stała się rosnącym problemem dla środowiska naturalnego, mieszkańcy nie są świadomi walorów przyrodniczych swego terenu, nie znają tradycji, kultury i historii swojego regionu. Postępujący proces globalizacji i komercjalizacji usług wypiera tradycje ludowe i tożsamość kulturową mieszkańców.

W odpowiedzi na te wyzwania stworzono Lokalną Strategię Rozwoju EUROGALICJI przedstawiającą wizję, w której działania zmierzające do wzrostu dochodów i standardu usług dla ludności dopełniane są przez działania zmierzające do zachowania naturalnego i kulturowego środowiska. Podniesienie świadomości społecznej, wzrost integracji społecznej i aktywności obywatelskiej będzie dodatkowo stanowić klucz do realizacji celów zapisanych w dokumencie planistycznym.

5. Wizja i Misja LGD

Wizja jest ujęciem koncepcyjnym przyszłego stanu obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju. Dzięki ustalonej przez uczestników procesu planowania strategicznego spójnej wizji obszaru zyskujemy czynnik jednoczący społeczność lokalną. Zadaniem wizji jest przekonanie mieszkańców do podjęcia wysiłku kreowania własnego losu. Wizja może przyjąć charakter całościowego ujęcia funkcjonowania wspólnoty lub wskazywać jakiś przeważający obszar rozwoju.

W Lokalnej Strategii Rozwoju wizja odnosi się do obszaru, dla którego opracowywana jest strategia oraz na którym będzie działała Lokalna Grupa Działania „EUROGALICJA”.

Uczestnicy warsztatów wypracowali następującą wizję:

EUROGALICJA to obszar rozpoznawalny, atrakcyjny, konkurencyjny społecznie i gospodarczo, przyjazny dla mieszkańców i turystów, zamieszkały przez wykształcone i aktywne społeczeństwo dbające o środowisko naturalne, tradycję i kulturę regionu.

Pierwszym krokiem w formułowaniu misji jest wypracowanie strategii poprzez stworzenie spójnego dokumentu wyznaczającego długofalowy rozwój obszaru. Misja jest najczęściej związana z funkcjonowaniem organizacji i dlatego misja określa deklarowany sposób działania LGD w osiąganiu stanu docelowego, jakim jest wizja. Misja powinna zawierać fundamentalne założenia, stanowią sens filozofii działania Lokalnej Grupy Działania.

Uczestnicy warsztatów – członkowie Lokalnej Grupy Działania „EUROGALICJA” wypracowali następującą misję:

Lokalna Grupa Działania „EUROGALICJA” działa na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców regionu poprzez zapewnienie rozwoju obszarów wiejskich i aktywizację społeczności lokalnej.

6. Cele ogólne i szczegółowe Lokalnej Strategii Rozwoju.

Lokalna Strategia Rozwoju opracowana przez członków Lokalnej Grupy Działania „EUROGALICJA” nie dotyczy wszystkich spraw i problemów występujących na danym obszarze, ale ma charakter przekrojowy i skupia się wokół tematów i obszarów, które mogą łączyć różne środowiska i które zostały wskazane w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 jako możliwe do realizacji podejściem Leader. Lokalne partnerstwo nie zastępuje więc istniejących instytucji, jednak dzięki nowemu sposobowi współpracy i celowemu zewnętrznemu dofinansowaniu wspiera wybrany kierunek rozwoju.

W opracowanym dokumencie rozwijane są więc te wątki, które opisują specyficzne podejście do rozwiązywania problemów poprzez wielosektorowe (zintegrowane, synergiczne) działania w sferze społecznej, gospodarczej i środowiskowej.

Wybrane cele wynikają z uwarunkowań obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju oraz przeprowadzonych konsultacji społecznych. Są także efektem przeprowadzonej analizy SWOT, stanowią odpowiedź na zidentyfikowane podczas konsultacji potrzeby miejscowej ludności oraz mają charakter długotrwały i umożliwiają realizację działań w okresie programowania 2007-2013.

WIZJA

EUROGALICJA to obszar rozpoznawalny, atrakcyjny, konkurencyjny społecznie i gospodarczo, przyjazny dla mieszkańców i turystów, zamieszkały przez wykształcone i aktywne społeczeństwo dbające o środowisko naturalne, tradycję i kulturę regionu

CEL OGÓLNY 1 Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru LGD "EUROGALICJA"			CEL OGÓLNY 2 Zachowanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego obszaru LSR		
CEL SZCZEGÓŁOWY 1.1 Rozwój przedsiębiorczości pozarolniczej do 2015 r.	CEL SZCZEGÓŁOWY 1.2 Wzrost integracji społecznej do 2015 r.	CEL SZCZEGÓŁOWY 1.3 Wzrost atrakcyjności rekreacyjnej i turystycznej miejscowości do 2015 r.	CEL SZCZEGÓŁOWY 2.1 Ochrona krajobrazu i zabudowy miejscowości oraz rewitalizacja obiektów zabytkowych do 2015 r.	CEL SZCZEGÓŁOWY 2.2 Zachowanie tradycji lokalnych i tożsamości społeczności lokalnych do 2015 r.	CEL SZCZEGÓŁOWY 2.3 Ochrona przyrody oraz podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców do 2015 r.
Przedsięwzięcie I "Aktywny region"		Przedsięwzięcie II "Rozwój turystyki na obszarze EUROGALICJI"	Przedsięwzięcie III "Tradycja i kultura"	Przedsięwzięcie IV "Nasza Ziemia"	
Preferowane rodzaje operacji: budowa i zagospodarowanie miejsc integracji społecznej; rozwój podstawowych usług dla ludności; doradztwo zawodowe i gospodarcze; programy edukacyjne dla ludności; organizacja imprez integrujących społeczność lokalną; działania informacyjno-doradcze w zakresie zakładania działalności gospodarczej itp		Preferowane rodzaje operacji: budowa ścieżek rowerowych, pieszych i konnych; budowa infrastruktury turystycznej; budowa i wyposażenie miejsc rekreacyjno-sportowych, usługi turystyczne i rzemiosło; budowa bazy noclegowo-gastronomicznej; szkolenia w zakresie prowadzenia działalności turystycznej, organizacja imprez promujących walory regionu	Preferowane rodzaje operacji: odnowa zabytków, budowa i remont obiektów społeczno-kulturowych; tworzenie miejsc służących zachowaniu dziedzictwa kulturowego; działalność dotycząca rzemiosła i rękodzieła; tworzenie lokalnych produktów; organizacja imprez promujących lokalną twórczość artystyczną, kulturę i tradycje regionu; działania informacyjno-doradcze w zakresie tworzenia produktów lokalnych i informowania o walorach kulturowych i artystycznych.	Preferowane rodzaje operacji: rewitalizacja historycznych parków i ogrodów; innowacyjne i ekologiczne budownictwo (domy z gliny); działania związane z energią odnawialną; wytwarzanie produktów energetycznych; tworzenie zielonych miejsc pracy; lokalne inicjatywy służące wykorzystaniu lokalnych zasobów do celów energetycznych oraz ochrony środowiska; działania informacyjno-doradcze w zakresie ekologii, ochrony środowiska i OZE; wykonywanie badań i analiz dotyczących możliwości wytwarzania energii odnawialnej	
Projekt współpracy Współpraca LGD "EUROGALICJA" na rzecz rozwoju rynku produktów regionalnych i turystycznych na obszarach wiejskich					

7. Spójność specyfiki obszaru z celami strategicznymi LSR

Realizacja celów LSR w perspektywie do 2015 roku uwzględnia przede wszystkim specyfikę obszaru „EUROGALICJI”.

Wybrane dwa cele strategiczne:

1. Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru LGD „EUROGALICJA”,
2. Zachowanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego obszaru LSR, opierają się na lokalnych zasobach kulturowych, historycznych, przyrodniczych i ludzkich.

Niska przestępczość, dogodne położenie pod względem komunikacyjnym, czyste powietrze, bogate środowisko przyrodnicze oraz bogata infrastruktura techniczna. Są to cechy, które przyciągnęły w ostatnim czasie wiele firm oraz mieszkańców. Jednakże pojawiły się problemy z integracją społeczną ludności napływowej oraz lokalnej, brak wystarczających ofert pracy, bezrobocie, brak miejsc spotkań oraz terenów rekreacyjnych, co w konsekwencji doprowadziło do marginalizacji mieszkańców obszarów wiejskich. Odpowiedzią na te specyficzne problemy lokalne jest cel 1, który odnosi się do rozwoju działalności gospodarczej i tworzenia pozarolniczych źródeł dochodu, atrakcyjności rekreacyjnej i turystycznej miejscowości oraz integracji spo-

łecznej.

Cel drugi z kolei dotyczy problemu ochrony przyrody i kultury regionu. Duża gęstość zaludnienia stała się rosnącym problemem dla środowiska naturalnego, mieszkańcy nie są świadomi walorów przyrodniczych swego terenu, nie znają tradycji, kultury i historii swojego obszaru. Postępujący proces globalizacji i komercjalizacji usług wypiera tradycje ludowe i tożsamość kulturową mieszkańców.

Obszar objęty Lokalną Strategią Rozwoju posiada znaczny potencjał dla rozwoju rekreacji, turystyki i agroturystyki. Turyści znajdą tu urzekające krajobrazy (wydmy śródlądowe, wzgórza morenowe, mokradła, oczka wodne, torfowiska), czyste powietrze, lasy oraz bogactwo roślin i zwierząt, liczne zabytki kultury, a także ciekawe imprezy i tajemnicze legendy. Stosunkowo wysoka lesistość terenu to dobra baza do wytyczenia szlaków pieszych, rowerowych i konnych.

Poprzez działania z zakresu ochrony krajobrazu i zabudowy miejscowości oraz rewitalizacji obiektów zabytkowych, tradycji lokalnych i tożsamości społeczności lokalnych oraz ochroną przyrody i podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców obszar EUROGALICJI ma szansę stać się chętnie odwiedzanym regionem turystycznym, co znacznie wpłynie na rozwój społeczno-ekonomiczny miejscowości i dzięki temu zabezpieczy wiele obiektów cennych przyrodniczo.

8. Przedsięwzięcia planowane do realizacji

Przedsięwzięcie I „Aktywny region”

Przedsięwzięcie przyczyni się do realizacji:

celu ogólnego 1. „Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru LGD „EUROGALICJA”

celu szczegółowego 1.1. „Rozwój przedsiębiorczości pozarolniczej do 2015 r.”,

celu szczegółowego 1.2. „Wzrost integracji społecznej do 2015 r.”

Uzasadnienie:

Rolnictwo na terenie EUROGALICJI jest słabo rozwinięte, głównie ze względu na niezbyt urodzajne gleby (48% stanowią gleby IV i V klasy) oraz ze względu na niską opłacalność produkcji rolniczej. Większość mieszkańców utrzymuje się z pracy zawodowej, najczęściej w mieście. Pozostała część to bezrobotni. Rozważając problem bezrobocia, należy uwzględnić bezrobocie ukryte na terenach wiejskich. Zasoby siły roboczej występujące na obszarze EUROGALICJI wykorzystywane są w niezadowalającym stopniu. Należy więc wspomóc przedsiębiorczość lokalną, co spowoduje miejscowe zwiększenie zatrudnienia oraz promować samo zatrudnienie. Przedsięwzięcie to ma również na celu zwiększenie integracji społecznej.

Wszystko to przyczyni się do zwiększenia dochodów mieszkańców, ale również wpłynie na poprawę jakości życia społeczności obszaru LSR.

Grupy docelowe beneficjentów:

Rolnicy, przedsiębiorcy zainteresowani inwestowaniem w podstawowe usługi dla ludności, samorządy i jednostki im podległe, organizacje pozarządowe z obszaru LSR oraz mieszkańcy.

Lista rekomendowanych operacji w ramach PROW:

W ramach „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” minimum 2 operacje, szczególnie z zakresu:

1. podjęcie lub rozwój działalności w zakresie;
  - usług dla gospodarstw rolnych i leśnictwa,
  - usług dla ludności,
  - usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem,
  - robót i usług budowlanych i instalacyjnych,
  - usług transportowych,
  - usług edukacyjnych w zakresie kształcenia ustawicznego, języków obcych, ICT,
  - usług informatycznych, rachunkowości lub doradztwa;

W ramach „Odnowa i rozwój wsi” minimum 4 operacje, szczególnie z zakresu:

1. budowa, przebudowa, remont lub wyposażenie obiektów pełniących funkcje publiczne, społeczno-kulturalne;
2. budowa, przebudowa lub remont infrastruktury związanej z rozwojem funkcji społeczno-kulturalnych (w tym służącym osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym).

W ramach „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” minimum 3 operacje, szczególnie z zakresu:

1. podjęcie lub rozwój działalności w zakresie;
  - usług dla gospodarstw rolnych i leśnictwa,
  - usług dla ludności,
  - usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem,
  - robót i usług budowlanych i instalacyjnych,
  - usług transportowych,
  - usług edukacyjnych w zakresie kształcenia ustawicznego, języków obcych, ICT,
  - usług informatycznych, rachunkowości lub doradztwa;

W ramach „Wdrażanie LSR – Małe projekty” minimum 11 operacji, szczególnie z zakresu:

1. organizacja kursów, szkoleń, wizyt studyjnych i innych przedsięwzięć edukacyjnych w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej, promocji i marketingu, integracji społecznej, tworzenia i prowadzenia podmiotów ekonomii społecznej;
2. rozwój lokalnej aktywności i współpracy gospodarczej poprzez inicjowanie powstawania, rozwoju, przetwarzania, wprowadzania na rynek oraz podnoszenia jakości produktów i usług bazujących na lokalnych zasobach;

3. organizacja imprez kulturalnych, rekreacyjnych lub sportowych zapewniających uczestnictwo lub integrację grup defaworyzowanych społecznie na terenie LGD;
4. udostępnianie na potrzeby grup defaworyzowanych społecznie urządzeń i sprzętu komputerowego, w tym dostępu do Internetu;
5. remont świetlic wiejskich i ich wyposażenie.

W ramach „Nabywanie umiejętności i aktywizacja” minimum 7 operacji, szczególnie z zakresu:

1. informowanie o sektorze usług na obszarze LGD;
2. szkolenie osób zainteresowanych podjęciem działalności usługowej na obszarze LGD;
3. organizacja i udział w wydarzeniach o charakterze promocyjnym związanych z obszarem LGD;
4. wykonywanie badań, analiz, studiów wykonalności, konsultacji planów rozwoju w zakresie rozwoju sektora usług na obszarze LGD;
5. animowanie społeczności lokalnych w zakresie podejmowania działalności usługowej;
6. informowanie podmiotów lokalnych o dostępnych funduszach pomocowych, wymogach i warunkach aplikowania;
7. badanie w zakresie spójności społecznej i potrzeb grup defaworyzowanych społecznie;
8. szkolenie lokalnych liderów, działających na rzecz grup zagrożonych marginalizacją;
9. animowanie społeczności lokalnych do podejmowania działalności na rzecz spójności społecznej obszaru LGD.

Przedsięwzięcie II „Rozwój turystyki na obszarze EUROGALICJI”

Przedsięwzięcie przyczyni się do realizacji:

celu ogólnego 1. „Poprawa jakości życia mieszkańców”

celu szczegółowego 1.3. „Wzrost atrakcyjności rekreacyjnej i turystycznej miejscowości do 2015 r.”

Uzasadnienie:

Rzeka Wisłok bezpośrednio przepływa przez teren 4 gmin, pozostałe dwie gminy korzystają z dopływów rzeki San. Jest ona, a zwłaszcza jej starorzecza niedocenioną atrakcją turystyczną, podobnie jak większość tutejszych atrakcji. Przedsięwzięcie „Rozwój turystyki na obszarze EUROGALICJI” jest nowatorskim podejściem do zagadnienia rozwoju turystyki na obszarze realizacji LSR. Po raz pierwszy na tym terenie proponowane jest kompleksowe podejście do rozwoju turystyki i rekreacji w dolinie Wisłoka i Sanu, co bezpośrednio przyczyni się do zwiększenia dochodów mieszkańców, ale również wpłynie na poprawę jakości życia społeczności obszaru LSR.

Grupy docelowe beneficjentów:

Rolnicy, przedsiębiorcy zainteresowani inwestowaniem w turystykę, samorzady i jednostki im podległe, organizacje pozarządowe z obszaru LSR oraz mieszkańcy obszaru LSR.

Lista rekomendowanych operacji w ramach PROW:

W ramach „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” minimum 5 operacji, szczególnie z zakresu:

1. rozwój nowych usług turystycznych oraz usług związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem;
2. rozwój rzemiosła i rękodzielnictwa;
3. tworzenie punktów sprzedaży produktów lokalnych;
4. promocja agroturystyki i turystyki na obszarach wiejskich;
5. przygotowanie i wydanie folderów, albumów fotograficznych, filmów promocyjnych, monografii, przewodników i map turystycznych itp. publikacji promujących obszar LGD.

W ramach „Odnowa i rozwój wsi” minimum 4 operacje, szczególnie z zakresu:

1. utworzenie ścieżek rowerowych, konnych, pieszych itp.;
2. poprawa stanu technicznego obiektów pełniących funkcje turystyczno-kulturowe;
3. budowa, remont i wyposażenie obiektów rekreacyjno-sportowych;
4. rozwój sieci małych obiektów sportowo-rekreacyjnych (boiska sportowe, place zabaw itp.);
5. rozwój małej infrastruktury komunikacyjnej towarzyszącej turystyce i rekreacji (parkingi, miejsca postojowe itp.)

W ramach „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” minimum 3 operacje, szczególnie z zakresu:

1. poprawa standardu infrastruktury gastronomicznej;
2. poprawa stanu bazy noclegowej;
3. rozwój nowych usług turystycznych oraz usług związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem;
4. rozwój rzemiosła i rękodzielnictwa;
5. tworzenie punktów sprzedaży produktów lokalnych;
6. promocja agroturystyki i turystyki na obszarach wiejskich

W ramach „Wdrażanie LSR – Małe projekty” minimum 11 operacji, szczególnie z zakresu:

1. organizacji imprez turystycznych, kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych;
2. budowa małej infrastruktury turystycznej (punkty i wieże widokowe, miejsca wypoczynkowe i biwakowe, trasy narciarskie, rowerowe, konne i itp.);
3. promocja agroturystyki i turystyki na obszarach wiejskich;

4. przygotowanie i wydanie folderów, albumów fotograficznych, filmów promocyjnych, monografii, przewodników i map turystycznych itp. publikacji promujących obszar LGD;
5. jednolite oznakowanie (tablice, drogowskazy itp.) miejscowości i atrakcji turystycznych regionu;
6. opracowanie wzorów i produkcja pamiątek charakterystycznych dla regionu
7. wymiana turystyczna i udział w targach turystycznych;
8. renowacja, zabezpieczenie i oznakowanie przydrożnych kapliczek oraz innych obiektów kultury sakralnej i ludowej;
9. remont miejsc kulturotwórczych (świetlic, ośrodków kultury, bibliotek itp.).

W ramach „Nabywanie umiejętności i aktywizacja” minimum 7 operacji, szczególnie z zakresu:

1. organizacja i udział w wydarzeniach o charakterze promocyjnym związanych z obszarem LGD;
2. wykonywanie badań i analiz ruchu turystycznego na obszarze LGD;
3. organizacja szkoleń z zakresu turystyki, w tym dotyczących wdrażania produktów turystycznych ;
4. informowanie o potencjale turystycznym obszaru LGD, w tym szczególnie wydawnictwa i portale internetowe;
5. animowanie społeczności lokalnych do podejmowania działalności w zakresie turystyki.

Przedsięwzięcie III „Tradycja i kultura”

Przedsięwzięcie przyczyni się do realizacji:

celu ogólnego 2. „Zachowanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego obszaru LSR”

celu szczegółowego 2.1. „Ochrona krajobrazu i zabudowy miejscowości oraz rewitalizacja obiektów zabytkowych do 2015 r.”

celu szczegółowego 2.2. „Zachowanie tradycji lokalnych i tożsamości społeczności lokalnych do 2015 r.”

Uzasadnienie:

Na obszarze objętym LSR istnieje wielu grup kultywujących tradycje ludowe i kulturę regionalną. Region ten posiada również mnóstwo zabytków, mimo to wiele osób zwłaszcza młodych nie zna historii, ani kultury swojego regionu. Spowodowane jest to brakiem oznaczeń obiektów historycznych i zabytkowych oraz brakiem promocji kultury ludowej, która wypierana jest przez kulturę masową, komercyjną. Przedsięwzięcie to pozwoli na zwiększenie tożsamości społecznej i zachowanie lokalnych tradycji i kultury.

Grupy docelowe beneficjentów:

Rolnicy, przedsiębiorcy zainteresowani inwestowaniem w tradycję i kulturę, samorzady i jednostki im podległe, organizacje pozarządowe z obszaru LSR oraz mieszkańcy obszaru LSR.

Lista rekomendowanych operacji w ramach PROW:

W ramach „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” minimum 3 operacji, szczególnie z zakresu:

1. rozwój nowych usług turystycznych oraz usług związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem opartych na dziedzictwie kulturowym;
2. rozwój rzemiosła i rękodzielnictwa tradycyjnego;
3. tworzenie punktów sprzedaży produktów lokalnych;
4. przygotowanie i wydanie folderów, albumów fotograficznych, filmów promocyjnych, monografii, przewodników i map turystycznych itp. publikacji promujących kulturę materialną i tradycje związane z tożsamością kulturową obszaru LGD.

W ramach „Odnowa i rozwój wsi” minimum 3 operacje, szczególnie z zakresu:

1. renowacja obiektów zabytkowych i historycznych;
2. budowa i remont obiektów społeczno-kulturalnych, związanych z dziedzictwem kulturowym obszaru LGD;
3. zagospodarowanie niewykorzystanych obiektów historycznych na cele publiczne;
4. odnawianie, eksponowanie lub konserwacja lokalnych obiektów tradycji (pomników, miejsc pamięci itp.);
5. zakup obiektów charakterystycznych dla lokalnych tradycji.

W ramach „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” minimum 3 operacje, szczególnie z zakresu:

1. rozwój nowych usług turystycznych oraz usług związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem opartych na dziedzictwie kulturowym;
2. rozwój rzemiosła i rękodzielnictwa tradycyjnego;
3. tworzenie punktów sprzedaży produktów lokalnych;
4. przygotowanie i wydanie folderów, albumów fotograficznych, filmów promocyjnych, monografii, przewodników i map turystycznych itp. publikacji promujących kulturę materialną i tradycje związane z tożsamością kulturową obszaru LGD.

W ramach „Wdrażanie LSR – Małe projekty” minimum 11 operacji, szczególnie z zakresu:

1. organizacja wydarzeń kulturalnych, turystycznych i społecznych związanych z obiektami tradycji lokalnej;
2. budowa małej infrastruktury w otoczeniu obiektów związanych z tradycją lokalną;
3. remont miejsc kulturotwórczych związanych z tradycją lokalną;
4. odnawianie elewacji, dachów budynków prywatnych o charakterze zabytkowym lub charakterystycznych dla tradycji lokalnej;

5. renowacja, zabezpieczenie i oznakowanie przydrożnych kapliczek oraz innych obiektów kultury sakralnej i ludowej;
6. działania służące utrzymaniu i kultywowaniu tradycyjnych zawodów i rzemiosła oraz inwestycji służących wspieraniu twórczości lokalnej (ludowej itp.).

W ramach „Nabywanie umiejętności i aktywizacja” minimum 7 operacji, szczególnie z zakresu:

1. informowanie o walorach turystyczno-kulturowych obszaru LGD;
2. szkolenie lokalnych liderów i kadr biorących udział we wdrażaniu LSR w zakresie produktów lokalnych, zachowania dziedzictwa kulturowego;
3. organizacja i udział w wydarzeniach o charakterze promocyjnym związanych z obszarem LGD;
4. wykonywanie badań w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego obszaru LGD;
5. animowanie społeczności lokalnych w zakresie zachowania dziedzictwa kulturowego;

Przedsięwzięcie IV „Nasza Ziemia”

Przedsięwzięcie przyczyni się do realizacji:

celu ogólnego 2. „Zachowanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego obszaru LSR”,

celu szczegółowego 2.3. „Ochrona przyrody i podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców do 2015 r.”.

Uzasadnienie:

Obszar LSR w jednej trzeciej należy do obszarów chronionych (w tym 11% stanowią obszary należące do sieci NATURA 2000), co ogranicza ich intensywne wykorzystywanie rolnicze, także planowane obszary, które niedługo mają stać się użytkami ekologicznymi zmniejszając obszary użytków rolnych. Zabytkowe parki i nieoznaczone pomniki przyrody, powodują, że większość mieszkańców zapomina o walorach przyrodniczych obszaru, a także o jego jakości ekologicznej. Istniejące dzikie wysypiska, spalanie toksycznych odpadów w domach, zaśmiecanie i niszczenie miejsc objętych ochroną powoduje, że przedsięwzięcie to ma ogromne znaczenie. Dodatkowo rosnąca popularność tematu energii odnawialnej podnosi rangą temu działaniu. Operacje w ramach tego przedsięwzięcia bądź mogli podejmować praktycznie wszyscy partnerzy i potencjalnie wszystkie organizacje zainteresowane tematem ochrony środowiska i ekologii.

Grupy docelowe beneficjentów:

Rolnicy, przedsiębiorcy zainteresowani inwestowaniem w energię odnawialną, samorządy i jednostki im podległe (szkoły), organizacje pozarządowe z obszaru LSR oraz mieszkańcy obszaru LSR.

Lista rekomendowanych operacji w ramach PROW:

W ramach „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” minimum 5 operacji, szczególnie z zakresu:

1. wytwarzanie produktów energetycznych;
2. działania związane z energią odnawialną;
3. tworzenie zielonych miejsc pracy;
4. lokalne inicjatywy wykorzystania miejscowych zasobów do celów ochrony środowiska;
5. usługi dla gospodarstw ekologicznych;
6. rachunkowość, doradztwo lub usługi informatyczne dla podmiotów wykorzystujących energię odnawialną, gospodarstw ekologicznych itp.

W ramach „Odnowa i rozwój wsi” minimum 1 operacja, szczególnie z zakresu:

1. rewitalizacja historycznych parków lub ogrodów;
2. budowa obiektów ekologicznych i innowacyjnych.

W ramach „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” minimum 3 operacje, szczególnie z zakresu:

1. wytwarzanie produktów energetycznych;
2. działania związane z energią odnawialną;
3. tworzenie zielonych miejsc pracy;
4. lokalne inicjatywy wykorzystania miejscowych zasobów do celów ochrony środowiska;
5. usługi dla gospodarstw ekologicznych;
6. rachunkowość, doradztwo lub usługi informatyczne dla podmiotów wykorzystujących energię odnawialną, gospodarstw ekologicznych itp.

W ramach „Wdrażanie LSR – Małe projekty” minimum 8 operacji, szczególnie z zakresu:

1. rewitalizacja historycznych parków lub ogrodów;
2. innowacyjne, ekologiczne budownictwo (np. domy z gliny, itp.).
3. organizacja kursów, szkoleń, wizyt studyjnych i innych przedsięwzięć edukacyjnych w zakresie stosowania odnawialnych źródeł energii, ochrony środowiska, itp.;
4. zachowanie lub odtworzenie, zabezpieczenie i oznakowanie cennego dziedzictwa przyrodniczego i krajobrazowego, w szczególności obszarów objętych formami ochrony np. Natura 2000.

W ramach „Nabywanie umiejętności i aktywizacja” minimum 7 operacji, szczególnie z zakresu:

1. działania informacyjno-doradcze w zakresie ekologii, ochrony środowiska i odnawialnych źródeł energii;

2. szkolenie lokalnych liderów i kadr biorących udział we wdrażaniu LSR w zakresie ochrony środowiska (segregacja odpadów, zmniejszanie ilości i objętości odpadów, zmiana negatywnych przyzwyczajeń itp.);
3. szkolenie lokalnych liderów i kadr biorących udział we wdrażaniu LSR w zakresie produkcji żywności ekologicznej;
4. wykonywanie badań i analiz w zakresie zastosowania odnawialnych źródeł energii, ochrony środowiska i produkcji żywności ekologicznej na obszarze LGD;
5. animowanie społeczności lokalnych w zakresie wykorzystywania odnawialnych źródeł energii;
6. animowanie społeczności lokalnych w zakresie współodpowiedzialności za stan środowiska naturalnego;

Matryca logiczna dla Przedsięwzięcia I. „Aktywny region”

Logika interwencji	Wskaźniki	Źródła informacji	Założenia/ryzyko niezależne od LGD
Cel ogólny 1. Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru LGD EUROGALICJA	Wskaźniki oddziaływania: – wzrost PKB do końca 2015 r. na obszarze LGD o 5% w stosunku do roku 2008	• dane z BDR GUS	– utrzymanie korzystnej polityki UE i Polski w zakresie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich – kryzys gospodarczy
Cel szczegółowy 1.1. Rozwój przedsiębiorczości pozarolniczej do 2015 r.	Wskaźnik rezultatu: – liczba miejsc pracy, powstałych dzięki przedsiębiorczości pozarolniczej do 2015 r. - 35 – ilość podjętych zadań inwestycyjnych przez przedsiębiorców rozpoczynających lub prowadzących działalność w zakresie usług dla ludności do 2015 r. - 6 – wzrost akceptacji dla postawy przedsiębiorczej wśród mieszkańców z terenu LGD do 2015 r. – 50% uczestników doradztwa zawodowego i gospodarczego oraz szkoleń w zakresie przedsiębiorczości.	• dane z gmin • dane z ankiet Beneficjentów pomocy • dane własne LGD	– dostępność źródeł finansowania wkładu własnego oraz operacji do czasu otrzymania zwrotu kosztów – kryzys gospodarczy
Cel szczegółowy 1.2: Wzrost integracji społecznej do 2015 r.	Wskaźnik rezultatu: – wzrost liczby osób uczestniczących w spotkaniach społeczności lokalnej do 2015 r. – 30% – liczba spraw, problemów i inicjatyw oddolnych poruszanych na spotkaniach integrujących do 2015 r. - 360 – wzrost akceptacji dla postawy aktywności społecznej wśród mieszkańców terenu LGD – 30% uczestniczących w programie	• dane z ankiet Beneficjentów pomocy • dane własne LGD	– kryzys gospodarczy
Przedsięwzięcie I. Aktywny region	Wskaźniki produktu: – liczba godzin doradztwa zawodowego i gospodarczego przeprowadzonych do 2015 r. – 6000 – liczba uczestników szkoleń z zakresu przedsiębiorczości do 2015 r. - 600 – liczba raportów z badań i analiz w zakresie rozwoju sektora usług do 2015 r. – 3 – liczba publikacji/materiałów informacyjno-promocyjnych dotyczących przedsiębiorczości do 2015 r. - 5 – liczba powstałych do 2015 r. miejsc integracji społecznej – 6 – liczba zorganizowanych spotkań integrujących społeczność lokalną do 2015 r. – 10 – liczba publikacji /materiałów promocyjnych i informujących o możliwości integracji społecznej do 2015 r. – 6	• dane z ankiet Beneficjentów pomocy • dane własne LGD	– zainteresowanie beneficjentów realizacją przedsięwzięć – brak barier finansowych

Matryca logiczna dla Przedsięwzięcia II. „Rozwój turystyki na obszarze EUROGALICJI”

Logika interwencji	Wskaźniki	Źródła informacji	Założenia/ryzyko niezależne od LGD
Cel ogólny 1. Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru LGD EUROGALICJA	Wskaźniki oddziaływania: – wzrost PKB do 2015 r. na obszarze LGD o 5% w stosunku do roku 2008	<ul style="list-style-type: none"> • dane z BDR GUS 	– utrzymanie korzystnej polityki UE i Polski w zakresie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich – kryzys gospodarczy
Cel szczegółowy 1.3. Wzrost atrakcyjności rekreacyjnej i turystycznej miejscowości do 2015 r.	Wskaźnik rezultatu: – liczba osób korzystających z wybudowanych/zmodernizowanych do 2015 r. obiektów infrastruktury turystycznej i sportowej – 3 000 osób – liczba osób korzystająca z utworzonych/zmodernizowanych do 2015 r. ścieżek rowerowych/piesznych/konnych – 2000 – liczba uczestników wydarzeń promujących walory turystyczne obszaru LGD do 2015 r – 500 – liczba osób pozyskujących publikacje promujące walory turystyczne obszaru LGD do 2015 r. – 1000 – liczba osób pozyskujących wiedzę o terenie LGD za pośrednictwem strony internetowej do 2015 r. - 10000	<ul style="list-style-type: none"> • dane gmin • dane z ankiet Beneficjentów pomocy • dane własne LGD • dane administratora sieci 	– zainteresowanie beneficjentów realizacją przedsięwzięć – brak barier finansowych
Przedsięwzięcie II. Rozwój turystyki na obszarze EUROGALICJI	Wskaźniki produktu: – liczba wybudowanych/zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystycznej i sportowej do 2015 r. – 4 – długość utworzonych/zmodernizowanych ścieżek rowerowych/piesznych/konnych do 2015 r. – 50 km – ilość wprowadzonych nowych usług turystycznych i rzemieślniczych do 2015 r. -3 – ilość szkoleń w zakresie prowadzenia działalności turystycznej do 2015 r. - 4 – liczba zorganizowanych wydarzeń promujących walory turystyczne obszaru LGD do 2015 r. – 5 – liczba publikacji /materiałów promocyjnych, informacyjnych/ innych produktów turystycznych udostępnionych mieszkańcom i turystom na terenie LGD do 2015 r. – 30 – liczba stron internetowych promujących walory turystyczne terenów LGD uruchomionych do 2015 r. - 1	<ul style="list-style-type: none"> • dane gmin • dane z ankiet Beneficjentów pomocy • dane własne LGD 	– zainteresowanie beneficjentów realizacją przedsięwzięć – brak barier finansowych

Matryca logiczna dla Przedsięwzięcia III. „Tradycja i kultura”

Logika interwencji	Wskaźniki	Źródła informacji	Założenia/ryzyko niezależne od LGD
Cel ogólny 2. Zachowanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego obszaru LSR	Wskaźniki oddziaływania: – odsetek osób, deklarujących poczucie więzi z miejscem zamieszkania w 2015 r. – 60%	• dane własne LGD (ankiety)	– utrzymanie korzystnej polityki UE i Polski w zakresie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich – kryzys gospodarczy
Cel szczegółowy 2.1. Ochrona krajobrazu i zabudowy miejscowości oraz rewitalizacja obiektów zabytkowych do 2015 r.	Wskaźnik rezultatu: – wzrost liczby osób korzystających z obiektów zabytkowych do 2015 r. o 500 osób w stosunku do roku 2008	• dane z ankiet Beneficjentów pomocy • dane własne LGD	– zaangażowanie organizacji pozarządowych z terenu LGD
Cel szczegółowy 2.2: Zachowanie tradycji lokalnych i tożsamości społeczności lokalnych do 2015 r.	Wskaźnik rezultatu: – liczba osób uczestniczących w wydarzeniach propagujących lokalną tradycję i kulturę do roku 2015 - 1000 – liczba raportów z badań w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego obszaru LGD do 2015 r. – 2 – wzrost liczby osób poszerzających swoją wiedzę o lokalnej kulturze do 2015 r. - o 1000 osób, które skorzystały z publikacji/materiałów wydanych przez LGD – liczba uczestników wydarzeń promujących lokalną tradycję, kulturę do 2015 r. – 1000	• dane z ankiet Beneficjentów pomocy • umowy • dokumentacja imprez	– dostępność źródeł finansowania wkładu własnego oraz operacji do czasu otrzymania zwrotu kosztów
Przedsięwzięcie III. Tradycja i kultura	Wskaźniki produktu: – ilość odrestaurowanych obiektów dziedzictwa kulturowego do 2015 r. – 5 – ilość wybudowanych i wyremontowanych obiektów społeczno-kulturalnych do 2015 r. -2 – liczba utworzonych miejsc służących zachowaniu dziedzictwa kulturowego do 2015 r. – 1 – liczba uczestników szkoleń w zakresie produktów lokalnych i zachowania dziedzictwa kulturowego do 2015 r. - 60 – liczba zorganizowanych wydarzeń promujących lokalną tradycję i kulturę do 2015 r. – 10 – liczba publikacji /materiałów promocyjnych i informacyjnych do 2015 r. – 10	• dane z ankiet Beneficjentów pomocy • dane własne LGD • dokumentacja zadań inwestycyjnych	– zainteresowanie beneficjentów realizacją przedsięwzięć – brak barier finansowych

Matryca logiczna dla Przedsięwzięcia IV. „Nasza Ziemia”

Logika interwencji	Wskaźniki	Źródła informacji	Założenia/ryzyko niezależne od LGD
Cel ogólny 2. Zachowanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego obszaru LSR	Wskaźniki oddziaływania: – odsetek osób, deklarujących poczucie więzi z miejscem zamieszkania w 2015 r. – 60%	<ul style="list-style-type: none"> • dane własne LGD (ankiety) 	– utrzymanie korzystnej polityki UE i Polski w zakresie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich – kryzys gospodarczy
Cel szczegółowy 2.3. Ochrona przyrody oraz podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców do 2015 r.	Wskaźnik rezultatu: – liczba osób korzystających z powstałych /zmodernizowanych /rewitalizowanych parków i ogrodów do 2015 r. o 100 osób w stosunku do roku 2008 – liczba miejsc pracy, powstałych dzięki przedsiębiorczość proekologicznej poprzez wsparcie LGD do 2015 r. - 15 – liczba osób uczestniczących w wydarzeniach informacyjno-doradczych dotyczących ekologii, ochrony przyrody i polityki zrównoważonego rozwoju do 2015 r. - 300	<ul style="list-style-type: none"> • dane z ankiet Beneficjentów pomocy 	– dostępność źródeł finansowania wkładu własnego oraz operacji do czasu otrzymania zwrotu kosztów
Przedsięwzięcie IV. Nasza Ziemia	Wskaźniki produktu: – ilość powstałych /zmodernizowanych /rewitalizowanych parków i ogrodów do 2015 r – 3 – liczba zorganizowanych wydarzeń informacyjno-doradczych do 2015 r. – 15 – liczba publikacji /materiałów promocyjnych i informacyjnych o tematyce zrównoważonego rozwoju/ ekologii i ochronie przyrody do 2015 r. – 5	<ul style="list-style-type: none"> • dane z ankiet Beneficjentów pomocy • dane własne LGD 	– zainteresowanie beneficjentów realizacją przedsięwzięć – brak barier finansowych

9. Zintegrowany charakter planowanych przedsięwzięć

Przedsięwzięcia planowane do realizacji w ramach LSR posiadają charakter zintegrowany. Podejście zintegrowane dotyczy celów oraz operacji zaplanowanych w Strategii. Zarówno cele jak i operacje realizowane w ramach nich są spójne oraz powiązane wzajemnie. Zarówno działania inwestycyjne jak i działania miękkie tworzą logiczną całość oraz wzajemnie na siebie oddziałują.

Np.

Przedsięwzięcie III „Tradycja i Kultura”

Cel 2 ogólny: Zachowanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego obszaru LSR

Cel szczegółowy: 2.1. Ochrona krajobrazu i zabudowy miejscowości oraz rewitalizacja obiektów zabytkowych

2.2. Zachowanie tradycji lokalnych i tożsamości społeczności lokalnych

Działania PROW:

Odnowa i rozwój wsi: operacje dotyczące odnowy zabytków, budowy i remontu obiektów społeczno-kulturalnych oraz tworzenia miejsc służących zachowaniu dziedzictwa kulturowego (muzea, izby pamięci)

Różnicowanie działalności w kierunku nierolniczym: operacje dotyczące rzemiosła i rękodzieła

Tworzenie i rozwój mikro przedsiębiorstw: operacje dotyczące rzemiosła i rękodzieła

Małe projekty: operacje dotyczące tworzenia produktów lokalnych, organizacji imprez promujących lokalną twórczość artystyczną, kulturę i tradycje regionu

Aktywizacja i nabywanie umiejętności: działania informacyjno-doradcze w zakresie tworzenia produktów lokalnych i informowania o walorach kulturowych i artystycznych obszaru.

Planowane w strategii przedsięwzięcia bądź realizowane przez podmioty z trzech sektorów:

publicznego (działania w ramach *Odnowy i Rozwoju wsi* - gminy, instytucje kultury), **gospodarczego** (działania w ramach *Różnicowania działalności w kierunku nierolniczym* oraz *Tworzenie i rozwój mikro przedsiębiorstw* – mikro przedsiębiorcy) i **społecznego** (działania w ramach *małych projektów* - stowarzyszenia, osoby fizyczne).

Planowane przedsięwzięcia wykorzystują różnorodne zasoby lokalne. Zaplanowane działania na rzecz rozwoju turystyki bazują na przyrodniczej atrakcyjności obszaru (obszary chronionego krajobrazu, rezerwaty oraz obszar specjalnej ochrony ptaków objęty programem NATURA 2000), kulturze i historii (tradycyjne rzemiosło, stroje ludowe, potrawy kulinarne).

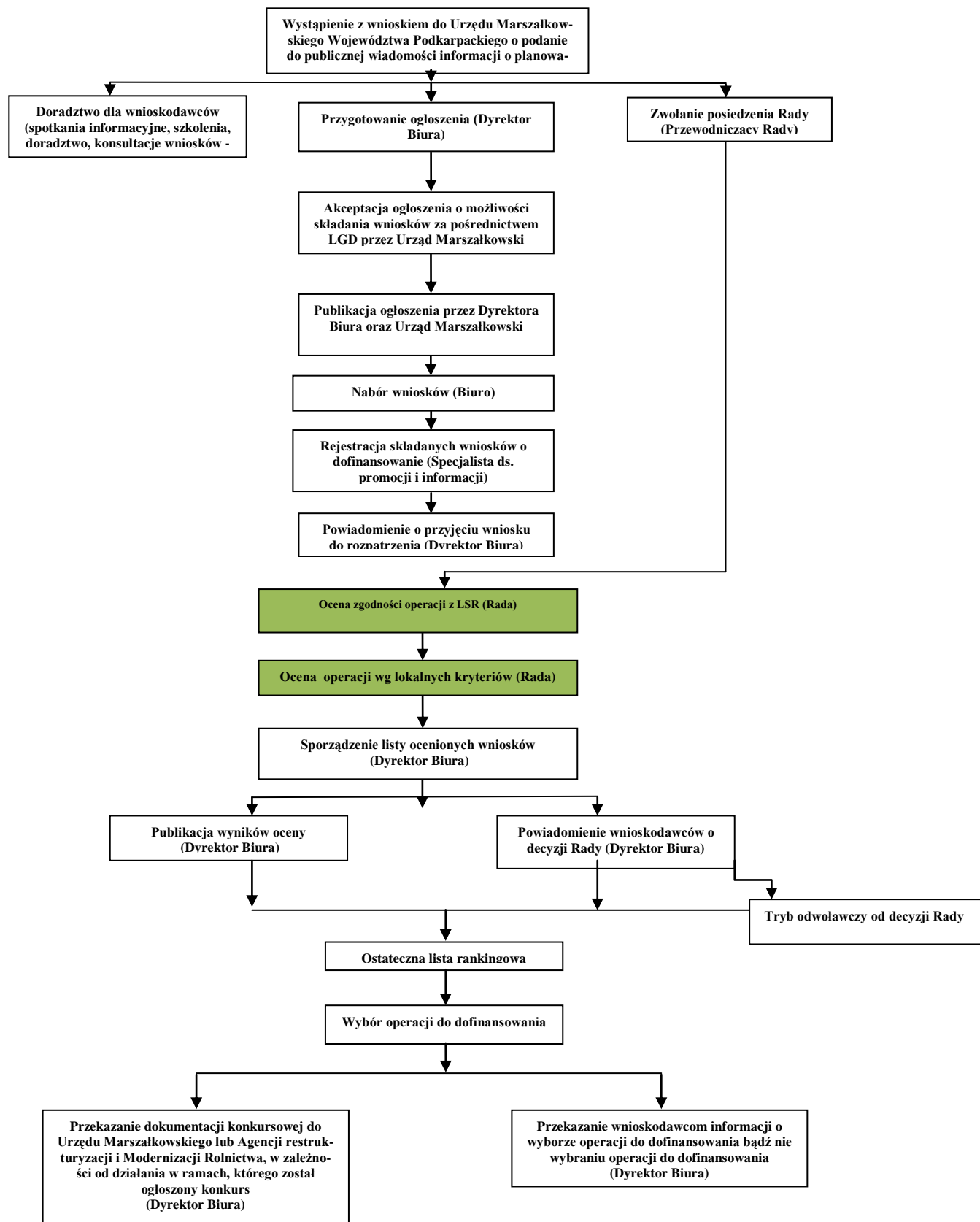
10. Innowacyjny charakter planowanych przedsięwzięć

Podejście innowacyjne zawarte w planowanych przedsięwzięciach posiada głównie wymiar lokalny. Samo podejście LEADER wprowadza po raz pierwszy na teren EUROGALICJI tak kompleksowy, sektorowy i innowacyjny charakter rozwiązywania problemów społeczności lokalnej, który równocześnie zapewni pełne zaangażowanie mieszkańców.

Przejawem podejścia innowacyjnego jest:

- innowacyjne i ekologiczne pod względem rozwiązań technicznych i materiałowych budownictwo – domy z gliny, wykorzystanie lokalnych zasobów do rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz tworzenie zielonych miejsc pracy (wykorzystywanie produktów rolniczych oraz zasobów przyrodniczych do produkcji energii – obecnie w bardzo niewielkim stopniu wykorzystywane są odnawialne źródła energii, po raz pierwszy zostaną zastosowane tak kompleksowe działania ekologiczne promujące ochronę środowiska, dotyczące gospodarki (zielone miejsca pracy) oraz zmierzające do zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców i rozwoju OZE);
- rozwój nowych rodzajów produkcji i usług (dotychczas walory przyrodnicze i krajobrazowe są w małym stopniu wykorzystywane, poprzez realizację planowanych przedsięwzięć wzrośnie znaczenie usług turystycznych, co przyczyni się do rozwoju tradycyjnych zasobów kulturowych, kulinarnych oraz zapewni rozwój tradycyjnego rzemiosła); zaspokajanie potrzeb dotychczas pomijanych (napływ ludności z miasta zmusza obszar do zaspokajania odmiennych niż dotychczasowe potrzeb – dotyczy głównie miejsc rekreacyjno-rozrywkowych dla dzieci, młodzieży i dorosłych, zaspokajanie potrzeb edukacyjnych, zapewnienie kontaktu z kulturą europejską);
- nowoczesne podejście do rozwoju turystyki (portal internetowy promujący walory turystyczne obszaru, powiązany z nawigacją satelitarną (system GPS), dzięki czemu zapewnia łatwy i szybki dostęp do obiektów agroturystycznych, turystycznych, miejsc przyrodniczych, widokowych i rekreacyjnych);
- rozwój turystycznych funkcji obszaru (rozwój nowej funkcji obszaru, dotychczas pomijanej);
- nowy sposób zaangażowania lokalnej społeczności (po raz pierwszy udział tak dużej grupy różnych osób i instytucji zaangażowanych w działania na rzecz rozwoju wspólnego regionu, szerokie konsultacje społeczne).

11.Procedury przyjmowania i oceny wniosków o przyznanie pomocy

Zgodnie z Procedurą oceny zgodności operacji z LSR:

1. Wniosek wraz z załącznikami składany jest w terminie wskazanym w informacji o możliwości składania wniosków za pośrednictwem LGD.
2. Przyjęte wnioski są rejestrowane w rejestrze wniosków prowadzonym przez Biuro Stowarzyszenia.
3. O terminowości złożenia wniosku decyduje data złożenia w Biurze Stowarzyszenia. Złożenie wniosku potwierdza się pieczęcią wraz z datą i godziną wpływu oraz podpisem osoby przyjmującej wniosek.

Dyrektor Biura pisemnie informuje Wnioskodawców o przyjęciu wniosku do rozpatrzenia, podając nadany, indywidualny numer wniosku, w terminie określonym w „*Procedurze Oceny Zgodności Operacji z Lokalną Strategią Rozwoju Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „EUROGALICJA” i wyboru operacji oraz odwołania od rozstrzygnięć organu decyzyjnego w sprawie wyboru operacji*”. Wybór operacji następuje w trakcie posiedzenia Rady zgodnie z Regulaminem Rady oraz Procedurą oceny zgodności operacji z LSR i lokalnymi kryteriami wyboru.

Ocena wniosku dokonywana jest zgodnie z lokalnymi kryteriami zatwierdzonymi dla programu przez Walne Zebranie Członków. Ocena wniosku jest oceną dwustopniową. Najpierw dokonuje się oceny zgodności operacji z LSR. Niezgodność operacji z LSR powoduje odrzucenie wniosku i wykluczenie go z dalszej oceny.

Drugi etap oceny polega na ocenie punktowej wg przyjętych lokalnych kryteriów oceny operacji zdefiniowanych w „*Procedurze Oceny Zgodności Operacji z Lokalną Strategią Rozwoju Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „EUROGALICJA” i wyboru operacji oraz odwołania*”, które zostały zróżnicowane w zależności od rodzaju działania.

Członkowie wchodzący w skład Rady dokonują oceny operacji wypełniając oświadczenie o bezstronności.

Członkowie Rady, którzy nie są bezstronni w podjęciu decyzji o wsparciu podmiotu ubiegającego się o dofinansowanie operacji, zostają wyłączeni z dyskusji i głosowania nad oceną operacji.

Sytuacja, o której mowa powyżej, dotyczy przypadków gdy podejmowana jest decyzja o wsparciu operacji, o którą ubiegają się:

- 1) członkowie Rady, lub
- 2) osoby, z którymi członkowie Rady pozostają w związku małżeńskim albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej do drugiego stopnia albo są związani z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli, lub
- 3) osoby prawne, których pracownikami bądź członkami są członkowie Rady, lub
- 4) osoby, wobec których członkowie Rady pozostają w stosunku podległości służbowej, lub
- 5) ocenie podlega wniosek o przyznanie pomocy przygotowywany przez Członka Rady i/lub jego współników lub współpracowników, lub
- 6) Jednostki organizacyjne podległe podmiotowi reprezentowanemu przez członka Rady,
- 7) W innych sytuacjach określonych w art. 52 ust2 Rozporządzenia finansowego, m.in. powiązań emocjonalnych, politycznych itp.

Wyłączenie członków Rady z oceny i wyboru danej operacji polega na wyłączeniu:

- dyskusji i głosu doradczego,
- oceny zgodności operacji z LSR,
- oceny operacji wg Lokalnych Kryteriów Wyboru,
- odwołania od rozstrzygnięć Rady w sprawie oceny operacji,
- wyboru operacji do dofinansowania.

W szczególnych przypadkach Rada może zlecić „krajowemu” ekspertowi z listy ekspertów prowadzonej przez MRR przygotowanie dodatkowej opinii na temat danego projektu. Operacja może zostać wybrana do dofinansowania w przypadku uzyskania co najmniej 30% max. liczby punktów uwzględniającej stopień spełnienia kryteriów wyboru projektów przewidzianych w Karcie oceny merytorycznej. W wyniku oceny wniosków tworzona jest lista ocenionych operacji w kolejności ustalonej według liczby uzyskanych punktów.

Lokalna Grupa Działania przekazuje pełną dokumentację konkursową właściwemu podmiotowi wdrażającemu w terminie określonym przepisami.

Przewodniczący Rady pisemnie informuje wnioskodawców o wynikach postępowania oraz o prawie do odwołania i procedurze odwołania od podjętej decyzji. W przypadku wpłynięcia we właściwym terminie odwołań od rozstrzygnięć Rady, Przewodniczący Rady zwołuje posiedzenie w celu rozpoczęcia Procedury odwołania od rozstrzygnięć Organu Decyzyjnego.

Rada sprawdza odwołania pod względem formalnym. Rada rozpatruje odwołania prawidłowe pod względem formalnym. Od podjętej decyzji Rady w ramach Procedury nie ma odwołania.

Rada dokonuje wyboru operacji:

1) spośród operacji, które:

- a) są zgodne z LSR,
- b) zostały złożone w miejscu i terminie wskazanym w informacji o możliwości składania, za pośrednictwem LGD, wniosków o przyznanie pomocy na operacje:

2) na podstawie kryteriów wyboru operacji;

3) do wysokości limitu dostępnych środków w ramach naboru.

Wyboru operacji do dofinansowania dokonuje się do wysokości limitu środków dostępnych w ramach naboru, począwszy od miejsca pierwszego na liście rankingowej wniosków, aż do wyczerpania limitu środków.

W przypadku wpłynięcia oraz pozytywnego rozpatrzenia odwołań, wyboru operacji do dofinansowania dokonuje się na podstawie zweryfikowanej listy rankingowej wniosków o dofinansowanie.

Procedura odwołań od decyzji Rady została opisana w § 5 „Procedury oceny zgodności operacji z Lokalną Strategią Rozwoju Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „EUROGALICJA” i wyboru operacji oraz odwołania od rozstrzygnięć organu decyzyjnego w sprawie wyboru operacji”.

W stosunku do każdej operacji zgodnej z LSR będącej przedmiotem posiedzenia Rady podejmowana jest przez Radę decyzja w formie uchwały o wybraniu bądź niewybraniu operacji do dofinansowania, której treść uwzględnia:

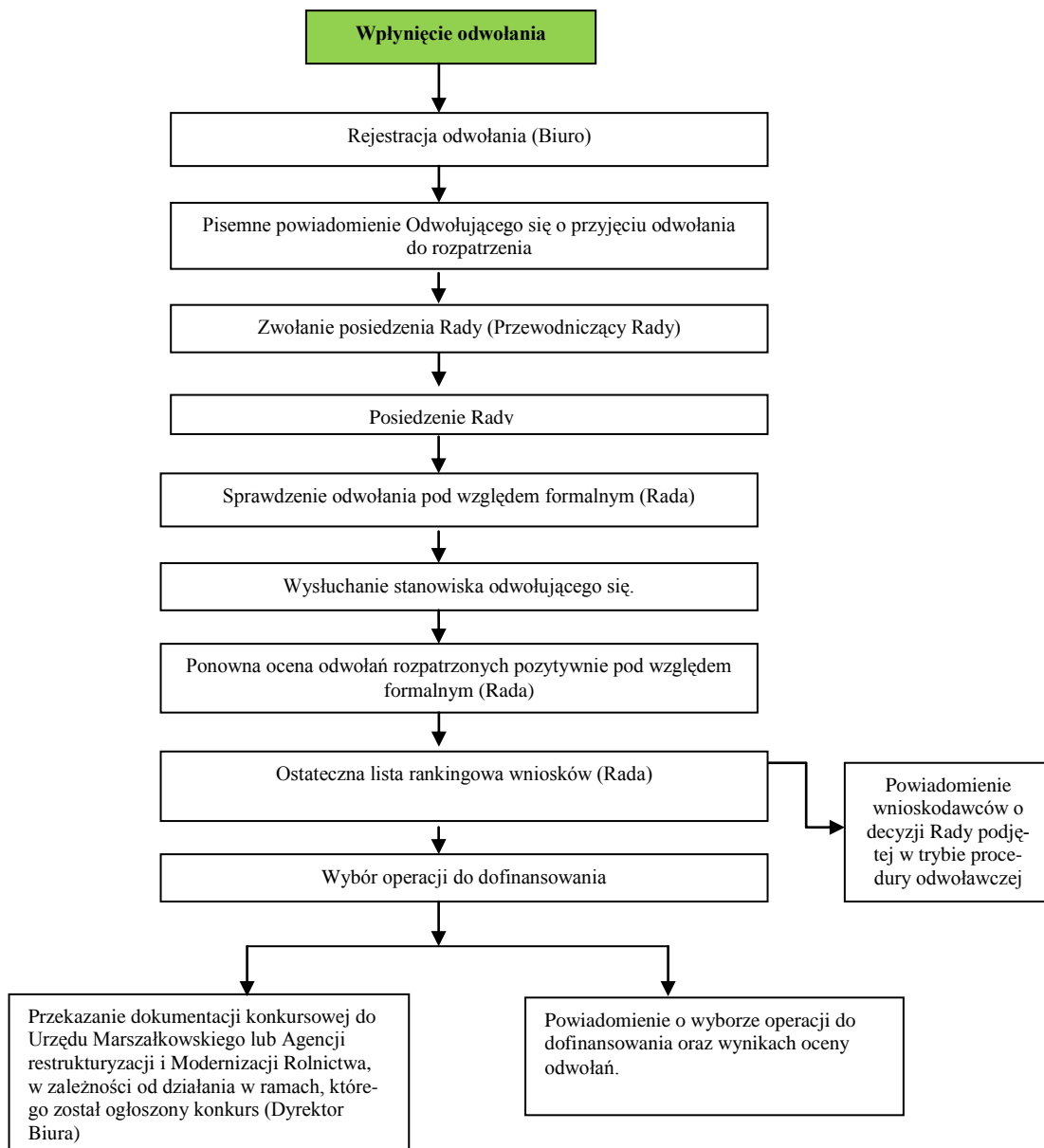
a) Numer wniosku - indywidualne oznaczenia sprawy nadane każdemu wnioskowi, wpisane na wniosku o przyznanie pomocy w polu Potwierdzenie przyjęcia przez LGD,

b) Tytuł operacji, zgodny z tytułem podanym na wniosku,

c) Numer identyfikacyjny Wnioskodawcy nadany zgodnie z ustawą z dnia 18.12.2003r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, podany we wniosku o przyznanie pomocy,

d) Informacje o Wnioskodawcy operacji (imię i nazwę, miejsce zamieszkania lub miejsce działalności).

Schemat procedury odwołania od rozstrzygnięć Rady w sprawie wyboru operacji

12. Budżet LSR dla każdego roku realizacji

Działania osi 4 prowadzone przez LGD											
Rok	413 - Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju						421 - Wdrażanie lokalnych projektów współpracy	431 - Funkcjonowanie LGD, nabywanie umiejętności i aktywizacja			Razem oś 4
	Kategoria kosztu	Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Tworzenie i rozwój mikro-przedsiębiorstw	Odnowa i rozwój wsi	Małe projekty	Razem 413		Koszty LGD	Nabywanie umiejętności i aktywizacja	Razem 431	
2009	całkowite	0	0	0	0	0	0,00	202 063,47	81 948,00	284 011,47	284 011,47
	kwalifikowalne	0	0	0	0	0	0,00	202 063,47	81 948,00	284 011,47	284 011,47
	do refundacji	0	0	0	0	0	0,00	202 063,47	81 948,00	284 011,47	284 011,47
2010	całkowite	1 220 000,00	1 708 000,00	2 700 000,00	1 150 000,00	6 778 000,00	0,00	289 139,68	99 922,85	389 062,53	7 167 062,53
	kwalifikowalne	1 000 000,00	1 400 000,00	2 500 000,00	1 108 250,00	6 008 250,00	0,00	289 139,68	99 922,85	389 062,53	6 397 312,53
	do refundacji	500 000,00	700 000,00	2 000 000,00	852 500,00	4 052 500,00	0,00	289 139,68	99 922,85	389 062,53	4 441 562,53
2011	całkowite	0	1 220 000,00	3 281 250,00	225 000,00	4 726 250,00	98 739,80	230 145,86	106 390,29	336 536,15	5 161 525,95
	kwalifikowalne	0	1 000 000,00	3 125 000,00	221 650,00	4 346 650,00	98 739,80	230 145,86	106 390,29	336 536,15	4 781 925,95
	do refundacji	0	500 000,00	2 500 000,00	170 500,00	3 170 500,00	98 739,80	230 145,86	106 390,29	336 536,15	3 605 775,95
2012	całkowite	1 708 000,00	0	0	0	1 708 000,00	96 219,40	240 449,67	96 087,04	336 536,71	2 140 756,11
	kwalifikowalne	1 400 000,00	0	0	0	1 400 000,00	96 219,40	240 449,67	96 087,04	336 536,71	1 832 756,11
	do refundacji	700 000,00	0	0	0	700 000,00	96 219,40	240 449,67	96 087,04	336 536,71	1 132 756,11
2013	całkowite	0	0	2 000 000,00	0	2 000 000,00	48 739,80	240 449,68	96 087,04	336 536,72	2 385 276,52
	kwalifikowalne	0	0	1 857 000,00	0	1 857 000,00	48 739,80	240 449,68	96 087,04	336 536,72	2 242 276,52
	do refundacji	0	0	1 500 000,00	0	1 500 000,00	48 739,80	240 449,68	96 087,04	336 536,72	1 885 276,52
2014	całkowite	0	0	0	0	0	0,00	240 449,67	96 087,04	336 536,71	336 536,71
	kwalifikowane	0	0	0	0	0	0,00	240 449,67	96 087,04	336 536,71	336 536,71
	do refundacji	0	0	0	0	0	0,00	240 449,67	96 087,04	336 536,71	336 536,71
2015	całkowite	0	0	0	0	0	0,00	240 449,67	96 087,04	336 536,71	336 536,71
	kwalifikowalne	0	0	0	0	0	0,00	240 449,67	96 087,04	336 536,71	336 536,71
	do refundacji	0	0	0	0	0	0,00	240 449,67	96 087,04	336 536,71	336 536,71
2009	całkowite	2 928 000,00	2 928 000,00	7 981 250,00	1 375 000,00	15 212 250,00	243 699,00	1 683 147,70	672 609,30	2 355 757,00	17 811 706,00
-	kwalifikowalne	2 400 000,00	2 400 000,00	7 482 000,00	1 329 900,00	13 611 900,00	243 699,00	1 683 147,70	672 609,30	2 355 757,00	16 211 356,00
2015	do refundacji	1 200 000,00	1 200 000,00	6 000 000,00	1 023 000,00	9 423 000,00	243 699,00	1 683 147,70	672 609,30	2 355 757,00	12 022 456,00

Tabela pomocnicza do bilansowania liczby i ogólnej wartości operacji ze środkami LGD „EUROGALICJA”

Cele główne	Przedsięwzięcia	Zakładana liczba operacji realizowanych w ramach przedsięwzięcia	Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej (413)	Odnowa i rozwój wsi (413)	Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw (413)	Małe projekty (413)	Razem wdrażanie LSR (413)	Nabywanie umiejętności aktywizacja (413)	Razem wdrażanie LSR i nabywanie umiejętności (413+431)	Projekty współpracy (421)	Koszty bieżące (431)
Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru LGD „EUROGALICJA”	I Aktywny region	minimalna liczba	2	4	3	11	20	7	27	1	
		wartość	200 000,00	2 000 000,00	300 000,00	275 000,00	2 775 000,00	171 500,00	2 946 500,00		
	II Rozwój turystyki na obszarze „EUROGALICJI”	minimalna liczba	5	4	3	11	23	7	30		
		wartość	500 000,00	2 000 000,00	300 000,00	275 000 ,00	3 075 000,00	171 500,00	3 246 500,00		
Zachowanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego obszaru LSR	III Tradycja i kultura	minimalna liczba	3	3	3	11	20	7	27		
		wartość	300 000,00	1 500 000,00	300 000,00	275 000 ,00	2 375 000,00	171 500,00	2 546 500,00		
	IV Nasza Ziemia	minimalna liczba	2	1	3	8	14	7	21		
		Wartość	200 000,00	500 000,00	300 000,00	198 000,00	1 198 000,00	158 109,30	1 356 109,30		
Minimalna liczba operacji w ramach LSR			12	12	12	41	77	28	105	1	
Wartość operacji w ramach LSR ogółem			1 200 000,00	6 000 000,00	1 200 000,00	1 023 000,00	9 423 000,00	672 609,30	10 095 609,30	243 699,00	1 683 147,70

* Projekt współpracy „Współpraca LGD „EUROGALICJA” na rzecz rozwoju rynku produktów regionalnych i turystycznych na obszarach wiejskich” dotyczy będzie 4 przedsięwzięć odnoszących się do dwóch celów głównych.

Harmonogram realizacji przedsięwzięć w ramach LSR

Przedsięwzięcia i typy Operacji zgodnie z LSR	Okresy realizacji LSR z dokładnością do pół roku													
	2009 I	2009 II	2010 I	2010 II	2011 I	2011 II	2012 I	2012 II	2013 I	2013 II	2014 I	2014 II	2015 I	2015 II
I Aktywny region														
II Rozwój turystyki na obszarze „EUROGALICJI”														
III Tradycja i kultura														
IV Nasza Ziemia														
Projekt współpracy														
Bieżące funkcjonowanie LGD														

13. Proces przygotowania LSR

Wybrana metoda budowania Lokalnej Strategii Rozwoju Stowarzyszenia LGD „EUROGALICJA” skupiała się przede wszystkim na uspołecznieniu procesu. Dlatego rozpoczęła się nie od dużych spotkań, czy spotkań z decydentami, ale od małych, kameralnych spotkań z ludnością, które pozwoliły na dotarcie do wszystkich mogących wnieść istotny wkład w proces budowania partnerstwa i strategii.

Zapewniło to rzeczywistą partycypację społeczną procesu. Na spotkaniach moderator ukierunkowywał proces tworzenia grupy roboczej na relacje pomiędzy potencjalnymi partnerami. Praca grupowa uwzględniała szeroki udział zainteresowanych osób w procesie, co z kolei przyczyniło się do akceptacji podejmowanych decyzji. Praca grupowa przyczyniła się do wypracowania dużej liczby wariantowych rozwiązań, rozpatrzenia problemu z wielu punktów widzenia. W trakcie pracy grupowej zastosowane zostały interaktywne metody pracy z grupą zadaniową, metody „burzy mózgów”, studium przypadku i symulacji.

Obszary wybrane do opracowania strategicznego są zgodnie z podejściem systemowym, umożliwiającym efektywne zarządzanie zmianą.

W trakcie szkoleń wykorzystano także wymienione już interaktywne metody, dodatkowo zastosowano techniki gry, moderowanej dyskusji oraz kwestionariusza. Właściwe okazało się przyjęcie metody – techniki grupy nominalnej łączącej w sobie elementy pracy indywidualnej i grupowej. Efekty indywidualnych wysiłków były wspólnie omawiane i dopiero na spotkaniu ogólnym Grupy Roboczej podejmowano decyzje.

Przy przeprowadzaniu badań środowiska lokalnego zastosowano metody badań ankietowych i wywiadu swobodnego.

Konsultacje społeczne były zasadniczą metodą weryfikacji wyników pracy. Konsultacje nie tylko doprowadziły do sformułowania celów, zadań, ale także kryteriów, według których dokonywany będzie wybór zadań i ustalanie priorytetów.

Dzięki wybranym metodom wdrażania projektu wzbudzona została świadomość konieczności posiadania takich narzędzi jak strategia partnerskiego podejścia do rozwiązywania problemów. Współpraca i partnerstwo pomiędzy aktorami wywołującymi zmiany w społeczności lokalnej konieczne są, jeżeli te społeczności mają być wzmocnione. W tym procesie mieszkańcy mają wspólne zadanie do wykonania w trakcie procesu zmiany.

Budowę Lokalnej Strategii Rozwoju rozpoczęto od diagnozy obszaru. Informacje zawarte w strategii zostały opracowane i opisane na podstawie dostępnych źródeł informacji: dane GUS, Strategie Rozwoju Gmin, Plany Rozwoju Lokalnego, Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, ewidencja i zasoby dokumentowe urzędów gmin, publikacje promocyjne gmin oraz różnego rodzaju opracowania i monografie. Tak wypracowana diagnoza została uzupełniona o wnioski pochodzące z przeprowadzonych badań ankietowych. Badania ankietowe przeprowadzone zostały w dniach od 1 lutego 2008 do 31 marca 2008 na terenie sześciu Gmin, będących członkami Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „EUROGALICJA” tj.: Czarna, Głogów Młp., Kamień, Krasne, Sokołów Młp. i Trzebowniko. Do zebrania danych posłużyły kwestionariusze ankietowe opracowane przez Dyrektora Biura Stowarzyszenia. Badania polegały na przeprowadzeniu ankiety bezpośredniej wśród mieszkańców wyżej wymienionych Gmin, wśród właścicieli firm, mających swoją siedzibę na terenie tychże Gmin oraz członków organizacji pozarządowych w celu ustalenia potrzeb i problemów z jakimi boryka się lokalna społeczność.

Próba na której zostały przeprowadzone badania została dobrana w sposób celowy wśród mieszkańców tworzących LGD za pośrednictwem Urzędów Gmin. Ankiety zostały skierowane w głównej mierze do osób zaangażowanych w życie wsi, lokalnych liderów, najważniejszych ośrodków gospodarczych i społecznych znajdujących się w poszczególnych sołectwach na terenie każdej z ww. Gmin. Za najważniejsze problemy respondenci uznali bezrobocie (56%) oraz emigrację młodych ludzi (53%), co jednoznacznie wiąże się razem ze sobą. Młodzi ludzie emigrują zwłaszcza do dużych miast oraz za granicę (głównie Anglia oraz Irlandia). Dość duży odsetek respondentów uznało brak dostępu do taniego Internetu (39%) oraz brak zainteresowania gminę wśród inwestorów (36%), a także różne interesy różnych grup społecznych, co powoduje rozproszenie celów (34%). Wśród innych (4%) respondenci wymieniali głównie brak kanalizacji, zanieczyszczanie środowiska, brak dobrej jakości dróg i chodników zwłaszcza przy głównych drogach krajowych czy wojewódzkich.

Świadomość istnienia problemów jest sama w sobie pozytywnym zjawiskiem. Dobrze funkcjonująca społeczność lokalna jest świadoma swoich niedostatków. Ankietowani bez trudu wskazywali problemy, z którymi borykają się na co dzień. Jako najistotniejsze wymieniano:

- emigrację (51%),
- małą liczbę przedsiębiorstw oferujących miejsca pracy (49%),
- brak oferty dla dzieci i młodzieży (41%),
- zubożenie mieszkańców wsi (41%),
- wysokie bezrobocie (37%),
- słaba oferta kulturalno-sportowa (7%) .

Ankietowani sygnalizowali również inne problemy, wśród których szczególną uwagę należałoby zwrócić na brak integracji społecznej i brak zgody wśród mieszkańców. Szereg problemów mniejszej wagi dotyczyło wyglądu miejscowości, stanu poboczy drogi dojazdowej i temu podobnych kwestii.

Wśród problemów najczęściej wskazywanych przez mieszkańców obszaru realizacji projektu „EUROGALICJA” znaczną część stanowią kwestie, których rozwiązania mogą podjąć się dobrze zorganizowane i zintegrowane społeczności lokalne. Pomoc z zewnątrz będzie w wielu przypadkach niezbędna, lecz ważniejsza jest inicjatywa mieszkańców. Ankietowani znają słabe i mocne strony swoich miejsc zamieszkania. Przejawiają też chęć do podjęcia działań na rzecz rozwiązania problemów lokalnych. Osoby, które podejmą się roli organizatorów takich działań powinny, obok dążenia do rozwiązania problemu, dążyć również do jak najpełniejszego zaangażowania mieszkańców. Pozwoli to osiągnąć trwalsze rezultaty i zwiększy możliwości samodzielnego działania społeczności lokalnych w przyszłości. Tak przygotowaną diagnozę zweryfikowano metodą warsztatową podczas pierwszych warsztatów Grupy Roboczej (02.04.2008). W wyniku przeprowadzonej weryfikacji powstał dwudziestostronicowy opis stanu obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju (zgodnie z aktualnymi wytycznymi). Lokalna Strategia Rozwoju powstawała na spotkaniach grupy roboczej i poddawana była regularnie konsultacjom społecznym.

Konsultacje odbywały się podczas wszystkich zebrań wiejskich, odbywających na terenie 6 gmin. W sumie przeprowadzono 5 spotkań warsztatowych, w których łącznie uczestniczyło około 100 osób. Podczas warsztatów przeprowadzono analizę SWOT oraz planowanie strategiczne metodą MAPS. Prowadzone metodą MAPS warsztaty pozwoliły przeprowadzić konsultacje społeczne, społeczno-gospodarcze. Wszystkie prace i spotkania były jawne, a Grupa Robocza traktowana była jako reprezentacja szerokiej społeczności. Podstawową formę dyskusji było planowanie w grupach metodą „burzy mózgow”. Na bieżąco następowała wizualizacja wyników prac, a wszelkie decyzje podejmowane były na zasadzie kompromisu.

Proces wyboru tematów i celów strategicznych odbywał się dwutorowo. Wynikał po pierwsze z diagnozy obszaru. Diagnoza została dokonana poprzez analizę dokumentów, spotkania z mieszkańcami oraz badania ankietowe. Zostało przebadanych 263 osoby, odbyło się 5 spotkań, w których uczestniczyło ok. 100 mieszkańców. Wybrali dwa tematy w tym „Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru LGD „EUROGALICJA”. Kolejnym tematem wybranym przez Grupę Roboczą było: „Zachowanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego obszaru LSR”. Wybór tego tematu wynikał przede wszystkim z analizy SWOT, gdyż w badaniach ankietowych mieszkańcy skupiali się raczej na problemach, a nie zasobach. Mimo bogatej kultury unikatowych zabytków oraz cennego obszaru sieci Natura 2000 świadomość możliwości wykorzystania tych zasobów dla rozwoju lokalnego jest bardzo niska. Na żadnym spotkaniu nie poruszono zagadnień związanych z obszarem sieci Natura 2000. Natomiast w analizie SWOT wskazano w szansach atrakcyjność turystyczną, potencjał lokalnych artystów, tradycje lokalne oraz stałe imprezy, które są wizytówką regionu, a także ciekawe punkty widokowe, bogactwo środowiska naturalnego, unikatowe rezerваты przyrody i pomniki przyrody. Uczestnicy spotkania Grupy Roboczej w toku dyskusji doszli do wniosku, że będzie 4 priorytetowe przedsięwzięcia Lokalnej Grupy Działania „EUROGALICJA” : Aktywny region, Rozwój turystyki na obszarze EUROGALICJI, Tradycja i kultura oraz Nasza Ziemia. W toku realizacji tych przedsięwzięć poruszone zostaną tematy aktywizacji zawodowej i przedsiębiorczości, integracji społecznej, turystyki, sportu i rekreacji, kultury, lokalnych zasobów, ochrony przyrody i ekologii. Szczegółowe zestawienie przedsięwzięć wybranych do realizacji przedstawia rozdział 8. W trakcie konsultacji społecznych wybrano też przedsięwzięcia, które mogą być finansowane z innych źródeł niż PROW, a są z nimi komplementarne. Szczegółowe zestawienie znajduje się w rozdziale 17 strategii. Proces budowania strategii wyzwolił społeczną energię i doprowadził do powstania partnerstwa obejmującego cały obszar EUROGALICJI.

14. Rola LGD we wdrażaniu i aktualizacji LSR

W celu racjonalnego, sprawnego i efektywnego wykorzystania dofinansowania LGD podejmuje obowiązek monitorowania wydatków i efektów rzeczowych wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju. Monitorowanie jest to proces systematycznego zbierania, sprawozdawania i interpretowania danych opisujących postęp i efekty programu. Założono, że monitoring spełniał będzie m.in. rolę systemu wczesnego ostrzegania o ewentualnych nieprawidłowościach w realizacji operacji w ramach LSR.

W monitorowaniu będą brały udział wszystkie podmioty zaangażowane we wdrażanie operacji realizowanych w ramach LSR.

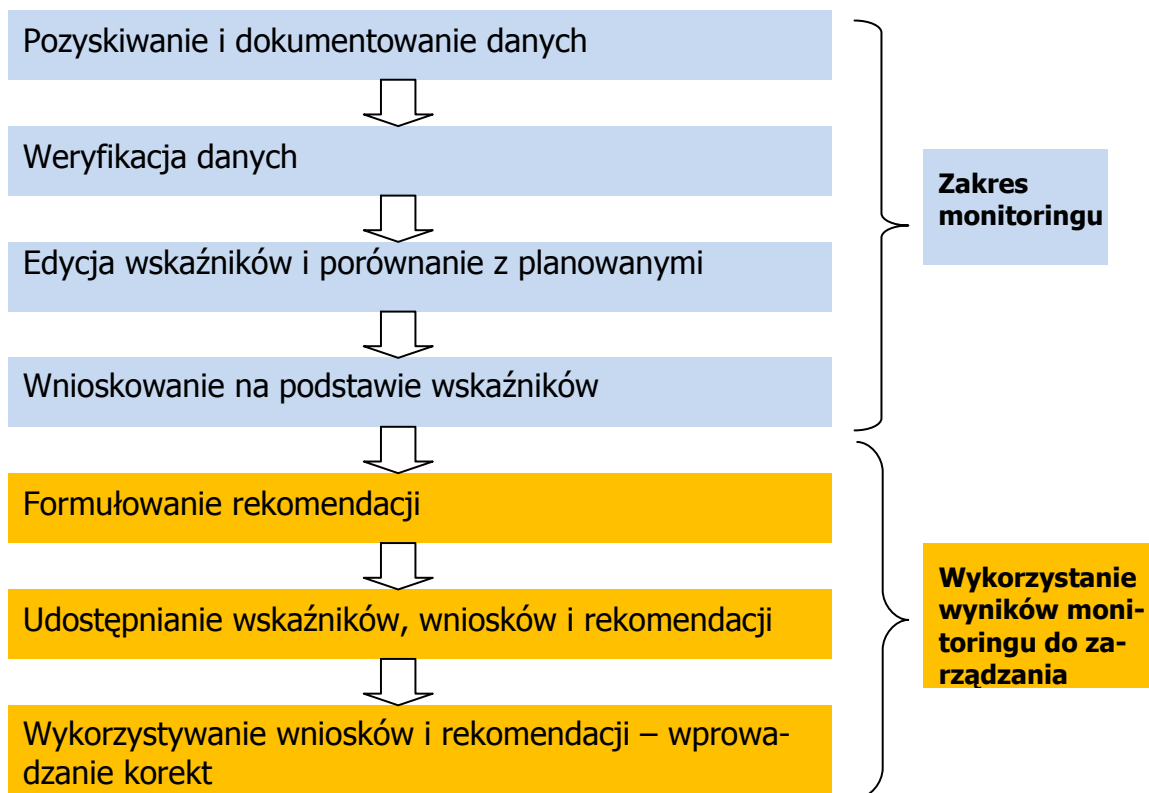
System monitorowania Lokalnej Strategii Rozwoju obejmuje:

1. Analizę celów – celem prowadzenia skutecznego monitoringu, a co za tym idzie umożliwienia skutecznego wdrażania strategii, proces planowania przeprowadzono wg procedury Zarządzania Cyklem Projektu, w której jednym z głównych narzędzi planowania i realizacji projektów jest matryca logiczna. Zastosowanie tego narzędzia umożliwiło sformułowanie licznych procesów w dążeniu realizacji założonych celów. Powstała tzw. logika interwencji, dzięki której łatwo można zweryfikować celowość określonych działań. Metoda matrycy logicznej pozwala również zdefiniować wskaźniki osiągnięcia celów – wskaźniki produktu, rezultatu i oddziaływania.

2. Przegląd procedur wdrażania – dokonano przeglądu procedur wdrażania pod kątem wymogów raportowania stawianych Lokalnej Grupie Działania, jak również pozostałym beneficjentom, którzy korzystać będą ze wsparcia w ramach realizacji Lokalnej Strategii Działania. Raportowaniem do Instytucji Zarządzającej będzie zajmowało się Biuro LGD, a jego pracownicy będą odpowiedzialni za monitorowanie procesu realizacji Strategii, w tym szczegółowe monitorowanie projektów realizowanych przez LGD oraz współpracę z innymi beneficjentami realizującymi operacje w ramach LSR. Beneficjenci pomocy są zobowiązani do przekazywania danych niezbędnych do monitorowania wskaźników określonych w LSR. Kwestie te reguluje umowa, na podstawie której jest przyznawana pomoc na operacje, która zawiera postanowienia dotyczące warunków i sposobu pozyskiwania od beneficjenta danych dotyczących realizacji operacji, niezbędnych do monitorowania wskaźników określonych w LSR przez LGD.
3. Przegląd wskaźników – celem wykonania pomiaru osiągnięcia celów strategii ustalono wskaźniki realizacji celów (produktu, rezultatu oraz oddziaływania).
4. Zaprojektowanie formatu raportów – celem prowadzenia efektywnego monitoringu założono, że w procesie monitoringu będą wykorzystywane formularze raportów, którymi posługuje się Instytucja Zarządzająca (sprawozdania) oraz zostaną stworzone formularze raportów (ankiet monitorujących) dla beneficjentów pomocy, dzięki którym pozyskiwane będą dane dotyczące realizacji operacji, niezbędne do monitorowania wskaźników określonych w LSR przez LGD.
5. Przygotowanie planu wdrażania dla systemu monitorowania – w ramach systemu monitorowania zostanie wyznaczony zespół monitorujący, którego pracami będzie zarządzał Prezes LGD przy wsparciu Przewodniczącego Rady. W skład zespołu monitorującego wejdzie ponadto Dyrektor Biura LGD i osoby bezpośrednio odpowiedzialne na przygotowywanie raportów i kontakty z beneficjentami.

Monitoring wspomaga proces wdrażania LSR. Założono, że monitoring ma dostarczać informacji o postępie realizacji i efektywności wdrażania operacji w ramach LSR – począwszy od pojedynczej /operacji, poprzez przedsięwzięcia, cele szczegółowe i cele strategiczne, a skończywszy na misji Lokalnej Grupy Działania. Monitoring podzielono na rzeczowy i finansowy.

Procedura monitorowania

Monitoring rzeczowy będzie dostarczał danych, obrazujących postęp we wdrażaniu Strategii oraz umożliwiających ocenę jej wykonania w odniesieniu do przyjętych celów.

Dane skwantyfikowane, obrazujące postęp we wdrażaniu oraz rezultaty działań zostały, podzielone na trzy kategorie:

- wskaźniki produktu:

odnoszą się one do rzeczowych efektów działalności. Są to efekty które osiągamy bezpośrednio na skutek wydatkowania środków.

- wskaźniki rezultatu:

odpowiadają one bezpośrednim i natychmiastowym efektem wynikającym z wdrożenia programu/projektu. Są logicznie powiązane ze wskaźnikami produktu.

- wskaźniki oddziaływania:

obrazują one konsekwencje danego projektu/celu wykraczające poza natychmiastowe efekty dla bezpośrednich odbiorców pomocy. Oddziaływanie może odnosić się do efektów związanych bezpośrednio z podjętą operacją, chociaż pojawiających się po pewnym czasie (oddziaływanie bezpośrednie), jak i do efektów długookresowych, oddziałujących na szerszą populację i pośrednio tylko wynikających ze zrealizowanej operacji (oddziaływanie pośrednie). Są logicznie powiązane ze wskaźnikami rezultatu.

Monitoring finansowy dostarcza danych, dotyczących finansowych aspektów realizacji LSR, będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania przeznaczonych na nią środków. Założono, że monitoring finansowy odbywać się w oparciu o sprawozdania (okresowe/roczne/końcowe), które przedstawiane będą Zespołowi koordynującemu

realizację LSR oraz instytucjom wdrażającym, zarządzającym i płatniczym – w miarę uwarunkowań prawnych i wymagań w tym zakresie.

Sprawozdania będą zawierały m. in. informacje nt. postępu realizacji planu finansowego od początku realizacji strategii.

Monitoring wskaźników finansowych jest o tyle istotnym elementem wdrażania LSR, iż pełni on podstawową funkcję zarządzania finansowego LSR i realizowanymi w jej ramach operacjami.

Procedura monitorowania obejmuje:

- zdefiniowanie wskaźników dla poszczególnych części lokalnej strategii rozwoju,
- określenie procedury monitorowania,
- bieżące monitorowanie realizacji określonych w LSR wskaźników,
- koordynowanie przez Przewodniczącego zespołu ds. realizacji lokalnej strategii rozwoju procesu monitorowania i administrowania bazą danych.

Wszystkie wskaźniki mierzone będą cyklicznie. Bazowym okresem wobec którego porównywane są zmiany wskaźników jest rok (lub jego ostatni kwartał) poprzedzający rok, w którym rozpoczęto wdrażanie. Następnie dokonywany jest pomiar wskaźników, którego częstotliwość jest uzależniona od wymagań Instytucji Zarządzającej.

Monitoring społeczny obejmuje zbieranie informacji poprzez:

- gromadzenie opinii i wniosków przekazywanych do władz LGD z inicjatywy partnerów społeczno-gospodarczych,
- gromadzenie i opracowywanie danych od beneficjentów, którzy zrealizowali operacje dofinansowane w ramach realizacji LSR, na podstawie ich sprawozdań/ankiet monitorujących;
- przeprowadzanie, opracowywanie i udostępnianie wyników badań prowadzonych wśród partnerów społeczno-gospodarczych przez lub na zlecenie Zarządu,
- zbieranie opinii wśród partnerów społeczno-gospodarczych w ramach bezpośrednich spotkań,
- zbieranie opinii wśród partnerów społeczno-gospodarczych w ramach spotkań prowadzonych przez Biuro LGD w trakcie przygotowywania, realizacji i oceny przedsięwzięć realizowanych przez LGD lub z jego udziałem.

Założono, że w ramach LSR obowiązywały będą sprawozdania z realizacji LSR wymagane przez Instytucję Zarządzającą, które obejmują zakres rzeczowo-finansowy wdrażania LSR.

W ramach monitorowania wdrażania LSR stworzony system ma zapewnić dostęp do następujących informacji:

- * wartości wskaźników monitoringowych, umożliwiających ocenę zaawansowania realizacji LSR;
- * dane finansowe dotyczące wydatkowanych środków, w tym stanu puli środków w różnych działaniach;
- * dane dotyczące nieprawidłowości przy realizacji operacji;
- * dane o przeprowadzeniu oceny przed rozpoczęciem wdrażania LSR, oceny bieżącej i po zakończeniu realizacji;
- * dane dotyczące liczby operacji zatwierdzonych, realizowanych, zamkniętych oraz wielkości otrzymanej pomocy finansowej.

W celu zapewnienia skutecznego wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju Stowarzyszenie LGD „EUROGALICJA” zakłada realizację następujących działań:

- 1) organizacja szkoleń, warsztatów, spotkań informacyjnych, konferencji, wydarzeń aktywizujących społeczność lokalną,
- 2) zamieszczanie materiałów na stronie internetowej LGD,
- 3) doradztwo dla potencjalnych Beneficjentów pomocy,
- 4) rozpowszechnianie materiałów informacyjnych (broszury, ulotki, poradniki Beneficjentów, foldery, itp.),
- 5) zamieszczanie informacji w prasie lokalnej,
- 6) aktywny udział członków LGD oraz pracowników Biura LGD w spotkaniach społeczności lokalne, oraz w przedsięwzięciach kulturalnych i promocyjnych organizowanych na obszarze LGD, połączony z prezentacją działalności LGD i udostępnianiem materiałów informacyjnych i promocyjnych uczestnikom,
- 7) zamieszczanie informacji o spotkaniach, szkoleniach oraz naborach wniosków na tablicach ogłoszeń LGD oraz w siedzibach gmin objętych LSR.

Wykorzystanie wyników monitorowania LSR w zarządzaniu, będzie polegało na podejmowaniu działań związanych z aktualizacją strategii zgodnie z wnioskami i rekomendacjami wynikającymi z procesu monitorowania:

- * decyzję o podjęciu prac związanych z aktualizacją strategii będzie podejmował Zarząd stosowną uchwałą;
- * aktualizacja będzie mogła być dokonana w każdym roku, stosowanie do wyników monitorowania;
- * pracami nad aktualizacją będzie kierował Przewodniczący Zespołu Koordynującego (Prezes Zarządu),
- * aktualizacja strategii będzie podejmowana we współpracy z Walnym Zgromadzeniem Członków, poprzez społeczne jej konsultacje w gminach;
- * wynikające z tego procesu zmiany w strategii będą przyjmowane uchwałą przez Walne Zgromadzenie LGD.

Niezależnie od aktualizacji LSR przeprowadzanej w celu jej dostosowania do wniosków i rekomendacji wynikających z procesu monitorowania, konieczne będzie bieżące dostosowywane LSR do zmieniających się przepisów programowych oraz do wytycznych Instytucji Zarządzającej. Zmiany takie dokonywane będą poprzez przygotowanie projektów zmian w LSR przez Zarząd LGD i przedstawienie ich do zatwierdzenia Walnemu Zgromadzeniu Członków, które przyjmować będzie te zmiany w formie uchwały.

15. Ewaluacja – zasady i sposób jej dokonywania.

Ewaluacja (ocena) LSR to oszacowanie oddziaływania jej działań/pomocy w odniesieniu do celów oraz analiza jej wpływu na zidentyfikowane problemy obszaru objętego realizacją LSR. Wyniki ewaluacji powinny zostać wykorzystane w celu jak najlepszego dopasowania realizowanych przedsięwzięć do rzeczywistych potrzeb oraz najbardziej efektywnego wydatkowania środków.

Ocena skuteczności podejmowanych działań, będzie się odbywać zarówno na podstawie określonych wskaźników rzeczowych, osiągniętego wyniku finansowego jak i oceny sprawności LGD jako ważny element monitorowania postępów realizacji LSR. Ocena udziela odpowiedzi na pytanie o celowość/trafność i wartość dodaną działań LSR tj. interwencji planowanej, przeprowadzanej lub zakończonej. Warunkiem dobrej oceny jest dostępność danych i terminowość sprawozdawczości przez wszystkie podmioty zaangażowane w system wdrażania LSR.

Ewaluacja przed realizacją (ocena ex-ante)

Ocena ex-ante zawiera m.in. analizę wpływu makroekonomicznego funduszy pomocowych w ramach dostępnych w ramach LSR oraz analizę SWOT rozwoju obszaru objętego realizacją strategii.

Powinna również zweryfikować stosowność proponowanych rozwiązań w zakresie wdrażania i monitorowania. Ewaluacja będzie polegać na analizie każdego planowanego przedsięwzięcia pod kątem spodziewanych efektów realizacji oraz wpływu na osiągnięcie celów i misji LSR. Za przeprowadzenie ewaluacji i jej udokumentowanie operacji będzie odpowiedzialna Rada.

Ewaluacja w połowie okresu realizacji (ocena mid-term)

Ewaluacja powinna być uaktualniona (mid-term), co polegać będzie na zgromadzeniu odpowiednich danych i skoncentrowaniu się na wskaźnikach produktu i rezultatu. Ewaluacja mid-term przeprowadzona zostanie przez Komisję Rewizyjną w formie dokumentu sporządzonego na podstawie analizy zrealizowanych operacji w minionym roku kalendarzowym pod kątem efektów i wpływu na realizację celów i misji LSR.

Ewaluacja na zakończenie LSR (ocena ex-post)

Celem oceny ex-post będzie określenie długotrwałych efektów wdrożenia LSR, w tym wielkości zaangażowanych środków, skuteczności i efektywności pomocy. Ocena powinna zdefiniować czynniki, które przyczyniły się do sukcesu lub niepowodzenia wdrażania (m.in. ocena procedur wdrażania i monitoringu).

Za organizację oceny na zakończenie odpowiada Komisja Rewizyjna w formie dokumentu sporządzonego na podstawie analizy zrealizowanych operacji w minionym roku kalendarzowym pod kątem efektów i wpływu na realizację celów i misji LSR.

Ocena wychodzi poza proste stwierdzenie wystąpienia jakiegoś faktu, fakt ten bowiem musi zostać oceniony w oparciu o z góry ustalone kryteria. Głównymi kryteriami, które będą miały zastosowanie przy ocenie LSR są:

- trafność (relevance) – kryterium to pozwala ocenić w jakim stopniu cele LSR odpowiadają potrzebom i priorytetom na obszarze realizacji (odniesienie do analizy drzewa problemów). Trafność jest głównym kryterium przy przeprowadzaniu oceny ex-ante i mid-term;
- efektywność (efficiency) – kryterium to pozwala ocenić poziom „ekonomiczności” LSR/operacji, czyli stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych wyników

i rezultatów. Nakłady rozumiane tu są jako zasoby finansowe, zasoby ludzkie i poświęcony czas;

- skuteczność (effectiveness) – kryterium to pozwala ocenić, do jakiego stopnia cele zdefiniowane na etapie planowania zostały osiągnięte;
- użyteczność (utility) – kryterium to pozwala ocenić, do jakiego stopnia oddziaływanie LSR odpowiada potrzebom grupy docelowej;
- trwałość (sustainability) – kryterium to pozwala ocenić na ile można się spodziewać, że pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem LSR/operacji będą trwać po jego zakończeniu. Kryterium to ma zastosowanie przy ocenie wartości LSR/operacji w kategoriach jego użyteczności, w dłuższej perspektywie czasowej. W ocenie ex-post zaś, zwłaszcza realizowanej w dłuższym odstępnie czasu po zakończeniu realizacji LSR/operacji można zbadać, na ile zmiany wywołane jego oddziaływaniem są rzeczywiście istotnie trwałe.

Do obowiązków organów i podmiotów zaangażowanych w realizację LSR w zakresie oceny będzie należało zarówno jej organizowanie i nadzorowanie, jak i udostępnianie informacji niezbędnych do wykonania badania. Do niej należeć będzie także zadbanie o to, aby wyniki przeprowadzonych badań zostały wykorzystane.

Komisja Rewizyjna

W procesie oceny odpowiada za:

- ✓ przygotowanie oceny ex-ante,
- ✓ przygotowanie oceny ex-post,
- ✓ gromadzenie informacji o przeprowadzonych ocenach i badaniach dotyczących LSR oraz raportów prezentujących ich wyniki,
- ✓ przyjmowanie raportów z oceny,
- ✓ nadzorowanie wykorzystania wyników przeprowadzonych badań ewaluacyjnych w Biurze LGD.

Biuro LGD

W procesie oceny odpowiada za:

- ✓ udostępnienie posiadanych informacji niezbędnych do wykonania badania,
- ✓ udostępnianie zgromadzonych dokumentów monitoringowych w tym okresowych, rocznych i końcowych sprawozdań z realizacji LSR,
- ✓ wykorzystywanie wyników prowadzonych badań ewaluacyjnych,
- ✓ ewentualny udział w pracach nad ewaluacją LSR.

Ewaluacje przeprowadzane będą przez członków Komisji Rewizyjnej.

Roczny plan ewaluacji

Ewaluacje przeprowadzane będą na podstawie rocznego planu ewaluacji, sporządzanego przez Komisję Rewizyjną. Plan zawierać będzie ilość, terminy oraz w zarysie charakter przewidywanych ewaluacji. Sporządzany będzie do końca roku kalendarzowego poprzedzającego dany rok. Założono, że termin raportu będzie dostosowany do terminu dorocznego Walnego Zebrania Członków.

Plan działań ewaluacyjnych zawierać będzie m.in.:

- główne cele ewaluacji w ramach LSR,
- sposób organizacji ewaluacji,
- planowane działania ewaluacyjne.

Projekt ewaluacji

Stworzony zostanie w oparciu o główne cele planowanej ewaluacji. Projekt ewaluacji zawierać będzie następujące elementy:

- opis przedmiotu ewaluacji,
- pytania ewaluacyjne,
- kryteria ewaluacji,
- wskaźniki ewaluacyjne,
- format raportu.

Raport ewaluacji

Finalnym produktem ewaluacji jest raport ewaluacyjny. Raport ewaluacyjny zawierać powinien następujące elementy:

- ✓ przedmiot badania i kontekst ewaluacji – w celu zaprezentowania tego, co i w jakich okolicznościach było badane – opis przedsięwzięć zrealizowanych w minionym okresie (merytoryczny i finansowy),
- ✓ procedura badawcza – koncepcja oceny, jej projekt i stosowane metody – opis bezpośrednich efektów przedsięwzięć i porównanie ich z zakładanymi efektami, analiza wpływu zrealizowanych na osiągnięcie celów LSR,
- ✓ wyniki badania i przedstawienie zebranych podczas ewaluacji danych – informacja o zebranych danych, interpretacja danych, wyniki badań,
- ✓ wnioski z ewaluacji – z uwzględnieniem specyfiki badanego obszaru, traktując ewaluowany obszar jako całość, pokazując zarówno zalety, jak i słabości,
- ✓ rekomendacje – zalecenia i sugestie ułatwiające podejmowanie decyzji.

Ewaluacja będzie również obejmować ocenę partnerstwa i sprawność funkcjonowania LGD. Będzie ona dotyczyć:

- ✓ funkcjonowania biura LGD i jego pracowników,
- ✓ funkcjonowania organów LGD,
- ✓ jakości, efektywności stosowanych procedur,
- ✓ przepływu informacji,
- ✓ sprawności podejmowania decyzji.

Ewaluacja partnerstwa i sprawności funkcjonowania LGD będzie przeprowadzana również przez Komisję rewizyjną zgodnie z planem ewaluacji. Komisja opracuje Raport z ewaluacji partnerstwa i sprawności funkcjonowania LGD, który zawierać będzie:

- ✓ ocenę funkcjonowania biura LGD i jego pracowników,
- ✓ ocenę funkcjonowania organów LGD,
- ✓ ocenę jakości, efektywności stosowanych procedur,
- ✓ ocenę przepływu informacji,
- ✓ ocenę sprawności podejmowania decyzji.

Sposób wykorzystania informacji z ewaluacji

Procedura wykorzystania informacji uzyskany z ewaluacji własne celem usprawnienia organizacji:

Komisja rewizyjna:

- ✓ wnioski z ewaluacji – z uwzględnieniem specyfiki badanego obszaru, traktując ewaluowany obszar jako całość, pokazując zarówno zalety, jak i słabości,
- ✓ rekomendacje – zalecenia i sugestie ułatwiające podejmowanie decyzji.

Walne zgromadzenie:

- ✓ przyjęcie raportu,
- ✓ przyjęcie uchwały o ewentualnych działaniach naprawczych i zlecenie realizacji Zarządowi.

Zarząd:

- ✓ przyjęcie do realizacji działań naprawczych, zaleceń wynikających z Raportu ewaluacyjnego,
- ✓ wypracowanie rozwiązań,
- ✓ zlecenie rozwiązań do odpowiednich organów lub biura.

Rada, Biuro LGD

- ✓ wdrożenie rozwiązań – działań naprawczych/zaleceń.

16. Powiązania LSR z innymi dokumentami planistycznymi związanymi z obszarem objętym LSR

Działania wskazane w Lokalnej Strategii Rozwoju opracowanej dla obszaru Lokalnej Grupy Działania „EUROGALICJA” w istotny sposób przyczynią się do rozwoju regionu podkarpackiego. Wpływ realizacji Strategii na rozwój regionu może wystąpić w dwóch obszarach. Pierwszy to wpisanie się w realizację celów strategicznych i działań zapisanych w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich, Regionalnych Programach Operacyjnych oraz Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego. Natomiast drugi to zgodność z celami strategicznymi i operacyjnymi rozwoju gmin tworzących Lokalną Grupę Działania.

Realizacja celów strategicznych, priorytetów i działań zapisanych w dokumentach programowych województwa i kraju będzie widoczne poprzez realizację następujących celów strategicznych i działań zapisanych w LSR.

Powiązania LSR z innymi dokumentami planistycznymi związanymi z obszarem objętym LSR

Lokalna Strategia Rozwoju „EUROGALICJA”

Cel ogólny 1:

Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru LGD EUROGALICJA

Cele szczegółowe:

- Rozwój przedsiębiorczości pozarolniczej
- Wzrost integracji społecznej
- Wzrost atrakcyjności rekreacyjnej i turystycznej miejscowości

Cel ogólny 2:**Zachowanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego obszaru LSR***Cele szczegółowe:*

Ochrona krajobrazu i zabudowy miejscowości oraz rewitalizacja obiektów zabytkowych

Zachowanie tradycji lokalnych i tożsamości społeczności lokalnych

Ochrona przyrody i podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

Oś 3 Jakość życia na obszarach wiejskich

Poprawa jakości życia na obszarach wiejskich przez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi i promowanie obszarów wiejskich.

Rozwój przedsiębiorczości i rynku pracy.

Różnicowanie działalności rolniczej.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki

Podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych i biernych zawodowo.

Upowszechnianie edukacji społeczeństwa na każdym etapie kształcenia przy równoczesnym zwiększaniu jakości usług edukacyjnych i ich silniejszym powiązaniu z potrzebami gospodarki opartej na wiedzy.

Zmniejszanie obszarów wykluczenia społecznego.

Regionalny Program Województwa Podkarpackiego

Tworzenie warunków do rozwoju kapitału społecznego poprzez inwestycje w edukację, ochronę zdrowia, pomoc społeczną, sport i rekreację.

Wzrost udziału turystyki w gospodarce regionu oraz ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój instytucji kultury.

Fundusz dla Organizacji Pozarządowych

Wspieranie organizacji pozarządowych i innych partnerów społecznych w realizacji projektów w obrębie obszarów priorytetowych Mechanizmów Finansowych, w tym w zakresie komponentów: demokracja i społeczeństwo obywatelskie, ochrona środowiska i zrównoważony rozwój oraz równe szanse i integracja społeczna.

Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2020

Podniesienie krajowej i międzynarodowej konkurencyjności gospodarki regionu poprzez wzrost jej innowacyjności, a tym samym efektywności, która stworzy warunki do zwiększenia zatrudnienia oraz wzrost dochodów i poziomu życia ludności.

Strategia Rozwoju Gminy Trzebownisko na lata 2008-2015

Tworzenie warunków dla zrównoważonego rozwoju gospodarczego pozwalającego na podniesienie poziomu życia i zaspokajania potrzeb społecznych.

Rozwój gospodarczy

Rozwój rolnictwa

Rozwój kultury, sportu i turystyki

Ochrona środowiska naturalnego

Rozwój społeczny

Strategii Rozwoju Gminy Głogów Młp. na lata 2004 – 2006, z perspektywą na lata 2007 – 2013

Zwiększenie poziomu zatrudnienia i ograniczenie bezrobocia

Organizacja zbytu produktów rolnych

Sprzyjanie powstawaniu nowych gałęzi przetwórstwa rolnego

Utrzymanie istniejącej bazy rekreacyjno – wypoczynkowej

Rozwój bazy hotelarskiej oraz zaplecza gastronomicznego

Stworzenie komunikacji wewnątrz gminnej

Podniesienie ogólnego poziomu edukacji mieszkańców miasta i gminy

Modernizacja techniczna istniejących budowli
 Medialna promocja miasta i gminy
 Ochrona środowiska naturalnego
 Stworzenie wizerunku miasta i gminy jako nowoczesnego zaplecza budowlanego, rekreacyjnego i usługowego Rzeszowa

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kamień na lata 2004-2006 z perspektywą na lata 2007-2013

Obszar I Rolnictwo i Gospodarka;

Rozwój gospodarczy gminy, a w szczególności przedsiębiorczości około rolniczej;
 Rozwój wikliniarstwa według miejscowej tradycji;
 Promocja własnej produkcji rękodzielniczej i innej;

Obszar II Infrastruktura techniczna;

Stwarzanie dobrych warunków życia dla mieszkańców
 Stwarzanie korzystnych warunków do rozwoju przedsiębiorstw;

Obszar III Infrastruktura społeczna;

Organizacja miejsc rekreacji i wypoczynku;
 Stworzenie izby pamięci dziedzictwa kulturowego;
 Ochrona i opieka nad zabytkami;
 Urządzanie terenów zielonych

Infrastruktura turystyczna;

Infrastruktura służąca rozwojowi aktywnych form turystyki;
 Stworzenie systemu informacji kulturalnej i turystycznej;
 Przeznaczenie miejsc do tworzenia pola namiotowego;
 Wyznaczenie trasy rowerowej i ścieżki turystycznej;

Stworzenie bazy sportowo-rekreacyjnej;

Tworzenie publicznych dostępu do Internetu

Obszar IV Rozwój Zasobów Ludzkich

Współorganizacja szkoleń i kursów zwiększających poziom wiedzy i kwalifikacji zawodowych;

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Czarna na lata 2004-2006 z perspektywą na lata 2007-2013

Wzrost przychodów pozarolniczych;

Trwałe pozyskanie klientów-turystów i odbiorców produktów rolnych;

Tworzenie wielofunkcyjnej infrastruktury na terenach wiejskich;

Rozwój nowych funkcji terenów Gminy-mieszkalnych, turystycznych i rolniczych;

Wzrost dochodów z turystyki;

Skuteczna promocja gminy;

Poprawa obsługi ruchu turystycznego;

Rozwój nowych produktów turystycznych;

Zabezpieczenie środków finansowych na rozwój zasobów ludzkich;

Promocja edukacji i kształcenia ustawicznego;

Zapobieganie wykluczeniu społecznemu;

Rozwój społeczeństwa opartego na wiedzy;

Wzrost zamożności gminy;

Napływ inwestorów zewnętrznych;

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Sokółów Młp.

Kształtowanie zagospodarowania przestrzennego

Aktywna ochrona środowiska

Skuteczna polityka prospołeczna

Rozszerzenie oferty kulturalnej dla ludności

Rozwijanie bazy do rekreacji i wypoczynku

Prowadzenie działań upowszechniających sport oraz poprawa stanu bazy technicznej do rozwoju sportu i rekreacji

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Krasne

Ochrona środowiska przyrodniczego i kulturowego;
Rozwój i przekształcenie struktur funkcjonalnej-przestrzennej gminy;

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Krasne

Rozwój obszarów wiejskich;
Reorientacja zawodowa osób zagrożonych procesami restrukturyzacyjnymi;
Wzmocnienie zasobów ludzkich

Lokalna Strategia Rozwoju opracowana dla Lokalnej Grupy Działania „EUROGALICJA” jest zgodna z dokumentami planistycznymi gmin, a w szczególności ze Strategiami i Planami Rozwoju oraz Studiumi Uwarunkowań Zagospodarowania Przestrzennego.

Wypracowane cele strategiczne i operacyjne są w pełni zgodne z celami Strategii Rozwoju każdej z gmin.

17. Wykaz planowanych działań i przedsięwzięć realizowanych w ramach innych programów wdrażanych na obszarze LSR

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „EUROGALICJA” planuje realizować wiele przedsięwzięć służących realizacji niniejszej Strategii jak również celów statutowych organizacji. W szczególności będą to projekty realizowane z poniższych źródeł:

PROGRAM	PRIORYTET	DZIAŁANIE
Program Operacyjny Kapitał Ludzki	Priorytet VI. Rynek Pracy otwarty dla wszystkich Priorytet VII. Promocja integracji społecznej Priorytet IX. Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach	Działanie 6.2 Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samo zatrudnienia Działanie 6.3 Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich Działanie 7.2.2 Wsparcie ekonomii społecznej Działanie 7.3 Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji Działanie 9.1.1 Zmniejszenie nierówności w stopniu upowszechniania edukacji przedszkolnej Działanie 9.5 Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich
Program Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska - Republika Słowacka 2007-2010	<i>Priorytet III.</i> Wsparcie inicjatyw lokalnych (mikro projekty)	
Fundusz Inicjatyw Obywatelskich	<i>Priorytet I.</i> Aktywni, świadomi obywatele,	Pielęgnowanie tożsamości narodowej i kulturowej

	aktywne wspólnoty lokalne <i>Priorytet II.</i> Sprawne organizacje pozarządowe w dobrym państwie. <i>Priorytet III.</i> Integracja i aktywizacja społeczna.	Wspieranie działań na rzecz zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu w środowisku lokalnym Rozwój potencjału organizacji pozarządowych Tworzenie równych szans dla dyskryminowanych oraz najsłabszych grup społecznych Aktywizacja ludzi starych, integracja międzypokoleniowa Wypoczynek dzieci i młodzieży, krajoznawstwo i turystyka społeczna
Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013	<i>Priorytet I.</i> Nowoczesna gospodarka	<i>Działanie 1.4.</i> Promocja i współpraca

Jako mechanizmy zabezpieczające przed nakładaniem się pomocy w ramach PROW oraz innych programów, LGD „EUROGALICJA” przyjęła poniższe rozwiązania:

- każda osoba zatrudniona przez LGD „EUROGALICJA” będzie mieć umowę zawierającą szczegółowy wykaz obowiązków i zadań, ze wskazaniem programu na rzecz którego te zadania i obowiązki będą wykonywane oraz podaną kwotę wynagrodzenia pochodzącego ze środków tego programu;
- w przypadku osób zaangażowanych jednocześnie w realizację dwóch lub więcej programów, w umowie o pracę z tą osobą zostanie wskazany wymiar czasu pracy, jaki ta osoba jest zobowiązana przeznaczyć na wykonywanie zadań i obowiązków związanych z realizacją poszczególnych programów. Łączny wymiar czasu pracy nie może przy tym przekroczyć wielkości maksymalnych dopuszczalnych w Kodeksie Pracy;
- na każdym dokumencie księgowym stanowiącym dowód poniesienia kosztów w sposób trwały umieszczone zostaną informacje o tym, ze środków jakiego programu te koszty zostały pokryte. W przypadku kosztu współfinansowanego z dwóch lub więcej programów będzie podana informacja o tym, jaką część tego kosztu finansują poszczególne programy. Po za tym sposób podziału kosztu między poszczególne programy musi być merytorycznie uzasadniony;
- na potrzeby poszczególnych programów LGD „EUROGALICJA” utworzy oddzielne konta bankowe (lub subkonta);
- każdy program będzie mieć wyznaczonego kierownika, odpowiedzialnego za prawidłową realizację projektu i prawidłowe wydatkowanie środków;
- przynajmniej raz w miesiącu odbędą się spotkania zespołów zarządzających projektami wraz z Zarządem LGD „EUROGALICJA”, w celu przepływu informacji;
- każdy wniosek składany przez LGD „EUROGALICJA” będzie zawierał analizę ryzyka w zakresie nakładania się pomocy ze środków tego programu z pomocą, którą LGD uzyskało wcześniej z PROW lub innych programów oraz propozycje mechanizmów, które należy wdrożyć w celu zabezpieczenia przed nakładaniem się pomocy.

18. Przewidywany wpływ realizacji LSR na rozwój regionu i obszarów wiejskich

Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju przyczyni się do rozwoju obszaru sześciu Gmin wchodzących w skład Lokalnej Grupy Działania „EUROGALICJA”, a tym samym rozwoju obszarów wiejskich. Opis wpływu został przedstawiony w poniższej tabeli, odwołując się do celów szczegółowych, przedsięwzięć i wskaźników zamieszczonych we wcześniejszych rozdziałach.

Cel ogólny	Wskaźniki oddziaływania	Cel szczegółowy	Wskaźniki rezultatu	Przedsięwzięcie	Wskaźniki produktu	
1. Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru LGD EUROGALICJA	wzrost PKB do 2015 r. na obszarze LGD o 5% w stosunku do roku 2008	Rozwój przedsiębiorczości pozarolniczej do 2015 r.	<ul style="list-style-type: none"> – liczba miejsc pracy, powstałych dzięki przedsiębiorczości pozarolniczej do 2015 r. - 35 – ilość podjętych zadań inwestycyjnych przez przedsiębiorców rozpoczynających lub prowadzących działalność w zakresie usług dla ludności do 2015r. - 6 – wzrost akceptacji dla postawy przedsiębiorczej wśród mieszkańców z terenu LGD do 2015 r. – 50% uczestników doradztwa zawodowego i gospodarczego oraz szkoleń w zakresie przedsiębiorczości 	Aktywny region	<ul style="list-style-type: none"> – liczba godzin doradztwa zawodowego i gospodarczego przeprowadzonych do 2015 r. – 6000 – liczba uczestników szkoleń z zakresu przedsiębiorczości do 2015 r. - 600 – liczba raportów z badań i analiz w zakresie rozwoju sektora usług do 2015 r. – 3 – liczba publikacji/materiałów informacyjno-promocyjnych dotyczących przedsiębiorczości do 2015 r. - 5 – liczba powstałych do 2015 r. miejsc integracji społecznej – 6 – liczba zorganizowanych spotkań integrujących społeczność lokalną do 2015 r. – 10 – liczba publikacji /materiałów promocyjnych i informujących o możliwości integracji społecznej do 2015 r. – 6 	
		Wzrost integracji społecznej	<ul style="list-style-type: none"> – wzrost liczby osób uczestniczących w spotkaniach społeczności lokalnej do 2015 r. – 30% – liczba spraw, problemów i inicjatyw oddolnych poruszanych na spotkaniach integrujących do 2015r. – 360 – wzrost akceptacji dla postawy aktywności społecznej wśród mieszkańców terenu LGD – 30% uczestniczących w programie 		Rozwój turystyki na obszarze EUROGALICJI	<ul style="list-style-type: none"> – liczba wybudowanych/zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystycznej i sportowej – 3 000 osób – liczba osób korzystająca z utworzonych/zmodernizowanych do 2015 r. ścieżek rowerowych/pieszonych/konnych – 2000 – liczba uczestników wydarzeń promujących walory turystyczne obszaru LGD do 2015 r – 500 – liczba osób pozyskujących publikacje promujące walory turystyczne obszaru LGD do 2015 r. – 1000 – liczba osób pozyskujących wiedzę o terenie LGD za pośrednictwem strony internetowej do 2015 r. - 10000
		Wzrost atrakcyjności rekreacyjnej i turystycznej miejscowości	<ul style="list-style-type: none"> – liczba osób korzystających z wybudowanych/zmodernizowanych do 2015 r. obiektów infrastruktury turystycznej i sportowej – 3 000 osób – liczba osób korzystająca z utworzonych/zmodernizowanych do 2015 r. ścieżek rowerowych/pieszonych/konnych – 2000 – liczba uczestników wydarzeń promujących walory turystyczne obszaru LGD do 2015 r – 500 – liczba osób pozyskujących publikacje promujące walory turystyczne obszaru LGD do 2015 r. – 1000 – liczba osób pozyskujących wiedzę o terenie LGD za pośrednictwem strony internetowej do 2015 r. - 10000 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba wybudowanych/zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystycznej i sportowej do 2015 r. – 4 – długość utworzonych/zmodernizowanych ścieżek rowerowych/pieszonych/konnych do 2015 r. – 50 km – ilość wprowadzonych nowych usług turystycznych i rzemieślniczych do 2015 r. -3 – ilość szkoleń w zakresie prowadzenia działalności turystycznej do 2015 r. - 4 – liczba zorganizowanych wydarzeń promujących walory turystyczne obszaru LGD do 2015 r. – 5 – liczba publikacji /materiałów promocyjnych, informacyjnych/ innych produktów turystycznych udostępnionych mieszkańcom i turystom na terenie LGD do 2015 r. – 30 – liczba stron internetowych promujących walory turystyczne terenów LGD uruchomionych do 2015 r. - 		

					1
2. Zachowanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego obszaru LSR	odsetek osób, deklarujących poczucie więzi z miejscem zamieszkania w 2015 r. – 60%	Ochrona krajobrazu i zabudowy miejscowości oraz rewitalizacja obiektów	<ul style="list-style-type: none"> wzrost liczby osób korzystających z odrestaurowanych obiektów zabytkowych do 2015 r. o 500 osób w stosunku do roku 2008 	Tradycja i kultura	<ul style="list-style-type: none"> ilość odrestaurowanych obiektów dziedzictwa kulturowego do 2015 r. – 5 ilość wybudowanych i wyremontowanych obiektów społeczno-kulturalnych do 2015 r. -2 liczba utworzonych miejsc służących zachowaniu dziedzictwa kulturowego do 2015 r. – 1 liczba uczestników szkoleń w zakresie produktów lokalnych i zachowania dziedzictwa kulturowego do 2015 r. - 60 liczba zorganizowanych wydarzeń promujących lokalną tradycję i kulturę do 2015 r. – 10 liczba publikacji /materiałów promocyjnych i informacyjnych do 2015 r. – 10
		Zachowanie tradycji lokalnych i tożsamości społeczności lokalnych	<ul style="list-style-type: none"> liczba osób uczestniczących w wydarzeniach propagujących lokalną tradycję i kulturę do roku 2015 - 1000 liczba raportów z badań w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego obszaru LGD do 2015 r. – 2 wzrost liczby osób poszerzających swoją wiedzę o lokalnej kulturze do 2015 r. - o 1000 osób, które skorzystały z publikacji/materiałów wydanych przez LGD liczba uczestników wydarzeń promujących lokalną tradycję, kulturę do 2015 r. – 1000 		
		Ochrona przyrody oraz podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> liczba osób korzystających z powstałych /zmodernizowanych /rewitalizowanych parków i ogrodów do 2015 r. o 100 osób w stosunku do roku 2008 liczba miejsc pracy, powstałych dzięki przedsiębiorczość proekologicznej poprzez wsparcie LGD do 2015 r. – 15 liczba osób uczestniczących w wydarzeniach informacyjno-doradczych dotyczących ekologii, ochrony przyrody i polityki zrównoważonego rozwoju do 2015 r. - 300 	Nasza Ziemia	<ul style="list-style-type: none"> ilość powstałych /zmodernizowanych /rewitalizowanych parków i ogrodów do 2015 r – 3 liczba zorganizowanych wydarzeń informacyjno-doradczych do 2015 r. – 15 liczba publikacji /materiałów promocyjnych i informacyjnych o tematyce zrównoważonego rozwoju/ ekologii i ochronie przyrody do 2015 r. – 5

19.Załączniki:

- Załącznik nr 1. Kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład Rady
- Załącznik nr 2. Doświadczenie LGD i członków LGD w realizacji operacji
- Załącznik nr 3. Regulamin funkcjonowania Rady
- Załącznik nr 4. Procedura przyjmowania i oceny wniosków o przyznanie pomocy
- Załącznik nr 5. Procedura rekrutacji pracowników
- Załącznik nr 6. Procedura Monitoringu i Ewaluacji